

**Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
skupiny obcí na území udržateľného mestského rozvoja Zvolen
na obdobie 2022 – 2027 s výhľadom do roku 2030**

Názov dokumentu	Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja skupiny obcí na území udržateľného mestského rozvoja Zvolen na obdobie 2022 – 2027 s výhľadom do roku 2030
Plánovacie obdobie	2022 – 2027
Územné samosprávy	Mesto Zvolen Mesto Sliač Obec Budča Obec Kováčová Obec Lieskovec
Schvaľovacie orgány	Mestské zastupiteľstvo vo Zvolene Mestské zastupiteľstvo v Sliači Obecné zastupiteľstvo v Budči Obecné zastupiteľstvo v Kováčovej Obecné zastupiteľstvo v Lieskovci
Dátum schválenia dokumentu	Predpokladaný termín schválenia september – október 2022
Autorský tím Gestor tvorby PHRSR	Gestorka prípravy a spracovania PHRSR: Mgr. Juliana Kochlicová Ištóková vedúca odboru rozvoja, Mestský úrad vo Zvolene, jistokova@zvolen.sk Koordínátorka prípravy a spracovania PHRSR: Ing. Dagmar Weisová Odbor rozvoja, Mestský úrad vo Zvolene, dweisova@zvolen.sk Analytička: Ing. Lucia Potančoková Odbor rozvoja, Mestský úrad vo Zvolene, lpotancokova@zvolen.sk Členovia pracovných tímov e externí konzultanti sú uvedení v prílohe.
Adresa zverejnenia PHRSR	http://strategia.zvolen.sk
Verzia dokumentu	Návrh dokumentu pre správu o hodnotení SEA
Poznámka	Dokument neprešiel jazykovou korektúrou
Poďakovanie	Autorský tím ďakuje kolegom na mestských a obecných úradoch na území UMR Zvolen, ktorí sa podieľali na príprave a spracovaní dokumentu a všetkým partnerom, ktorí prispeli svojimi radami a pripomienkami.
Vo Zvolene, jún 2022	

OBSAH

Stručné zhrnutie	6
1 ÚVOD	9
1.1 INŠTITUCIONÁLNE VÝCHODISKÁ	9
1.1.1 Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR.....	9
1.1.2 Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR.....	10
1.1.3 Partneri	10
1.1.4 Inštitucionalizované partnerstvá pre tvorbu a implementáciu PHRSR.....	11
1.2 OBSAHOVÉ VÝCHODISKÁ	12
1.2.1 Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR	12
1.2.2 Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúry stratégie PHRSR.....	13
1.2.3 Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov	16
1.2.4 Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR.....	22
2 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ	29
2.1 ZHODNOTENIE IMPLEMENTÁCIE DOTERAJŠÍCH STRATÉGIÍ	29
2.2 Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia neimplementovala	30
2.3 IDENTIFIKÁCIA VNÚTRONÝCH POTENCIÁLOV, VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV	30
2.4 IDENTIFIKÁCIA VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV Z VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....	32
2.5 VÝSTUPY SWOT ANALÝZY PRE VOĽBU TYPU STRATÉGIE	34
2.6 VÝSTUP BENCHMARKINGU V KONTEXTE ŠIRŠIEHO ÚZEMIA	36
2.7 IDENTIFIKÁCIA DISPARÍT A FAKTOROV ROZVOJA	36
2.8 STROM VÝZIEV A PROBLÉMOV	38
3 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	40
3.1 VÍZIA ROZVOJA A HLAVNÝ CIEĽ.....	40
3.2 ŠTRUKTÚRA PRIORÍT A ICH VÄZBY	42
3.3 SYSTÉM CIEĽOV, ICH SÚVISLOSTÍ, INDIKÁTOROV A STROM CIEĽOV	45
3.3.1 Prehľad strategických a špecifických cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority	45
3.3.2 Detailný popis strategických a špecifických cieľov a zapojenia partnerov pre implementáciu PHRSR.....	47
3.4 STRATEGICKÝ PRÍSTUP PRE DOSIAHNUTIE VÍZIE A HLAVNÉHO CIEĽA, PRIORÍT A SYSTÉMU CIEĽOV PHRSR.....	50
3.5 PARTNERI PRE IMPLEMENTÁCIU PHRSR A STRATÉGIA ICH ZAPOJENIA.....	52
4 IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA	54
4.1 NÁSTROJE NA IMPLEMENTÁCIU STRATÉGIE.....	54
4.2 POSTUP PRI IMPLEMENTÁCII PHRSR	56
4.3 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA.....	59
5 PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU	62
Akčný a finančný plán	62
Zdroje financovania	64
6 RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA.....	66
7 RIADENIE IMPLEMENTÁCIE	68
7.1 ZABEZPEČENIE SÚLADU PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY S PODROBNÝM PLÁNOM IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE.....	68
7.2 SYSTÉM TRANSPARENTNÉHO HODNOTENIA PLNENIA PRIORÍT A CIEĽOV STRATÉGIE	70
7.3 SYSTÉM IDENTIFIKÁCIE POTREBY AKTUALIZÁCIE ALEBO TVORBY NOVÉHO PHRSR UMR	70
8 ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE ZO SPRACOVANIA PHRSR	71

8.1 ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLYVAJÚCE ZO SPRACOVANIA PHRSR PRE NADRADENÉ A NIŽŠIE ÚROVNE STRATEGICKÉHO RIADENIA	71
8.2 ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY PRE PARTNERSKÉ A SPOLUPRACUJÚCE SUBJEKTY	71
8.3 ZÁVEREČNÁ SPRÁVA	71
9 VYUŽITÉ INFORMAČNÉ ZDROJE.....	72
10 PRÍLOHY	72
<i>Príloha 1 – Analýzy a zoznamy.....</i>	<i>72</i>
<i>Príloha 2 – Zásobník aktivít.....</i>	<i>72</i>
<i>Príloha 3 – Merateľné ukazovatele</i>	<i>72</i>

ZOZNAM MÁP

Mapa 1 Sídlná štruktúra okresu Zvolen	14
Mapa 2 Sídlná štruktúra územia UMR Zvolen.....	15

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 Tvorba PHRSR ako súčasť cyklu strategického riadenia.....	22
Obrázok 2 Míľniky prípravy a spracovania PHRSR	24
Obrázok 3 Schematické znázornenie intervenčnej logiky PHRSR UMR Zvolen.....	40

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Špecifické priority a ciele Slovensko 2030.....	17
Tabuľka 2 Ciele a oblasti intervencie politiky súdržnosti PD SR	18
Tabuľka 3 Kľúčové oblasti a komponenty verejných politík Plánu obnovy a odolnosti	19
Tabuľka 4 Komponenty Akčného plánu pre rast a zamestnanosť Iniciatívy Catching-up regions v BBSK	20
Tabuľka 5 Priority a strategické ciele PHRSR BBSK.....	21
Tabuľka 6 Základné charakteristiky Metodiky PHRSR	23
Tabuľka 7 Vnútorný potenciál územia UMR Zvolen.....	31
Tabuľka 8 Kľúčové vnútorné výzvy pre územie UMR Zvolen	31
Tabuľka 9 Kľúčové výzvy pre územie UMR Zvolen z vonkajšieho prostredia	33
Tabuľka 10 Limity územia UMR Zvolen.....	33
Tabuľka 11 Hlavné problémy územia UMR Zvolen	34
Tabuľka 12 SWOT analýza územia UMR Zvolen.....	34
Tabuľka 13 Konkurenčné výhody miest a obcí UMR Zvolen	36
Tabuľka 14 Hlavné faktory rozvoja územia UMR Zvolen	37
Tabuľka 15 Disparity územia UMR Zvolen	37
Tabuľka 16 Strom problémov územia UMR Zvolen	39
Tabuľka 17 Vízia a hlavný cieľ UMR Zvolen.....	41
Tabuľka 18 Vízia miest a obcí na území UMR Zvolen.....	41
Tabuľka 19 Priority PHRSR UMR Zvolen.....	42
Tabuľka 20 Väzba priorít PHRSR UMR Zvolen na nadradené dokumenty.....	42
Tabuľka 21 Štruktúra cieľov PHRSR UMR Zvolen	46
Tabuľka 22 Popis priorít PHRSR UMR Zvolen	47
Tabuľka 23 Zapojenie partnerov pre implementáciu PHRSR UMR Zvolen	53
Tabuľka 24 Nástroje a zdroje na implementáciu PHRSR	55
Tabuľka 25 Implementačný plán PHRSR UMR Zvolen.....	56
Tabuľka 26 Vzťah medzi prioritami a oblasťami PHRSR UMR Zvolen	57
Tabuľka 27 Počet projektových zámerov miest a obcí na území UMR Zvolen podľa priorít a tematických oblastí.....	58

Tabuľka 28 Merateľné ukazovatele hlavného cieľa PHRSR UMR Zvolen	60
Tabuľka 29 Plán monitorovania a hodnotenia	61
Tabuľka 30 Indikatívny finančný plán PHRSR UMR Zvolen na obdobie 2022 – 2027	63
Tabuľka 31 Zdroje financovania regionálneho rozvoja v rokoch 2021 – 2030 podľa časového harmonogramu	65
Tabuľka 32 Alokácie pre Slovensko, BBSK, IÚS BBSK a UMR Zvolen v rokoch 2022 – 2030	65
Tabuľka 33 Plán riadenia rizík PHRSR UMR Zvolen	67
Tabuľka 34 Vzťah medzi programovou štruktúrou miest na území UMR Zvolen a oblasťami PHRSR UMR Zvolen	68

Stručné zhrnutie

Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja skupiny obcí na území udržateľného mestského rozvoja Zvolen na obdobie 2022 – 2027 s výhľadom do roku 2030 (ďalej len „PHRSR UMR Zvolen“) je kľúčovým **strednodobým strategickým dokumentom**, na základe ktorého sa Mesto Zvolen, Mesto Sliač, Obec Kováčová, Obec Budča a Obec Lieskovec pri výkone svojej činnosti budú starať o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Bol vypracovaný na obdobie 6 rokov s výhľadom na 9 rokov. Dokument má povahu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja **skupiny obcí**. Ide o **otvorený multisektorový dokument**, ktorý bude pravidelne monitorovaný, hodnotený a aktualizovaný vzhľadom na prebiehajúce zmeny.

Spracovanie PHRSR UMR Zvolen **zabezpečoval odbor rozvoja Mestského úradu Zvolen** v spolupráci so samosprávami, sociálno-ekonomickými partnermi a **externými konzultantmi**. Dokument bol spracovaný podľa **zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja** a odporúčaní dokumentu **Metodiky PHRSR**. Dokument vychádza zo schválenej **Vstupnej správy** IÚS UMR Zvolen. Dokument PHRSR UMR Zvolen sa tvoril súčasne s tvorbou strategických dokumentov na národnej a regionálnej úrovni a v tejto verzii odráža súčasný stav prípravy dokumentov. Proces spracovania PHRSR bol ovplyvnený aj zmenou metodiky tvorby PHRSR a aktuálnou bezpečnostnou situáciou (pandémia Covid-19, vojna na Ukrajine). PHRSR UMR Zvolen vychádza z PHSR miest a obcí na území UMR Zvolen, zohľadňuje výzvy, strategické ciele a rozvojové zámery jednotlivých obcí. PHRSR UMR Zvolen nahradí PHSR obcí na území UMR Zvolen.

Spracovanie PHRSR bolo **motivované** potrebou koncepčného cieľavedomého a transparentného riadenia a rozhodovania samosprávnych orgánov v snahe čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja územia. Existencia PHRSR je podmienkou pre získanie zdrojov zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov pre rozvojové projekty samospráv. Platnosť PHSR jednotlivých obcí na území UMR Zvolen končí v nasledujúcich rokoch. Samosprávy si uvedomujú potrebu spoločnej reakcie na výzvy a problémy územia, zohľadňujú tiež ekonomickú výhodnosť spracovania PHRSR skupiny obcí.

V dokumente je stanovená dlhodobá **vízia** rozvoja územia UMR Zvolen a štruktúra cieľov, ktorá zahŕňa **hlavný cieľ, 5 strategických cieľov a 25 špecifických cieľov**. Na základe zhrnutia analýz bola zvolená **stratégia** založená na posilnení silných stránok územia UMR Zvolen a využití príležitostí. Hlavnými princípmi rozvoja územia je **udržateľný územný rozvoj založený na ochrane, efektívnom a ekologickom využívaní zdrojov územia, uplatňovanie smart konceptu, participácia a súdržnosť**. Na účely implementácie stratégie bol spracovaný **plán implementácie, indikatívny akčný a finančný plán, plán monitorovania a hodnotenia a plán riadenia rizík**.

Celkovú predstavu o budúcnosti vyjadruje **vízia** rozvoja územia UMR Zvolen: „Územie udržateľného mestského rozvoja Zvolen, miest Zvolen a Sliač a obcí Kováčová, Budča a Lieskovec bude v roku 2030 súdržným a prosperujúcim územím, ktoré je atraktívne pre obyvateľov, návštevníkov i kúpeľných hostí, aktívne reaguje na príležitosti a výzvy, opiera sa o múdrosť a dedičstvo našich predkov, ako aj o poznatky a skúsenosti nás všetkých, ktorí tu žijeme.“

Hlavným cieľom je vytvoriť inovatívne, environmentálne udržateľné, prepojené, súdržné a vzdelané územie s kvalitným životom jeho obyvateľov na území UMR Zvolen.

Priority PHRSR UMR Zvolen korešpondujú s cieľmi politiky Európskej únie v programovom období 2021 – 2027 a reprezentujú želané zmeny v kvalite života na území UMR Zvolen:

- Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen – prosperujúce a inteligentné územie,

- Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen – čisté a zdravé prostredie pre budúce generácie,
- Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen – s kvalitnou a udržateľnou dopravnou a technickou infraštruktúrou,
- Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen – s kvalitným vzdelávaním, dostupnými a atraktívnymi pracovnými miestami, súdržnými komunitami, dostupnými sociálnymi a verejnými službami a bývaním,
- Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen – bezpečné prostredie, zdravý životný štýl, udržateľné využívanie prírodného a kultúrneho dedičstva, udržateľný cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel, moderná samospráva a aktívna občianska spoločnosť.

Strategické ciele boli stanovené nasledovne:

1. Posilniť inovácie, výskum, vývoj a podnikanie na území UMR Zvolen
2. Zlepšovať stav prioritných zložiek životného prostredia a adaptačnej schopnosti na klimatickú zmenu na území UMR Zvolen
3. Vytvoriť sieť kvalitnej dopravnej a technickej infraštruktúry na území UMR Zvolen
4. Zlepšiť dostupnosť a kvalitu verejných služieb pre riešenie životných situácií obyvateľov na území UMR Zvolen
5. Zabezpečiť komplexný rozvoj a atraktivitu územia UMR Zvolen

Strategické ciele boli detailnejšie rozpracované prostredníctvom špecifických cieľov.

Vo vzťahu k prioritám a cieľom boli definované **merateľné ukazovatele**, ktoré umožnia sledovanie plnenia jednotlivých cieľov a napĺňanie vízie a hlavného cieľa. K jednotlivým ukazovateľom boli stanovené východiskové a cieľové hodnoty, periodicita monitorovania a zdroje údajov. Proces **monitorovania a hodnotenia** sa bude vykonávať systematicky a priebežne počas celého trvania PHRSR UMR Zvolen až po samotné ukončenie platnosti dokumentu.

Opatrenia navrhnuté v posudzovanom strategickom dokumente majú investičný alebo neinvestičný charakter. PHRSR UMR Zvolen predpokladá realizáciu rôznorodých aktivít a projektov z rôznych oblastí. Mestá a obce územia UMR Zvolen zostavili **zásobník aktivít** na zabezpečenie realizácie PHRSR UMR Zvolen. Zahŕňajú aktivity samospráv a jej partnerov z verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora. Aktivity boli zoradené do **20 tematických oblastí**:

- Oblasť 1 Moderné služby samosprávy
- Oblasť 2 Inovácie a zamestnanosť
- Oblasť 3 Monitorovanie kvality životného prostredia
- Oblasť 4 Vodné hospodárstvo
- Oblasť 5 Obehové hospodárstvo
- Oblasť 6 Energetická efektívnosť verejných budov
- Oblasť 7 Verejné priestory – modrá a zelená infraštruktúra
- Oblasť 8 Envirovýchova
- Oblasť 9 Doprava a komunikácie
- Oblasť 10 Verejná osobná doprava
- Oblasť 11 Nemotorová doprava
- Oblasť 12 Parkovanie
- Oblasť 13 Sociálne a zdravotné služby
- Oblasť 14 Bývanie
- Oblasť 15 Vzdelávanie
- Oblasť 16 Kultúrne dedičstvo

- Oblasť 17 Cestovný ruch
- Oblasť 18 Kultúrne a spoločenské centrá
- Oblasť 19 Športové a voľnočasové priestory
- Oblasť 20 Bezpečnosť

Zásobník aktivít je otvorenou platformou, ktorá bude priebežne dopĺňaná podľa potreby počas celého obdobia platnosti PHRSR UMR Zvolen. Na základe zásobníka aktivít bol spracovaný **indikatívny finančný plán**.

Dokument PHRSR UMR Zvolen obsahuje analytickú časť (analýza územia), strategickú časť (stratégia, vízia, priority, hlavný cieľ, špecifický cieľ), implementačnú časť (opatrenia, aktivity, plán implementácie, plán monitorovania a hodnotenia, akčný plán) a finančnú časť (finančný plán). Dokument má 3 prílohy: Príloha č. 1 – Analýzy a zoznamy, Príloha č. 2 – Zásobník aktivít, Príloha č. 3 – Merateľné ukazovatele.

Medzi najdôležitejšie **nadradené programové a strategické dokumenty** vo vzťahu k PHRSR UMR Zvolen patria Agenda 2030, Slovensko 2030, Partnerská dohoda SR, Plán obnovy a odolnosti SR a PHRSR BBSK.

Pre participatívnu tvorbu a implementáciu PHRSR UMR Zvolen bola vytvorená **kooperačná štruktúra** (Kooperačná rada, Prípravný tím, Riadiaci výbor, Pracovné skupiny, tím pre koordináciu a tím logistickej podpory). Pri spracovaní dokumentu PHRSR UMR Zvolen bol použitý **partnerský prístup**. Základnými dokumentmi, ktoré inštitucionalizovali partnerstvá pre tvorbu a implementáciu PHRSR, boli: Menovací dekrét Kooperačnej rady UMR, Štatút a rokovací poriadok Kooperačnej rady UMR a Memorandum o spolupráci na príprave IÚS UMR Zvolen.

V každej etape sa spracovania dokumentu zúčastnila **široká skupina sociálno-ekonomických partnerov**. Proces tvorby strategického dokumentu bol v jednotlivých fázach spracovania **konzultovaný so zástupcami gestora** zodpovedného za regionálnu politiku Slovenska (MIRRI) a koordinátormi spracovania PHRSR BBSK.

Proces prípravy a spracovania PHRSR bol rozdelený do **siedmych fáz**: od rozhodnutia o začatí prác, cez prípravné práce, spracovanie analýz, stanovenie strategického rámca, návrh stratégie, nastavenie implementácie až po schválenie dokumentu.

Súčasne so spracovaním dokumentu PHRSR UMR Zvolen sa realizuje aj proces **posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie (SEA)**.

V procese prípravy a spracovania dokumentu boli identifikované viaceré **riziká**, ktoré môžu ovplyvniť implementáciu PHRSR UMR Zvolen a taktiež boli načrtnuté aj viaceré systémové zmeny potrebné pre úspešné naplnenie cieľov rozvoja územia UMR Zvolen. Zo spracovania PHRSR vyplynuli aj **odporúčania a požiadavky** pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia a pre partnerské a spolupracujúce subjekty.

V procese prípravy a spracovania PHRSR sa uskutočnilo **38 pracovných stretnutí** prezenčnou a on-line formou, ktorých sa zúčastnilo **88 osôb** z verejného, súkromného a neziskového sektora. Spracovateľský tím tvorili **2 interní zamestnanci a 5 externých expertov**. Proces prípravy a spracovania PHRSR trval **2 roky a 2 mesiace** (august 2020 – september 2022). Predpokladaný termín schválenia dokumentu PHRSR UMR Zvolen mestskými a obecnými zastupiteľstvami je do 31.10.2022. Časový posun oproti plánovanému harmonogramu uvedenému vo vstupnej správe (február 2022) bude 8 mesiacov z dôvodu zabezpečenia súladu strategického dokumentu so strategickými a programovými dokumentmi na regionálnej a národnej úrovni.

1 ÚVOD

1.1 INŠTITUCIONÁLNE VÝCHODISKÁ

1.1.1 Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR

Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja skupiny obcí na území udržateľného mestského rozvoja Zvolen na obdobie 2022 – 2027 s výhľadom do roku 2030 (ďalej len „**PHRSR UMR Zvolen**“) je kľúčovým strednodobým strategickým dokumentom, na základe ktorého sa **Mesto Zvolen, Mesto Sliač, Obec Kováčová, Obec Budča a Obec Lieskovec** pri výkone svojej činnosti budú starať o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

PHRSR UMR Zvolen má povahu **programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja skupiny obcí**. Dokument je spracovaný **na obdobie rokov 2022 – 2027 s výhľadom do roku 2030**. Ide o **otvorený dokument**, ktorý bude pravidelne monitorovaný, hodnotený a aktualizovaný vzhľadom na prebiehajúce zmeny.

Dokument PHRSR UMR Zvolen je spracovaný podľa odporúčaní dokumentu „Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja“, verzia 1.0.4 (ďalej len „**Metodika PHRSR**“)¹. Metodika PHRSR obsahuje odporúčaný postup a obsah programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávnych krajov, obcí a skupín obcí. Rešpektovanie Metodiky PHRSR **zabezpečuje súlad** procesu tvorby a obsahu PHRSR so zákonom č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, dokumentom Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií² a nadradenými programovými dokumentmi. Rešpektovanie Metodiky PHRSR je tiež predpokladom pre vypracovanie porovnateľných Správ o plnení PHRSR medzi jednotlivými územnými samosprávami, keďže obce alebo skupiny obcí majú povinnosť zaslať Správy o plnení PHRSR každoročne do 31. mája príslušnému VÚC.

PHRSR UMR Zvolen je strednodobým rozvojovým dokumentom v zmysle **zákona č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja** v znení neskorších predpisov a je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR, pričom zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja BBSK a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu a obcí. Tento strategický dokument sa skladá z:

- **analytickej časti**, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

¹ Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. 2020. *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/regionalny-rozvoj/metodicke-a-koncepcne-materialy/index.html>.

² Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2017. *Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/narodny-investicny-plan/vladne-materialy/metodika-a-institucionalny-ramec-tvorby-verejnych-strategii/index.html>.

- **strategickej časti**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- **programovej časti**, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- **realizačnej časti**, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov,
- **finančnej časti**, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Súbežne a v nadväznosti na PHRSR UMR Zvolen je spracovaný dokument **Integrovaná územná stratégia územia udržateľného mestského rozvoja Zvolen** (ďalej len „**IÚS UMR Zvolen**“). PHRSR a IÚS majú spoločnú analytickú a strategickú časť. Programová, realizačná a finančná časť PHRSR a IÚS je spracovaná rozdielne a osobitne.

1.1.2 Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR

Pre participatívnu tvorbu a implementáciu PHRSR UMR Zvolen bola vytvorená **kooperačná štruktúra**.

Za prípravu, spracovanie, aktualizáciu, implementáciu, monitorovanie a hodnotenie dokumentu PHRSR UMR Zvolen je zodpovedná **Kooperačná rada UMR Zvolen** (ďalej len „**KR UMR**“). Postavenie, pôsobnosť, zloženie a úlohy Kooperačnej rady upravuje **Štatút a rokovací poriadok Kooperačnej rady UMR**.

Na tvorbe dokumentu PHRSR UMR Zvolen sa podieľali:

- **Prípravný tím** pre spracovanie Vstupnej správy dokumentu,
- **Riadiaci výbor** pre spracovanie dokumentu (primátorky miest a starostovia obcí, vedúci tematických pracovných skupín KR UMR),
- **Pracovné skupiny** (tematické pracovné skupiny Kooperačnej rady UMR),
- **Tím pre koordináciu** spracovania dokumentu (gestorka a koordinátorka),
- **Tím logickej podpory** (Sekretariát Kooperačnej rady UMR a externí konzultanti).

Členovia Riadiaceho výboru, pracovných skupín, Kooperačnej rady UMR Zvolen a tímu logistickej podpory sú uvedení v prílohe č. 1.

Dokument PHRSR UMR Zvolen schvaľujú mestské a obecné zastupiteľstvá na území UMR Zvolen, t.j. Mestské zastupiteľstvo vo Zvolene, Mestské zastupiteľstvo v Sliači, Obecné zastupiteľstvo v Budči, Obecné zastupiteľstvo v Kováčovej a Obecné zastupiteľstvo v Lieskovci.

Súbežne a v nadväznosti na PHRSR UMR Zvolen je spracovaný dokument **Integrovaná územná stratégia UMR Zvolen**. Schvaľovanie IÚS UMR Zvolen je upravené rozdielne a osobitne.

1.1.3 Partneri

Pri spracovaní dokumentu PHRSR UMR Zvolen bol použitý **partnerský prístup**.

Pri identifikácii kľúčových partnerov pre spracovanie a implementáciu PHRSR vychádzame z troch druhov zapájania sa:

- **Aktéri rozvoja** obce/skupiny obcí/VÚC, SPR - subjekty (fyzické a právnické osoby), ktoré zohrávajú akúkoľvek úlohu v rozvoji obci, či VÚC bez ohľadu na ich dotknutosť a záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii.
- **Verejnosť a dotknutá verejnosť** – subjekty (fyzické a právnické osoby) dotknuté procesom tvorby a implementácie PHRSR. V zmysle Aarhuského dohovoru³ a zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie vstupuje do procesu tvorby a schvaľovania PHRSR aj širšie definovaná „verejnosť“ a „dotknutá verejnosť“, t.j. verejnosť, ktorá má záujem, alebo môže mať záujem o prípravu PHRSR pred jeho schválením. Medzi dotknutú verejnosť patria fyzické osoby staršie ako 18 rokov, právnické osoby a občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k návrhu strategického dokumentu. Táto dotknutá verejnosť má právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov PHRSR, a to až do jeho schválenia, vrátane práva podať písomne stanovisko, zúčastniť sa na konzultáciách a verejnom prerokovaní PHRSR.
- **Sociálno-ekonomickí partneri** – subjekty (fyzické a právnické osoby), ktoré sú aktívne pri cieľavedomom rozvoji obci, VÚC alebo v nich existujúcich strategicko-plánovacích regiónov (skupín obcí) a majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii, teda sú pri nich partnermi verejného sektora.

Podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, PHRSR resp. spoločné PHRSR skupiny obcí sa vypracúva pri uplatnení partnerstva. **Partnerstvo** je forma spolupráce medzi sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí zabezpečujú hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj alebo územný rozvoj dotknutého regiónu s ohľadom na udržateľný rozvoj.

Metodika a inštitucionálny rámec tvorby strategických dokumentov⁴ používa pojem **zainteresovaná strana** tvorby stratégie (zúčastnené strany), čo je akákoľvek osoba, skupina osôb alebo inštitúcia, ktorá má záujem na tvorbe alebo implementácii vytváranej stratégie, ktorá by mohla byť tvorbou alebo implementáciou stratégie potenciálne ovplyvnená (dotknutá, zasiahnutá), alebo môže tvorbu, schválenie alebo implementáciu stratégie ovplyvniť. Je zrejmé, že sociálno-ekonomickí partneri sú aj zainteresované či zúčastnené strany. Pre účely PHRSR použijeme pojem „partneri“.

V procese prípravy, spracovania a implementácie PHRSR UMR Zvolen boli identifikované nasledovné kľúčové skupiny partnerov:

- verejný sektor: orgány miestnej a regionálnej samosprávy, orgány štátnej správy,
- súkromný sektor: aktéri miestnej a regionálnej ekonomiky,
- neziskový sektor: mimovládne organizácie, nadácie, iniciatívy,
- ďalší aktéri pôsobiaci v oblasti služieb (vzdelávanie, sociálne služby a zdravotníctvo, kultúra a šport, cestovný ruch, bývanie a pod.), odborné inštitúcie, experti.

1.1.4 Inštitucionalizované partnerstvá pre tvorbu a implementáciu PHRSR

Základnými dokumentmi, ktoré inštitucionalizovali partnerstvá pre tvorbu a implementáciu PHRSR, sú:

- **Menovací dekrét Kooperačnej rady UMR** vydaný primátorkou mesta Zvolen dňa 15.12.2020 a 28.4.2021,

³ Aarhuský dohovor. 2022. [online]. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/eu/medzinarodne-dohovory/aarhusky-dohovor/>.

⁴ Uznesenie vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017 k návrhu Metodiky a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií.

- **Štatút a rokovací poriadok Kooperačnej rady UMR** vydaný primátorkou mesta Zvolen a schválený mestskými a obecnými zastupiteľstvami v dňoch 10. – 14.12.2020,
- **Memorandum o spolupráci na príprave IÚS UMR Zvolen** schválené mestskými a obecnými zastupiteľstvami v dňoch 10. – 14.12.2020 a podpísané primátorkami miesta starostami obcí dňa 22.12.2020.

Iné **zmluvy a dokumenty**, ktoré by inštitucionalizovali spoluprácu partnerov na tvorbe a implementácii PHRSR UMR Zvolen, neboli ešte podpísané/schválené.

Participatívny proces, ktorý bol pri tvorbe PHRSR použitý, je uvedený v kapitole 1.2.4.

1.2 OBSAHOVÉ VÝCHODISKÁ

1.2.1 Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR

Impulzom pre vytvorenie spoločného územia UMR Zvolen a spoločného strategického dokumentu bola najmä príprava na nové programové obdobie 2021 – 2027: nový metodický prístup MIRRI k tvorbe programov rozvoja; príprava a schválenie nových strategických a programových dokumentov na národnej a regionálnej úrovni a aktualizácia príslušných nariadení EÚ o podmienkach pre financovanie politiky súdržnosti.

Obce majú povinnosť spracovať PHRSR obce, ktorá vyplýva zo zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý v § 8a umožňuje spracovanie spoločného strategického dokumentu. Samosprávy majú záujem zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity na území, zaviesť systém strategického riadenia skupiny obcí, využiť inovatívne prístupy. Reagujú na zmeny podmienok – na nové právne, ekonomické a koncepčné rámce v programovom období EÚ 2021 – 2027, ale tiež na aktuálnu spoločenskú situáciu (pandémia Covid-19, vojna na Ukrajine) a jej dopad na rôzne oblasti života spoločnosti. Platnosť PHSR jednotlivých obcí na území UMR končí v nasledujúcich rokoch. Samosprávy si uvedomujú potrebu spoločnej reakcie na výzvy a problémy územia, zohľadňujú tiež ekonomickú výhodnosť spracovania PHRSR skupiny obcí.

Spracovanie PHRSR bolo **motivované** potrebou koncepčného cieľavedomého a transparentného riadenia a rozhodovania samosprávnych orgánov v snahe čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja územia. Existencia PHRSR podmienkou pre získanie zdrojov zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov pre rozvojové projekty samospráv.

PHRSR UMR Zvolen je spracovaný tak, aby:

- spĺňal požiadavky na tvorbu základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov ,
- plní úlohu programového dokumentu pre implementáciu EŠIF na regionálnej a subregionálnej úrovni v období 2021-2027,
- bol kľúčovým nástrojom implementácie a územnej koordinácie naplňovania cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja a implementácie Národného investičného plánu SR,
- bol nástrojmi formulovania a implementácie smart teda inteligentných/rozumných integrovaných rozvojových stratégií regiónov, miest, obcí a ich skupín s využitím inovatívnych prístupov pre efektívnejšie zabezpečenie kvality života občanov,
- bol relevantným východiskom pre programové rozpočtovanie obcí a následný monitoring a hodnotenie v zmysle zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov,

- bol nástrojom integrácie verejných politík na úrovni regiónov a obcí a zabezpečenia skutočného zvýšenia kvality života obyvateľov, zlepšenia podnikateľského prostredia a prístupu občanov k rozhodovaniu,
- bol nástrojom efektívneho, aktívneho a vecného zapojenia aktérov regionálneho rozvoja nielen z hľadiska definovania potrieb, priorít, cieľov, stratégií rozvoja skupiny obcí, ale aj implementácie, riadenia a monitorovania stratégií,
- podporoval vytváranie systému integrovaného územného manažmentu (integrujúceho sektorové politiky a investičné intervencie verejného sektora), efektívnych štruktúr verejnej správy a služieb verejnosti čo najbližšie k občanovi v polycentrickej sústave obcí a miest,
- bol postavený na vecnom prístupe k riešeniu výziev a problémov rozvoja obcí a regiónov založenom na ich poznaní, objektívnom zhodnotení a hľadaní najefektívnejších a najúčinnnejších riešení s využitím najnovších poznatkov, techník a technológií.
- bol užitočným, efektívnym a vecným nástrojom pre potreby orgánov samosprávy.

Výzvy, vrátane problémov územia sú podrobnejšie uvedené v časti 2.3 a 2.4 tohto dokumentu.

1.2.2 Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúry stratégie PHRSR

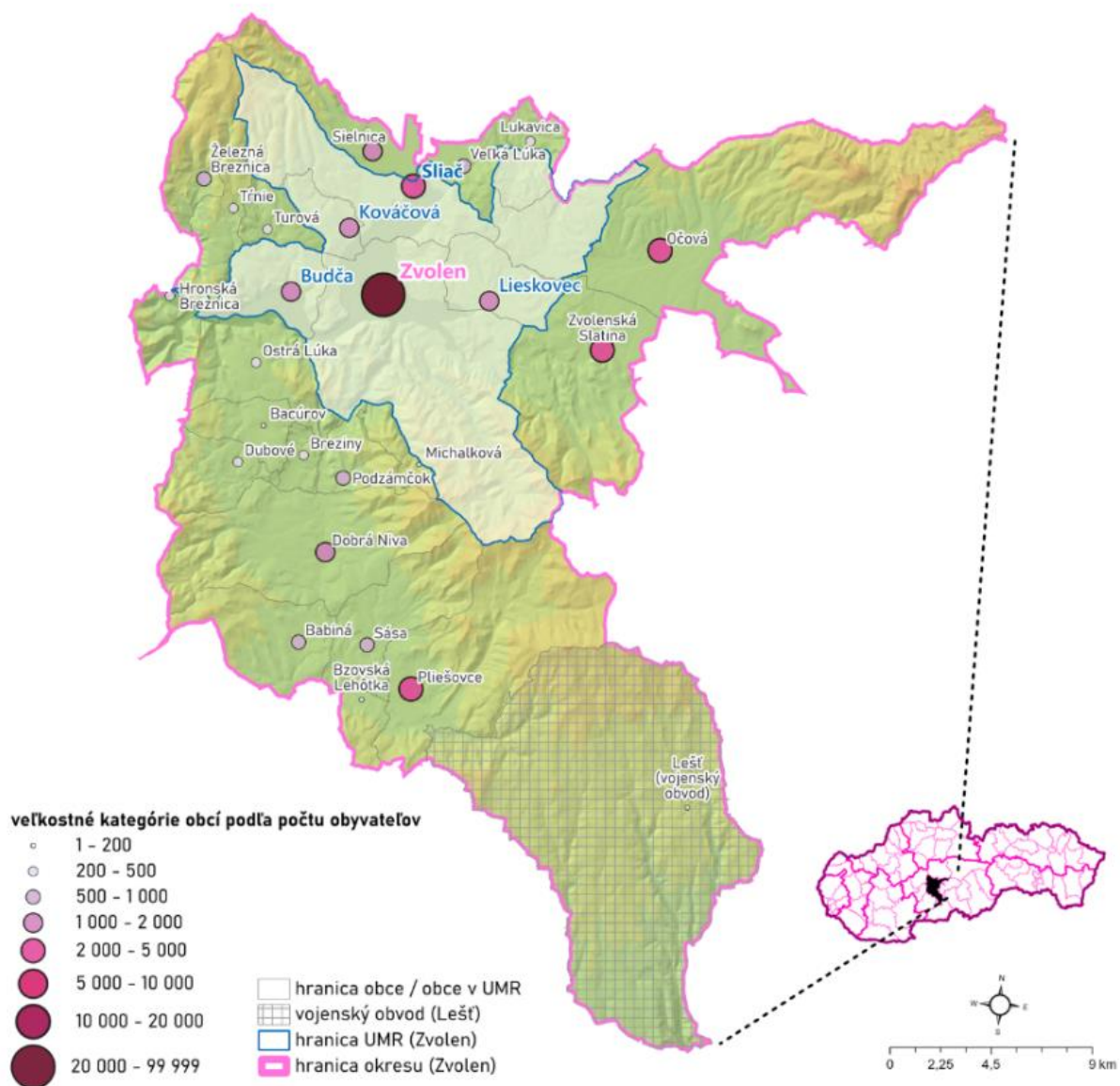
PHRSR je spracovaný pre územie miest Zvolen a Sliač a obcí Budča, Kováčová a Lieskovec. Vymedzené územie presahuje administratívne hranice obce, preto je dokument spracovaný ako spoločný PHRSR skupiny obcí. Mestá a obce tvoria **územie UMR Zvolen** v zmysle metodiky PHRSR.

Sídlna štruktúra okresu Zvolen a jeho poloha v rámci Slovenska je zobrazená na mape č. 1.

Sídlna štruktúra územia UMR Zvolen a jeho poloha v rámci okresu Zvolen je zobrazená na mape č. 2.

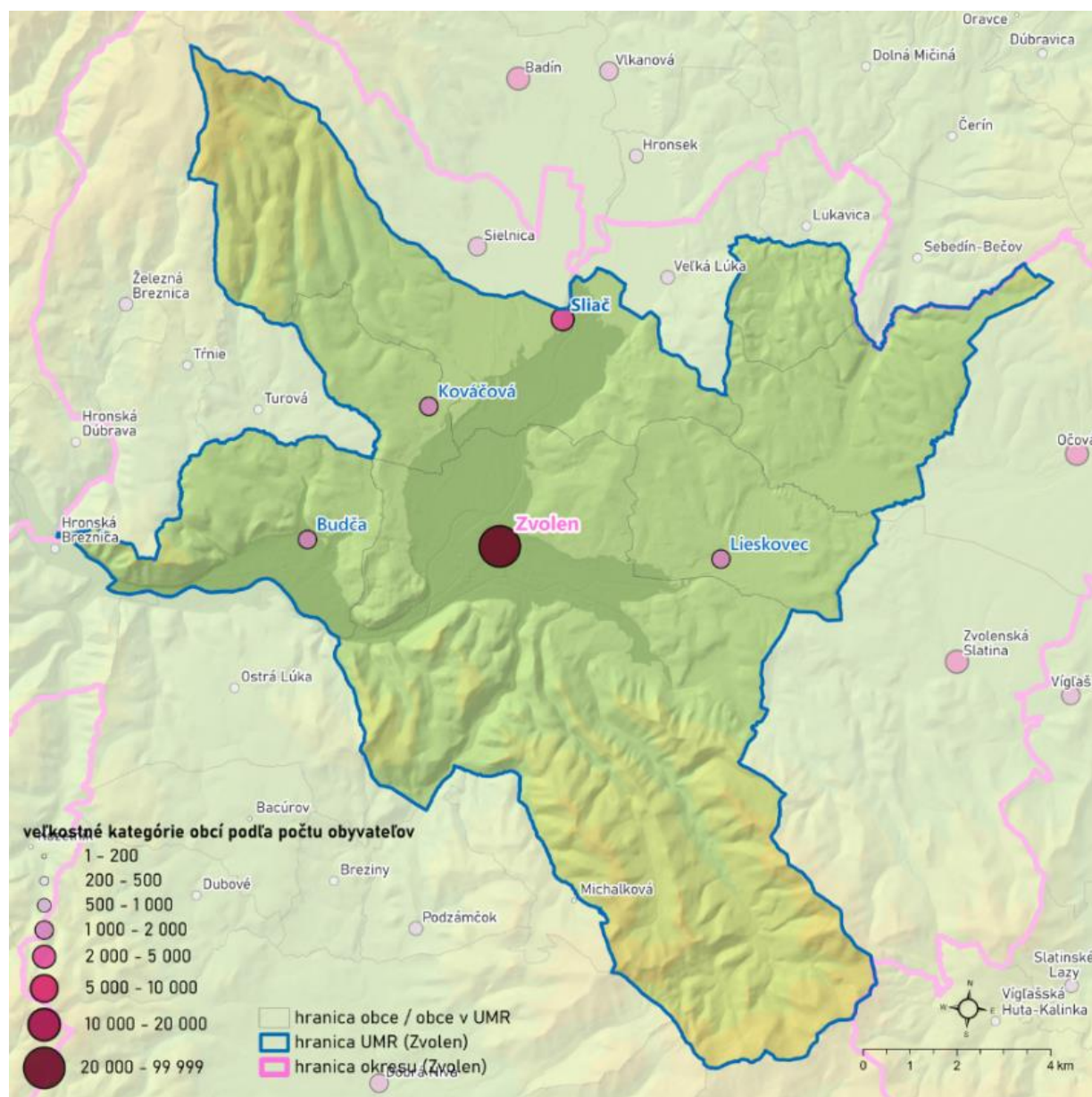
Mapa 1 Sídlná štruktúra okresu Zvolen

Zdroj: BBSK

Mapa 2 Sídlná štruktúra územia UMR Zvolen

Zdroj: BBSK

1.2.3 Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov

Medzi najdôležitejšie nadradené programové a strategické dokumenty vo vzťahu k PHRSR UMR Zvolen patria Agenda 2030, Slovensko 2030, Partnerská dohoda SR, Plán obnovy a odolnosti SR a PHRSR BBSK. Dodatočné vstupy nadradených dokumentov budú zapracované pri aktualizácii PHRSR UMR Zvolen.

Medzi dôležité vstupy patrili aj programy hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja miest a obcí na území UMR Zvolen a sektorové stratégie Mesta Zvolen a Mesta Sliač.

Väzba PHRSR UMR Zvolen na nadradené programové a strategické dokumenty je uvedená v kapitole 3.2.

Zoznam strategických dokumentov miest a obcí na území UMR Zvolen je uvedený v prílohe č. 1.

Agenda 2030

Dokument „Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj“⁵ je **súhrnom globálnych záväzkov**, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Na národnej úrovni bolo definovaných **6 prioritných oblastí pre Slovensko**:

1. Vzdelanie pre dôstojný život.
2. Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí.
3. Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia.
4. Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy.
5. Právny štát, demokracia a bezpečnosť.
6. Dobré zdravie.

Slovensko 2030

„Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030“ (ďalej len „Slovensko 2030“)⁶ je základným implementačným dokumentom plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj v Slovenskej republike. Zároveň **plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR** v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. „Slovensko 2030“ definuje **priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja**: ochrana a rozvoj zdrojov, ich udržateľné využívanie a rozvoj komunít. Priority a ciele dlhodobej stratégie udržateľného rozvoja budú ďalej rozpracované v Národnom investičnom pláne, odvetvových stratégiách jednotlivých orgánov ústrednej štátnej správy, plánoch hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

⁵ Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj. 2021. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html>.

⁶ Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2020. *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*. [online]. 53 s. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>.

samosprávnych krajov, miest a obcí a zároveň budú premietnuté do prípravy nového programového obdobia EÚ 2021 – 2027, predovšetkým do Partnerskej dohody a Programu Slovensko.

Vízia Slovenska do roku 2030: Slovensko je krajina úspešných udržateľne sa rozvíjajúcich regiónov, ktorá poskytuje kvalitné a bezpečné prostredie pre zdravý a plnohodnotný život všetkých obyvateľov.

Podľa dokumentu „Slovensko 2030“ patrí územie UMR Zvolen medzi **mestské regióny a aglomerácie využívajúce svoj rastový potenciál**. UMR tvoria územie a zázemie miest s viac ako 30 000 obyvateľmi v jadrovom sídle, ktoré plnia úlohu regionálnych až nadregionálnych hospodárskych, akademických a kultúrnych centier. Súčasťou dokumentu Slovensko 2030 sú **2 špecifické priority a 2 ciele**.

Tabuľka 1 Špecifické priority a ciele Slovensko 2030

Špecifická priorita	Cieľ
Špecifická priorita 1: Zabezpečenie udržateľnosti rozvoja územia a harmonizácia dynamiky rozvoja jednotlivých funkčných systémov miest ako motora rozvoja regiónov a zabezpečenie ich udržateľnosti, a to najmä s dôrazom na: - Zlepšenie a dobudovanie napojenia aglomerácie na blízke veľké sídla, zlepšenie dopravy medzi jadrom aglomerácií a ich zázemím. - Efektívne riešenie problematiky životného prostredia spojenej s koncentráciou veľkého množstva obyvateľov a adaptácia aglomerácie na zmenu klímy. - Zabezpečenie dostatočného rozsahu služieb, občianskej vybavenosti a predchádzanie vzniku a prehĺbovania sociálneho vylúčenia. - Zlepšovanie podmienok pre posun podnikov smerom ku konkurencieschopnosti založenej na znalostiach a inováciách v rámci regionálnych inovačných ekosystémov. - Zohľadnenie zvýšenia nákladov na výstavbu, údržbu a modernizáciu infraštruktúry v mestských aglomeráciách.	Cieľ 1: Zmiernenie a odstránenie disproporcií medzi rozvojom jadrového sídla a jeho okolia a harmonizácia rozvoja jednotlivých funkčných systémov ako sú bývanie, doprava, výroba, služby, rekreácia a prírodné ekosystémy na regionálnej úrovni.
Špecifická priorita 2: Posilnenie konkurencieschopnosti, odolnosti a kapitalizácia synergií metropolitného regiónu Bratislavy a mestských aglomerácií Košice-Prešov, Žilina-Martin a Banská Bystrica-Zvolen ako centier vzniku a šírenia inovácií v ekosystéme vedomostne založenej ekonomiky.	Cieľ 2: Posilnenie synergií medzi pólmi ekonomického rozvoja metropolitného regiónu ako ťahúňov rozvoja vedomostne založenej ekonomiky stredoeurópskeho priestoru.

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Slovensko 2030, <https://www.mirri.gov.sk/index.html>

Údaje: k 12/2020

Partnerská dohoda SR

„Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027“⁷ je **základný strategický dokument s celoštátnym významom**, ktorým sa stanovuje stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021 – 2027. V programovom období 2021 – 2027 bolo stanovených **5 cieľov politiky súdržnosti a špecifického cieľa Fondu spravodlivej transformácie** (ďalej len „FST“). **Dokument je v štádiu prípravy**. Politika súdržnosti v programovacom období 2021 – 2027 bude **realizovaná prostredníctvom Programu Slovensko** v gescii Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (ďalej

⁷ Partnerská dohoda. Úrad vlády Slovenskej republiky. 2021. [online]. Dostupné na internete: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/>.

len „MIRRI“). Spôsob poskytovania príspevkov z Európskej únie v programovom období 2021 – 2027 stanovuje **Zákon o príspevkoch z fondov Európskej únie 121/2022 Z.z.**

Tabuľka 2 Ciele a oblasti intervencie politiky súdržnosti PD SR

Cieľ	Oblasti intervencie
Cieľ 1 Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa	Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií; využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy; posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, a to aj produktívnymi investíciami; rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ; zlepšenie digitálnej pripojiteľnosti.
Cieľ 2 Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa	Podpora energetickej efektívnosti, znižovania emisií skleníkových plynov, OZE a vývoj inteligentných energetických systémov; adaptácia na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám; zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd; prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo; ochrana prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb; zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží; zlepšenie kvality ovzdušia; udržateľná multimodálna mestská mobilita; ENRAF.
Cieľ 3 Prepojenejšia Európa	Cestná doprava; železničná doprava; vodná doprava; a to v členení na TEN-T (európske koridory) a mimo TEN-T (národná a regionálna infraštruktúra).
Cieľ 4 Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce; kvalitné inkluzívne vzdelávanie; zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu; záruka pre mladých; aktívne začlenenie a dostupné služby; potravinová a materiálna deprivácia; sociálne inovácie a experimenty; aktívne zapojenie rómskych komunít.
Cieľ 5 Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov; kvalitnejšie verejné politiky a otvorené vládnutie; bezpečné fyzické prostredie obcí, miest a regiónov; regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas; zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch, európske hlavné mesto kultúry 2026.
Špecifický cieľ Fondu spravodlivej transformácie	Hospodárska diverzifikácia území – Región horná Nitra, Košický kraj, Banskobystrický kraj.

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Partnerská dohoda SR, <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/>
Údaje: k 17.02.2022

Plán obnovy a odolnosti

„Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky“⁸ je **komplexnou odpoveďou EÚ na dôsledky krízy spojennej s pandémiou COVID-19**, ako aj reakciou na identifikované hlavné výzvy a systémové nedostatky slovenskej ekonomiky. Plán obnovy je postavený na **globálnej vízii** Slovenska ako inovatívnej ekonomiky, ktorá je motorom udržateľného ekonomického rastu a zárukou úspešného zvládnutia zelenej a digitálnej transformácie, Slovenska ako moderného štátu, ktorý poskytuje občanom kvalitné verejné služby a napokon Slovenska ako zdravej krajiny, ktorá vytvára predpoklady na plnohodnotné využívanie ľudského a prírodného kapitálu. Plán obnovy a odolnosti je zameraný na **päť kľúčových oblastí verejných politík**. Spôsob poskytovania prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti SR stanovuje **Zákon o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti č. 368/2021 Z.z.**

⁸ Ministerstvo financií Slovenskej republiky. 2021. *Plán obnovy a odolnosti*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mfsr.sk/sk/verejnost/plan-obnovy-odolnosti/>.

Tabuľka 3 Kľúčové oblasti a komponenty verejných politík Plánu obnovy a odolnosti

Kľúčové oblasti	Komponenty
Oblasť 1 Zelená ekonomika	1 Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra 2 Obnova budov 3 Udržateľná doprava 4 Dekarbonizácia priemyslu 5 Adaptácia na zmenu klímy
Oblasť 2 Vzdelávanie	6 Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch 7 Vzdelávanie pre 21. storočie 8 Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl
Oblasť 3 Veda, výskum a inovácie	9 Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu a inovácií 10 Lákanie a udržanie talentov
Oblasť 4 Zdravie	11 Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť 12 Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie 13 Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť
Oblasť 5 Efektívna verejná správa a digitalizácia	14 Zlepšenie podnikateľského prostredia 15 Reforma justície 16 Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva 17 Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika) 18 Zdravé verejné financie

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Plán obnovy a odolnosti, <https://www.mfsr.sk/sk/verejnost/plan-obnovy-odolnosti/>
Údaje: k 12.02.2022

Národný investičný plán

Národný investičný plán SR 2018 – 2030, pilotná verzia, (ďalej len „NIP“)⁹ má povahu nadrezortného a integrovaného strategického dokumentu, definujúceho prioritné témy a kľúčové programy do roku 2030, dokumentované indikatívnymi projektmi, prostredníctvom ktorých bude vybudovaná nová hospodárska a sociálna infraštruktúra, prípadne sa zlepši stav existujúcej infraštruktúry, s cieľom postupného naplnenia dlhodobých potrieb Slovenskej republiky.

NIP v nadväznosti na ciele udržateľného rozvoja Agendy 2030 OSN obsahuje charakteristiky súčasného stavu, želaného stavu v roku 2030 a kľúčové investičné programy a projekty v nasledovných oblastiach: doprava, energetika, informatizácia a elektronické komunikácie, výskum a inovácie, zdravotníctvo, životné prostredie, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, sociálna inklúzia a zamestnanosť, regionálny rozvoj. Projekty zaradené do NIP sú indikatívne a boli navrhnuté na základe existujúcich sektorových stratégií. Vznik novej verzie NIP sa predpokladá z dlhodobej vízie a priorít a z dlhodobých stratégií. NIP je **v štádiu prípravy**.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska

Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS) predstavuje **celoštátnu územnoplánovaciú dokumentáciu**, ktorá vyjadruje hlavné ciele územnoplánovacej politiky štátu, priestorový rozvoj SR v celoštátnych a medzinárodných súvislostiach. KURS bola sformulovaná na základe požiadaviek rovnovážneho sídelného rozvoja, zabezpečenia rovnocennej dostupnosti k infraštruktúram,

⁹ Ministerstvo investícií regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. 2022. Národný investičný plán. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/narodny-investicny-plan/index.html>.

zachovania a rozvoja biodiverzity, prírodného a kultúrneho dedičstva, zachovania prvkov prírody, vyjadreného v princípoch trvalo udržateľného rozvoja.¹⁰

Iniciatíva Catching-up regions

Catching-Up Regions (CURI) je iniciatívou EÚ na pomoc dobiehajúcim regiónom – na podporu rastu a inovácií v nich, odstránenie prekážok pre lepšie využívanie európskych fondov a na zvýšenie prínosu týchto investícií. Iniciatívu od roku 2015 realizuje Európska komisia v spolupráci so Svetovou bankou. Práce na Iniciatíve sa v BBSK začali realizovať v roku 2019. Počas realizácie CURI v Banskobystrickom samosprávnom kraji experti Svetovej banky, v spolupráci so zamestnancami Úradu BBSK a miestnymi odborníkmi, zanalyzujú prekážky rýchlejšieho rastu regiónu a vypracujú odporúčania opatrení a projektov, ktoré sú pre kraj kľúčové pre rozvoj jeho potenciálu. V prebiehajúcej druhej fáze Iniciatívy tímy odborníkov pracujú na **5 témach**.¹¹

Tabuľka 4 Komponenty Akčného plánu pre rast a zamestnanosť Iniciatívy Catching-up regions v BBSK

Komponent	Výzva	Aktivity
Komponent 1 – Integrovaný, inteligentný a udržateľný dopravný systém (TRANS)	Vybudovanie organizátora verejnej dopravy, ktorý bude riadiť integrovaný dopravný systém verejnej dopravy v BBSK	Organizátor verejnej dopravy Elektronický lístkový systém
Komponent 2 – Zosúladenie existujúcej ponuky stredných odborných škôl s potrebami trhu práce (VET)	Zlepšenie zamestnanosti a uplatnenie absolventov stredných odborných škôl na trhu v Banskobystrickom regióne	Zlepšenie kvality škôl (8 pilotných škôl v BBSK, vrátane SPŠ dopravnej Zvolen)
Komponent 3 – Prepojenie priemyslu na pracoviská výskumu a vývoja (R&D)	Vytvorenie zázemia pre rozvoj vedy a výskumu vo firmách pôsobiach v kraji	Regionálne inovačné centrum Regionálne inovačné poukážky
Komponent 4 – Integrovaný model zdravotných a sociálnych služieb pre seniorov (HSS)	Rozvoj integrovaných sociálnych a zdravotných služieb pre seniorov	Agentúra Integrovannej starostlivosti (13 samospráv v oblasti južného Gemera)
Komponent 5 – Zlepšenie integrácie skupín ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením	Zlepšenie integrácie marginalizovaných komúnit za účelom vybudovania konkurencieschopnej miestnej a regionálnej ekonomiky v BBSK	Integrované investičné projekty (v 3 pilotných samosprávach v BBSK)

Zdroj dát: vlastné spracovanie, Banskobystrický samosprávny kraj – Iniciatíva Catching-Up Regions, <https://www.bbsk.sk/>

Údaje: k 2021

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023¹² je **strednodobý strategický dokument, ktorého cieľom je postupné odstraňovanie disparít**

¹⁰ Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky. 2021. *Koncepcia územného rozvoja Slovenska - KURS2001*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/dokumenty/koncepcia-uzemneho-rozvoja-slovenska-kurs2001>.

¹¹ *Iniciatíva Catching-up regions*. 2021. [online]. Dostupné na internete: <https://www.bbsk.sk/%C3%9Arad/Organiza%C4%8Dn%C3%A9jednotky%C3%9AraduBBSK/OddelenieCatching-UpRegions/Oiniciat%C3%ADveCatching-UpRegions.aspx>

¹² Banskobystrický samosprávny kraj. 2015. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023*. 2015. [online]. Dostupné na internete:

v jednotlivých častiach regiónu. Priority a ciele sú zosúladené s Regionálnou integrovanou územnou stratégiou (RIÚS), ktorá vznikla spoluprácou socioekonomických partnerov v regióne. Jeden z **kľúčových cieľov** stratégie BBSK na roky 2015 – 2023 znie: „Región otvorený príležitostiam, novým možnostiam a s úctou k tradíciám, človeku a prírode...“ **Strategický cieľ** bol definovaný ako: „Zlepšiť kvalitu života obyvateľstva prostredníctvom zvyšovania konkurencieschopnosti a výkonnosti ekonomiky kraja, investovaním do kvalitných verejných služieb, inovácií a udržateľných environmentálnych riešení“.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030

„Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja“¹³ je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je spolu s Územným plánom veľkého územného celku Banskobystrický kraj kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy v oblasti regionálneho rozvoja. PHRSR kraja je nástroj na koncepčný a cieľavedomý rozvoj kraja. Definuje víziu a stratégiu rozvoja kraja a na ich základe tvorí plán opatrení, aktivít, ktorými dosahuje určené priority a strategické ciele a ktoré berú ohľad na demografické, ekonomické, sociálne a environmentálne špecifiká a príležitosti v kraji. **Dokument je v štádiu prípravy.**

Vízia rozvoja BBSK do roku 2030: Kraj, kde ľudia chcú pracovať, žiť a plnohodnotne tráviť čas.

Hlavný cieľ BBSK: Vytvárať pracovné príležitosti, zlepšovať kvalitu verejných služieb a prakticky podporovať samosprávy ako kľúčových aktérov rozvoja kraja.

Tento prístup je vyjadrený v **4 prioritách a 10 strategických cieľoch BBSK.**

Tabuľka 5 Priority a strategické ciele PHRSR BBSK

Priority	Strategické ciele
Priorita 1 Konkurencieschopná a udržateľná ekonomika	1.1 Zvýšiť inovačnú výkonnosť, produktivitu a pridanú hodnotu regionálnej ekonomiky 1.2 Zlepšiť udržateľnosť a odolnosť regionálnej ekonomiky 1.3 Zvýšiť príjmy z cestovného ruchu a zamestnanosť prostredníctvom rozvoja udržateľného cestovného ruchu
Priorita 2 Zelený kraj pre budúce generácie	2.1 Zabezpečiť efektívnu ochranu a obnovu životného prostredia, s dôrazom na zmiernenie zmeny klímy a zvýšenie odolnosti kraja na jej nepriaznivé dôsledky
Priorita 3 Zdravá, vzdelaná a súdržná spoločnosť	3.1 Zvýšiť podiel obyvateľov s vyššou úrovňou dosiahnutého vzdelania a životných zručností 3.2 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť služieb pre aktívne začlenenie zraniteľných skupín obyvateľstva v kraji 3.3. Budovať aktívne, odolné a udržateľné komunity v mestách aj na vidieku
Priorita 4 Prepojený kraj	4.1 Dobudovať a obnoviť dopravnú infraštruktúru prepojenú na nadradenú cestnú a železničnú sieť 4.2 Podporiť rozvoj udržateľnej mobility 4.3 Zlepšiť pokrytie širokopásmovým internetovým pripojením

Zdroj dát: vlastné spracovanie, PHRSR/IÚS BBSK

Údaje: návrh dokumentu k 22.06.2022

https://www.bbsk.sk/Portals/0/01%20Urad%20BBSK/Odd_regionalneho_rozvoja/PHSR%202015-2023/PHSR_BBSK_na_roky_2015-2023.pdf.

¹³ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030. 2022. [online]. Dostupné na internete: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/program-hospodarskeho-socialneho-rozvoja-banskobystrickeho-samospravne-1>.

1.2.4 Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR

Proces spracovania PHRSR nie je jednorazovou izolovanou činnosťou, ale je **súčasťou cyklu strategického riadenia skupiny obcí**: strategické plánovanie – programovanie – realizácia a jej riadenie (vrátane riadenia zdrojov a finančného manažmentu) – monitoring a hodnotenie – adaptácia stratégie alebo tvorba novej stratégie. Tento postup zabezpečuje dosiahnutie želaných výsledkov v neustále sa meniacom sa prostredí.

Obrázok 1 Tvorba PHRSR ako súčasť cyklu strategického riadenia

Proces tvorby PHRSR zabezpečil integráciu rozvojových strategických dokumentov a smerovanie k smart a udržateľnému rozvoju územia. PHRSR sa zameriaval na zhodnotenie vnútorného potenciálu územia, kľúčové výzvy, problémy a limity, osobitne na tie, ktoré boli ako kritické vnímané občanmi a socio-ekonomickými partnermi. Venoval tiež pozornosť očakávaným výzvam a problémom z vonkajšieho prostredia, prevencii, zmierňovaniu a kompenzácií ich negatívnych vplyvov.

Pri tvorbe PHRSR boli využité znalosti a skúsenosti občanov a ďalších aktérov rozvoja (predstava verejnosti o želanom rozvoji, plány a zámery aktérov) a viacero zdrojov údajov (databázy, zisťovanie v teréne, skúsenosti z predchádzajúceho programového obdobia, príklady dobrej praxe).

Implementácia PHRSR bude realizovaná v partnerstve orgánov územnej samosprávy a aktérov lokálneho a regionálneho rozvoja.

Cieľom tvorby PHRSR nebolo definovanie súboru investícií z verejných zdrojov a podmienok pre ich riadenie, ale definovanie stratégie obsahujúcej prepojený súbor formálnych a neformálnych nástrojov (riadiacich, organizačných, inštitucionálnych, finančných, investičných...), ktorých nositeľmi sú rôzni aktéri rozvoja využívajúci ich pre dosiahnutie spoločne vytýčených cieľov. Zoznam investícií, projektov a aktivít je možné vypracovať iba v súlade so schválenou PHRSR.

Spracovanie PHRSR UMR Zvolen zabezpečoval **odbor rozvoja Mestského úradu Zvolen v spolupráci s externými konzultantmi**. Dokument bol spracovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a odporúčaní dokumentu Metodiky PHRSR. Dokument vychádza zo schválenej Vstupnej správy IÚS UMR Zvolen.

Proces spracovania PHRSR bol ovplyvnený súbežným spracovaním strategických dokumentov na viacerých úrovniach, zmenou metodiky tvorby PHRSR a aktuálnou bezpečnostnou situáciou (pandémia Covid-19, vojna na Ukrajine).

Dokument PHRSR UMR Zvolen bol **spracovaný súčasne s tvorbou strategických dokumentov na národnej** (Partnerská dohoda SR, Operačný programu Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR) **a regionálnej úrovni** (PHRSR a IÚS BBSK) a v tejto verzii odráža súčasný stav prípravy dokumentov.

V roku 2022 došlo k **zmene názvu dokumentu, ktorá však neovplyvnila jeho obsah**. Pôvodný názov „Integrovaná územná stratégia územia udržateľného mestského rozvoja Zvolen na obdobie 2021 – 2027“ s upresnením „IÚS UMR Zvolen bude spracovaný ako PHRSR skupiny obcí“ bol uvedený v dokumentoch spracovaných v rokoch 2020 – 2021 (memorandum o spolupráci, vstupná správa, oznámenie SEA, zmluva o dielo). V súčasnosti používame názov „Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja skupiny obcí na území udržateľného mestského rozvoja Zvolen na obdobie 2022 – 2027 s výhľadom do roku 2030“. Dôvodom na zmenu názvu bolo predĺženie trvania spracovania dokumentu do roku 2022, ktoré bolo ovplyvnené meškaním spracovania národných strategických a programových dokumentov a zmena Metodiky PHRSR z pôvodného „IÚS rovná sa PHRSR“ na súčasné „IÚS je podmnožinou PHRSR“. Vzťah medzi PHRSR a IÚS je upravený v Prílohe č. 4 Jednotný metodický rámec pre prípravu integrovaných územných stratégií a investícií v SR v programovom období 2021 – 2027 (ďalej len „Jednotný metodický rámec IÚS“).

Základné charakteristiky Metodiky PHRSR týkajúce sa vzťahu IÚS a PHRSR sú uvedené v tabuľke č. 6.

Tabuľka 6 Základné charakteristiky Metodiky PHRSR

	Metodika PHRSR – verzia 1.0.3. (platná od januára 2020) IÚS = PHRSR	Metodika PHRSR – verzia 1.0.4 (platná od februára 2022) IÚS $\subset$ PHRSR
Vzťah IÚS a PHRSR	- IÚS sú spracovávané ako PHRSR. - IÚS sú komplexné rozvojové stratégie územia.	- IÚS vychádzajú z analytickej, strategickej a programovej časti PHRSR. - IÚS predstavujú podmnožinu PHRSR, ako komplexných rozvojových stratégií územia.
Schvaľovanie dokumentu	- Schvaľovanie IÚS je v kompetencii zastupiteľstva samosprávy.	- PHRSR je schvaľovaný zastupiteľstvom samosprávy. - IÚS schvaľuje Kooperačná rada UMR.
Štruktúra dokumentu	- 1 dokument PHRSR, IÚS ako príloha PHRSR. - Spoločná analytická, strategická, programová časť. - Osobitná implementačná časť.	- 2 samostatné dokumenty PHRSR a IÚS. - Spoločná analytická, strategická, programová časť. - Osobitná implementačná časť.

Súčasne so spracovaním dokumentu PHRSR UMR Zvolen sa realizuje aj **proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie (SEA)**. V každej etape sa vypracovania dokumentu zúčastnila **široká skupina sociálno-ekonomických partnerov**.

Počas obdobia prípravy a spracovania dokumentu sme čelili globálnej výzve **pandémie Covid-19**. Samosprávy museli sústrediť svoje kapacity na nové úlohy súvisiace s testovaním, zabezpečením hygienických opatrení a očkovaním. Došlo k výraznému obmedzeniu osobných kontaktov a pracovných stretnutí, komunikácia sa presunula do on-line prostredia. Tieto podmienky vyvolali potrebu nových postupov a zručností, na jednej strane umožnili flexibilnejšiu komunikáciu na území, na druhej strane však v niektorých aspektoch obmedzili participatívny proces a predĺžili trvanie jednotlivých etáp. Dopady pandémie na spoločnosť je možné len ťažko predvídať, zo strany EÚ boli

poskytnuté finančné zdroje na realizáciu reforiem prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti a programu REACT-EÚ, čo je príležitosťou na reštart spoločnosti v mnohých problémových oblastiach.

Spôsob **zapojenia jednotlivých aktérov** sa realizoval podľa aktuálnych pandemických obmedzení, prostredníctvom osobných a online rozhovorov s expertmi z rôznych oblastí. Špecifickou súčasťou bol aj proces **identifikácie konkrétnych projektových zámerov** zo strany jednotlivých aktérov.

Zber projektových zámerov do zásobníka bol realizovaný viacerými spôsobmi. Partneri (potenciálni nositelia projektov) vyplňali formulár projektového zámeru, ktorý bol dostupný na webovej stránke UMR a rozposlaný prostredníctvom tematických pracovných skupín. Mestá a obce vyplňali formulár projektového zámeru priebežne. Zásobník projektov UMR Zvolen bol doplnený o aktivity socio-ekonomických partnerov evidované v databáze projektov BBSK¹⁴.

Proces tvorby strategického dokumentu bol v jednotlivých fázach spracovania **konzultovaný so zástupcami gestora zodpovedného za regionálnu politiku Slovenska (MIRRI) a koordinátormi spracovania PHRSR BBSK a IÚS BBSK.**

Zoznam partnerov zapojených do prípravy a spracovania PHRSR UMR Zvolen je uvedený v prílohe č. 1.

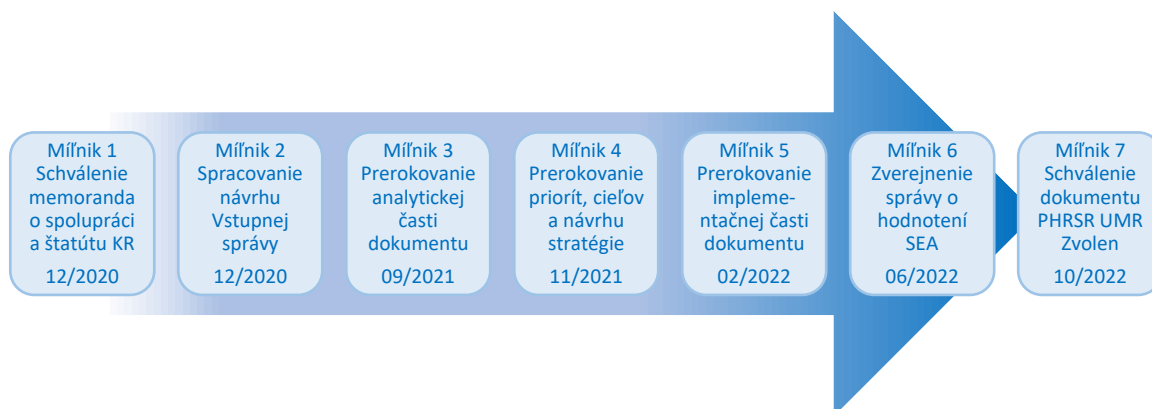
Príprava a spracovanie PHRSR UMR Zvolen sa realizovalo podľa **harmonogramu**. Proces bol rozdelený do siedmych fáz:

- Fáza 1 – Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác
- Fáza 2 – Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie
- Fáza 3 – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR
- Fáza 4 – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR
- Fáza 5 – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov
- Fáza 6 – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR
- Fáza 7 – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR

Nižšie sú uvedené konkrétne kroky, opis úloh aktérov, využitie špecifických nástrojov a techník.

Míľniky procesu sú uvedené na obrázku č. 2.

Obrázok 2 Míľniky prípravy a spracovania PHRSR

¹⁴ Úrad BBSK, Spoločná databáza projektových zámerov do IÚS PHSR Banskobystrického samosprávneho kraja, údaje k 21.3.2022, na vyžiadanie.

Fáza 1 Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác (august 2020 – september 2020)

Iniciátorkou a zadávateľkou spracovania PHRSR UMR Zvolen bola Ing. Lenka Balkovičová, primátorka Mesta Zvolen, ktorá oslovila primátorku mesta Sliač a starostov obcí Budča, Kováčová a Lieskovec s návrhom vytvoriť územie UMR a spracovať spoločnú integrovanú stratégiu/program rozvoja. Na **prípravnom stretnutí** dňa 19.8.2020 sa predstavitelia oslovených samospráv dohodli na spoločnom postupe.

Primátorka mesta Zvolen dňa 20.8.2020 oznámila Ministerstvu investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie (ďalej len „MIRRI“) **návrh územia UMR Zvolen**. Rozhodla o **začatí prípravných prác a vytvorila potrebné kapacity**. Vyčlenila **finančné prostriedky** v rozpočte Mesta Zvolen na prípravné práce. Dňa 30.9.2020 menovala **gestorku** (vedúcu odboru rozvoja zodpovedného za regionálny rozvoj) a **koordinátorku** pre prípravu a spracovanie PHRSR (osobu zodpovednú za riadenie aktivít).

Fáza 2 Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie (september 2020 – jún 2021)

Primátorka Mesta Zvolen menovala 30.9.2020 **členov Prípravného tímu**, ktorý bol zložený najmä zo zamestnancov samospráv na území UMR. Úlohou Prípravného tímu bolo pripraviť podklady pre návrh vstupnej správy. Dňa 28.10.2020 menovala **vedúcich troch tematických pracovných skupín** (TPS 1 Ochrana a rozvoj ľudských zdrojov, TPS 2 Udržateľné zhodnotenie zdrojov v regionálnej ekonomike, TPS 3 Kvalita života a životného prostredia).

Bol spracovaný **harmonogram prípravy a spracovania PHRSR** a stanovený postup prác. Prípravný tím pod vedením koordinátorky spracoval **podklady**:

- hlavné výzvy, problémy a impulzy ako cieľové zameranie PHRSR,
- predbežnú víziu a hlavný cieľ ako náčrt cieľového stavu po implementácii PHRSR,
- náčrt hlavných prístupov, smerov a kľúčových projektov pre riešenie problémov a odpovedí na výzvy, problémy a impulzy,
- identifikáciu partnerov, ich motivácie, kapacít a zapojenia, návrh inštitucionalizácie partnerstva.

Bol spracovaný **návrh Vstupnej správy** IÚS UMR Zvolen ako podklad pre rozhodnutie samosprávnych orgánov o spracovaní PHRSR, o jeho forme, obsahu, rozsahu a hlavnom smerovaní.

Prípravný tím **odporučil spracovanie nového spoločného strategického dokumentu**, ďalšie práce boli zamerané na:

- spracovanie Vstupnej správy ako zadávacieho dokumentu pre spracovanie nového PHRSR,
- Oznámenia a strategickom dokumente o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorého jadro je tvorené obsahom Vstupnej správy.

Pre proces tvorby PHRSR bola využitá koordinačná štruktúra z fázy prípravy PHRSR, t.j. vo svojej činnosti pokračovali **zadávateľka, gestorka a koordinátorka spracovania PHRSR**.

Primátorka Mesta Zvolen dňa 15.12.2020 menovala **členov Kooperačnej rady a členov Sekretariátu Kooperačnej rady UMR Zvolen**. V dňoch 10. – 14.12.2020 mestské a obecné zastupiteľstvá schválili **Memorandum o spolupráci** na príprave IÚS UMR Zvolen a **Štatút a rokovací poriadok Kooperačnej rady UMR Zvolen**. Dňa 22.12.2020 sa uskutočnilo ustanovujúce zasadnutie Kooperačnej rady UMR

Zvolen a Mesto Zvolen predložilo MIRRI **návrh Vstupnej správy** IÚS UMR Zvolen, ktorá obsahovala základný strategický zámer na úrovni vízie, cieľov, priorít a integrovaných investičných balíčkov.

V januári 2021 bola činnosť Prípravného výboru bola ukončená. Začal pôsobiť **Riadiaci výbor** zložený z primátoriek miest a starostov obcí a vedúcich tematických pracovných skupín. **Tematické pracovné skupiny** boli postupne rozširované o ďalších členov.

Počas prípravy a spracovania PHRSR boli využívané **podporné kapacity** z viacerých úrovní: MIRRI (metodika), BBSK (analytické dáta, konzultácie), Strategicko-plánovací región Stred (vzájomná koordinácia), UMR (tematické pracovné skupiny, projektové tímy) a služby externých expertov (konzultácie).

Bol spracovaný návrh participatívnej tvorby PHRSR, **odhad potreby zdrojov** (ľudských, finančných, dátových...) pre tvorbu PHRSR a identifikácia rizík tvorby stratégie. Jednou z nejasností bola aj otázka spoločného alebo oddeleného územia UMR Zvolen a UMR Banská Bystrica. Komunikácia medzi mestami Zvolen, Banská Bystrica a MIRRI prebiehala od januára do marca 2021. Dňa 25.3.2021 MIRRI oznámilo Mestu Zvolen stanovisko o **rešpektovaní dvoch samostatných území** UMR Banská Bystrica a UMR Zvolen. V mesiacoch február – marec 2021 sa uskutočnil **výber externých konzultantov** pre spracovanie PHRSR, zmluva nadobudla účinnosť 1.5.2021. V apríli 2021 bol spracovateľský tím posilnený o **analytičku** a v júni 2021 o siedmych **projektových koordinátorov**. Tematické pracovné skupiny a projektové tímy boli doplnené o **ďalších partnerov**.

V období január – apríl 2021 boli na základe dostupných informácií na národnej, regionálnej a miestnej úrovni **aktualizované dokumenty: návrh Vstupnej správy IÚS UMR Zvolen a databáza projektových/investičných zámerov**.

Dňa 26.4.2020 bola **sfinalizovaná Vstupná správa** IÚS UMR Zvolen, ktorá bola **schválená Kooperačnou radou UMR** dňa 6.5.2021 a **Mestským zastupiteľstvom** vo Zvolene dňa 27.5.2021.

Súčasťou participatívnej tvorby PHRSR bol aj proces strategického environmentálneho posudzovania. Vstupná správa IÚS UMR Zvolen bola spracovaná v štruktúre **Oznámenia o strategickom dokumente** podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Dňa 1.6.2021 Mesto Zvolen predložilo Oznámenie o strategickom dokumente, na základe ktorého príslušný orgán stanovil rozsah hodnotenia IÚS UMR Zvolen (správa o hodnotení, bez časového harmonogramu) a stanovil dve špecifické požiadavky:

- požiadavku na odkanalizovanie priemyselného parku a vybudovanie ČOV Lieskovec, nakoľko odkanalizovanie celej priemyselnej lokality Lieskovskej cesty je jedným z limitujúcich faktorov rozvoja tejto časti aglomerácie,
- požiadavku na rešpektovanie záväznej časti Územného plánu VÚC BBSK pri realizovaní projektu Logistický park Budča, ktorý čiastočne zasahuje do lokality navrhovanej pre terminál intermodálnej dopravy.

Fáza 3 Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR (máj 2021 – september 2021)

V mesiacoch máj – august 2021 bol zadaný **súbor dát** potrebných pre spracovanie PHRSR UMR Zvolen a posúdená dostupnosť údajov, boli identifikované zdroje údajov a ich dostupnosť. Uskutočnil sa zber údajov a výber relevantných údajov, spracovanie primárnych analýz, prognóz a zhrnutia analýz (PESTLE, SWOT, strom problémov...). **Analytické práce** boli zamerané na problematiku socio-ekonomickej, územno-technickej, prírodno-environmentálnej a inštitucionálno-organizačnej analýzy.

Partneri a experti z rôznych oblastí priniesli svoje **skúsenosti a príklady dobrej praxe**, odhadli tiež možný vývoj v prípade neimplementovania stratégie rozvoja – **nulový variant**.

Partneri (potenciálni nositelia projektov) vyplňali **formulár projektového zámeru**, ktorý bol v mesiacoch jún – august 2021 dostupný na webovej stránke UMR a rozposlaný prostredníctvom tematických pracovných skupín. Mestá a obce vyplňali formulár projektového zámeru priebežne.

Po inventarizácii dát, analytických prácach a prognózach bol pripravený **návrh analytickej časti** dokumentu.

Členovia Kooperačnej rady a tematických pracovných skupín **prerokovali návrh analytickej časti** dokumentu 28.9.2021. Analytická časť dokumentu bola priebežne doplňaná.

Fáza 4 Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR (september 2021 – november 2021)

Vízia, priority a ciele UMR, ktoré boli definované vo Vstupnej správe, boli v mesiacoch september – november 2021 boli **doplnené na základe pripomienok partnerov a analytických výstupov**. Boli **overené z hľadiska ich konzistentnosti, doplnkovosti a súladu** s prioritami a cieľmi regionálnych a národných strategických dokumentov (PHRSR a IÚS BBSK, Partnerská dohoda SR, Plán obnovy a odolnosti). Štruktúra cieľov UMR bola priradená k **programovej štruktúre samospráv**.

Vízia UMR je totožná s víziou stanovenou vo Vstupnej správe. Na základe vízie UMR boli aktualizované aj **vízie miest a obcí** platné v predchádzajúcom programovom období 2014 – 2020.

Priority a ciele UMR stanovené vo Vstupnej správe boli upravené, spresnené a usporiadané do **hierarchickej štruktúry** s identifikáciou kritických cieľov.

Vo vzťahu k prioritám a cieľom boli definované **merateľné ukazovatele**, ktoré umožnia sledovanie plnenia jednotlivých cieľov a napĺňanie vízie a hlavného cieľa. K jednotlivým ukazovateľom boli stanovené východiskové a cieľové hodnoty, periodicita monitorovania a zdroje údajov.

V októbri 2021 bola **databáza projektov UMR Zvolen doplnený o aktivity socio-ekonomických partnerov** evidované v databáze projektov BBSK.

Členovia Kooperačnej rady **prerokovali návrh vízie, priorít, cieľov a ukazovateľov** 5.11.2021.

Fáza 5 Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov (december 2021 – február 2022)

V mesiacoch december 2021 – február 2022 bola skompletizovaná **databáza projektových zámerov** (indikatívny zoznam plánovaných aktivít), jednotlivé aktivity boli predbežne vyhodnotené z hľadiska ich pripravenosti a oprávnenosti (možnosť financovania prostredníctvom PSK a POO). Uskutočnila sa **kontrola previazanosti cieľov a ukazovateľov** UMR Zvolen, tiež súlad s cieľmi pracovnej verzie PHRSR BBSK. **Kľúčové projekty UMR Zvolen boli prekonzultované** s BBSK z hľadiska ich vzájomného prepojenia. Na základe výstupov analýz a návrhu strategického rámca bol stanovený **strategický prístup** a identifikované **nástroje** na realizáciu stratégie.

Fáza 6 Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR (január 2022 – február 2022)

V januári – februári 2022 bol zostavený návrh **plánu implementácie** (míľniky, zodpovednosť, nástroje a zdroje, kooperačná štruktúra, pravidlá a proces riadenia implementácie, riadenie rizík), **plánu monitorovania a hodnotenia** (termíny, zodpovednosť, forma a zameranie hodnotiacej správy) a **finančného plánu**. Zo spracovania PHRSR vyplynuli **odporúčania a požiadavky** pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia, ako aj odporúčania pre partnerské a spolupracujúce subjekty.

Členovia Kooperačnej rady a tematických pracovných skupín **prerokovali návrh implementačnej časti dokumentu** dňa 25.2.2022.

Fáza 7 Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR (marec 2022 – október 2022)

V marci – júni 2022 bol **dokument prepracovaný podľa zmenenej metodiky PHRSR** (v 1.04) a 20.6.2022 bol pripravený **aktualizovaný návrh dokumentu PHRSR UMR Zvolen**.

V júni 2022 odborne spôsobilá osoba spracovala **správu o hodnotení vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie**. Proces prerokovania dokumentu s partnermi, dotknutou verejnosťou a dotknutými orgánmi a následného zapracovania ich námietok a pripomienok z participatívneho procesu bol integrovaný s procesom strategického environmentálneho hodnotenia (SEA) za účasti širokej verejnosti a dotknutých orgánov. Proces bude pokračovať zverejnením návrhu PHRSR a Správy o hodnotení. Verejnosť bude mať možnosť pripomienkovať návrh PHRSR a správu o jeho hodnotení priamo na zhromaždení alebo písomnou formou. Súbežne s verejným prerokovaním (v septembri 2022) bude návrh PHRSR predložený komisiám mestských a obecných zastupiteľstiev. Na základe Správy o hodnotení, záverečného stanoviska príslušného orgánu a vyhodnotených pripomienok z prerokovania v orgánoch samosprávy bude návrh PHRSR dopracovaný a predložený na schválenie orgánmi samosprávy všetkých miest a obcí. Schválením PHRSR sa tento dokument stáva základným nástrojom strategického riadenia rozvoja obce/mesta/skupiny obcí/ VÚC a začína jeho implementačná fáza.

V procese prípravy PHRSR v auguste – decembri roku 2020 bolo zorganizovaných 17 pracovných stretnutí, v procese spracovania PHRSR v januári 2021 – júni 2022 to bolo 24 pracovných stretnutí (12 v roku 2021 a 12 v roku 2022). Celkovo sa uskutočnilo 41 **pracovných stretnutí** prezenčnou a on-line formou, ktorých sa zúčastnilo **88 osôb** z verejného, súkromného a neziskového sektora.

Proces prípravy a spracovania PHRSR trval **2 roky a 2 mesiace** (august 2020 – september 2022). Predpokladaný termín schválenia dokumentu PHRSR UMR Zvolen mestskými a obecnými zastupiteľstvami je do 31.10.2022. Časový posun oproti plánovanému harmonogramu uvedenému vo vstupnej správe (február 2022) bude 8 mesiacov z dôvodu zabezpečenia súladu strategického dokumentu so strategickými a programovými dokumentmi na regionálnej a národnej úrovni.

2 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

Analytická časť PHRSR UMR Zvolen je zhrnutím najvýznamnejších faktov o území UMR Zvolen relevantných pre tvorbu stratégie rozvoja. Obsahuje analýzu vnútorného a vonkajšieho prostredia v členení:

Analýza vnútorného prostredia

- charakteristika sociálno-ekonomickej, územno-technickej, prírodno-environmentálnej a inštitucionálno-organizačnej oblasti relevantnej k územiu UMR Zvolen,
- popis územia UMR Zvolen a jednotlivých miest a obcí, ktoré sa nachádzajú na území UMR Zvolen,
- opatrenia realizované na území v období 2014 – 2020 (zhodnotenie realizovaných stratégií),
- prieskumy realizované na území v posledných 3 rokoch.

Analýza vonkajšieho prostredia

- analýza politických, ekonomických, sociálnych, technologických, legislatívnych a ekologických faktorov (PESTLE).

Vstupnými podkladmi pre analytickú časť boli:

- Vstupná správa pre spracovanie IÚS UMR Zvolen vrátane príloh (verzia z 26. apríla 2021),
- výstupy tematických pracovných skupín UMR Zvolen (od septembra 2020 do júna 2022),
- strategické a koncepcné dokumenty BBSK, miest a obcí tvoriacich územie UMR Zvolen (územné plány, programy rozvoja, odvetvové strategické dokumenty),
- iné relevantné strategické a analytické dokumenty na národnej, regionálnej a miestnej úrovni,
- dátové podklady BBSK, miest a obcí na území UMR Zvolen,
- verejne dostupné štatistické dáta,
- výstupy špecializovaných štúdií a projektov,
- kvalitatívne dáta (výstupy z prieskumov, záznamy z rozhovorov s aktérmi na území a pod.).

Údaje v analýzach boli spracované prevažne za územie UMR Zvolen. V prípade, že neboli k dispozícii údaje v tejto mierke, sú použité údaje za okres Zvolen. Niektoré údaje za celý okres boli doplnené o relevantné údaje z PHRSR jednotlivých obcí a iných verejne dostupných dokumentov a následne prepočítané a porovnané pre územie UMR Zvolen. Spoločné údaje za mestá a obce na území UMR Zvolen boli spracované z interných informačných systémov miest a obcí.

Podrobné analytické údaje a ich zdroje sú uvedené v prílohe č. 1.

2.1 ZHODNOTENIE IMPLEMENTÁCIE DOTERAJŠÍCH STRATÉGIÍ

V jednotlivých mestách a obciach na území UMR Zvolen bolo monitorované a vyhodnotené plnenie opatrení PHRSR platných v rokoch 2014 – 2020.

Záver implementácie PHRSR sú uvedené v prílohe č. 1 v časti „Programy rozvoja miest a obcí na území UMR Zvolen platné v rokoch 2014 – 2020“.

2.2 KĽÚČOVÉ TRENDY VÝVOJA, AK BY SA STRATÉGIA NEIMPLEMENTOVALA

V prípade, ak by sa stratégia PHRSR UMR Zvolen neimplementovala (nulový variant), územie by s vysokou pravdepodobnosťou negatívne ovplyvnili neriešené výzvy a problémy:

- Odchod mladých ľudí a mladých rodín z územia.
- Nedostatočná konkurencieschopnosť územia.
- Nedostatočná výkonnosť cestovného ruchu.
- Nedostatočná podpora a využitie výsledkov inovácií a výskumu.
- Negatívne dôsledky klimatickej zmeny - vysoké teploty vzduchu a periódy horúčav, záplavy.
- Negatívne javy prostredia (povodne, erózie a zosuvy).
- Negatívny vplyv dopravy na stav ovzdušia.
- Nárast počtu dopravných nehôd.
- Nedostatok financií v samospráve na rozvoj a služby.

Nedostatočným využitím potenciálu a zdrojov územia by došlo k spomaleniu rozvoja územia, prejavili by sa dôsledky klimatických a environmentálnych zmien, zrýchlil by sa pokles počtu obyvateľov, znížila by sa kvalita života.

Možné následky neriešenia problémov sú znázornené v strome problémov v kapitole 2.8.

2.3 IDENTIFIKÁCIA VNÚTRONÝCH POTENCIÁLOV, VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV

Dokument reaguje na vnútorné potenciály, výzvy, limity a problémy samotného územia UMR Zvolen.

Na základe výstupov komplexného hodnotenia a analýzy východiskovej situácie bol identifikovaný **vnútorný potenciál územia** UMR Zvolen z hľadiska sociálneho, ekonomického a environmentálneho rozvoja, ktorý môžu posilniť rozvoj územia. Zároveň boli identifikované **kľúčové výzvy** v sociálno-ekonomickej, územno-technickej, prírodno-environmentálnej a inštitucionálno-organizačnej oblasti.

Z hľadiska vekového zloženia patrí okres medzi nadpriemerne rýchlo starnúce v rámci BBSK. Úbytok a rýchlo starnutie obyvateľstva vyvoláva potrebu zabezpečenia dôstojného starnutia a zvýšenia kapacít v zariadeniach pre seniorov. Z okresu Zvolen sa sťahujú najmä mladí ľudia v produktívnom veku, najčastejšie odchádzajú do susedných okresov Banská Bystrica a Detva a taktiež do Bratislavy. Počet žiakov stredných škôl v okrese Zvolen a vysokoškolských študentov zaznamenáva pokles, najvyšší pokles pripadá na stredné odborné školy. V okrese Zvolen je stále relatívny nedostatok voľných pracovných miest. Okres má oproti BBSK a SR mierne vyšší podiel uchádzačov o zamestnanie starších ako 55 rokov a nadpriemerný podiel uchádzačov do 24 rokov. Rozdiely medzi priemernou mzdou žien a mužov sú v okrese vyššie ako krajský priemer, muži zarábajú v priemere o 20,2 % viac ako ženy. Najnižšie mzdy majú zamestnanci v administratívnych a podporných službách. Počet živnostníkov v okrese Zvolen klesá. Klesol tiež stav priamych zahraničných investícií. V okrese Zvolen sa nenachádzajú žiadne priemyselné parky. Potenciál akademických, vedecko-výskumných, vývojových a inovačných inštitúcií pôsobiach na území UMR nie je dostatočne využitý. 42 % ciest v okrese Zvolen je v nevyhovujúcom alebo havarijnom stave. Dôsledkom existencie veľkých a malých stacionárnych zdrojov znečistenia ovzdušia a vysokej individuálnej automobilovej dopravnej zaťaženia je znížená kvalita životného prostredia na území UMR Zvolen a zároveň zosilňovanie negatívnych dôsledkov zmeny klímy.

Vzhľadom k tomu, že územie UMR Zvolen je novovytvoreným územím, ktoré bude spoločne rozhodovať o významných integrovaných investíciách a iných zásahoch do územia, ukazuje sa, že je potrebné venovať zvýšenú pozornosť spolupráci samosprávy a ostatných aktérov v území a koordinácii aktivít k posilneniu súdržnosti územia.

Vnútrotný potenciál UMR Zvolen je uvedený v tabuľke č. 7.

Kľúčové vnútorné výzvy sú uvedené v tabuľke č. 8.

Tabuľka 7 Vnútrotný potenciál územia UMR Zvolen

Vnútrotný potenciál (môže posilniť rozvoj územia)
Vnútrotný potenciál územia z hľadiska sociálneho rozvoja - Intelektuálny a kreatívny potenciál obyvateľov. - Potenciál neverejných poskytovateľov pôsobiach v sociálnej oblasti. - Aktívny neziskový sektor a komunity. - Vynikajúce možnosti prírodnej rekreácie nadregionálneho významu (kúpele Sliač a Kováčová, areál Pustý hrad, vyznačené turistické trasy); rieka Hron a lesy ako potenciál pre rekreáciu obyvateľov. Vnútrotný potenciál územia z hľadiska ekonomického rozvoja - Ekonomicky aktívne a vzdelané obyvateľstvo; početná a kvalifikovaná pracovná sila. - Vhodné prostredie pre firmy pôsobiace v oblasti služieb (doprava a skladovanie, veľkoobchod a maloobchod). - Vhodné lokality pre vytvorenie priemyselno-technologických a vedecko-technologických parkov s cieľom produkovať výrobky špičkových technológií a zariadení s vyššou pridanou hodnotou. - Akademické, vedecko-výskumné, vývojové a inovačné inštitúcie pôsobiace v území. - Inovačný potenciál najmä v oblasti strojárskoho priemyslu a službách spojených s dopravou a logistikou a vo využívaní prírodných zdrojov (napríklad dreva). - Výborná poloha územia v rámci SR a vynikajúca dostupnosť (poloha na tranzitnom koridore) k medzinárodným a štátnym cestným a železničným koridorom, k medzinárodnému prístavu a letisku. - Dobré geomorfologické podmienky na rozvoj cyklotopravy a cyklotrás prepájajúcich jednotlivé lokality územia. - Prírodné dedičstvo, kultúrne pamiatky a kúpele ako potenciál v cestovnom ruchu. Vnútrotný potenciál územia z hľadiska environmentálneho rozvoja - Podpora aktivít zo strany samospráv v oblasti odpadového hospodárstva a adaptácie na klimatickú zmenu.

Tabuľka 8 Kľúčové vnútorné výzvy pre územie UMR Zvolen

Kľúčové vnútorné výzvy UMR Zvolen
Sociálno-ekonomická oblasť Demografia - Pokles počtu obyvateľov, nárast podielu obyvateľov 65+ a starnutie obyvateľstva. - Zvýšenie podielu obyvateľov v produktívnom veku. - Udržanie vysoko kvalifikovanej pracovnej sily a vzdelanostnej úrovne obyvateľov. Ekonomika - Existujúci potenciál v oblasti logistiky. - Nedostatočne využitý potenciál vedecko-výskumnej infraštruktúry. - Slabá podpora mikro a malých podnikateľov a inovatívnych firiem zo strany orgánov verejnej správy. - Absencia špeciálnych podnikateľských zón pre umiestnenie malých a mikro prevádzok s podpornými službami (Innolab, co-working). - Nedostatočný marketing (nevýrazná značka UMR Zvolen a identita) a služby cestovného ruchu. Bývanie, občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra - Štruktúra ponuky vzdelávania nie je v súlade s potrebami praxe. - Nízka účasť obyvateľov na celoživotnom vzdelávaní. - Modernizačný dlh verejnej infraštruktúry verejných služieb (školsťvo, kultúra, šport, sociálna oblasť). - Nedostatok kvalitnej športovej a voľnočasovej infraštruktúry. - Nevyhovujúci stav kultúrnych pamiatok. - Rastúce nároky na sociálne služby a zdravotnú starostlivosť. - Nedostatok preventívnych programov a osvetu. - Fenomén mestskej chudoby a ohrozené marginalizované skupiny.

Partnerstvá a aktivity občianskej spoločnosti

- Nízky záujem občanov zapájať sa do tvorby programov/projektov.

Územno-technická oblasť

- Integrácia a manažment dopravy na území UMR Zvolen s pozitívnym vplyvom na životné prostredie a lokalizáciu nových podnikateľských aktivít.
- Nedobudovaná infraštruktúra nemotorovej dopravy.
- Nedobudovaná dopravná a technická infraštruktúra a v nevyhovujúcom stave.
- Zvyšovanie množstva komunálneho odpadu a nedostatočná separácia komunálneho odpadu.
- Stúpajúca energetická náročnosť objektov.

Prírodno-environmentálna oblasť

- Znečistenie ovzdušia vo vybraných lokalitách z dôvodu priemyslu a dopravy.
- Negatívne dôsledky zmeny klímy.
- Zavedenie obehového hospodárstva.
- Nízke environmentálne povedomie obyvateľstva a podnikateľského sektora.

Inštitucionálno-organizačná oblasť

- Nevyužitý potenciál spolupráce v území a koordinácia s vyššími úrovňami.
- Absencia nových modelov financovania.
- Nevysporiadané budovy a pozemky.
- Prijatie medzinárodných záväzkov a posilnenie medzinárodnej spolupráce.

2.4 IDENTIFIKÁCIA VÝZIEV, LIMITOV A PROBLÉMOV Z VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Dokument reaguje na vonkajšie výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja vo vonkajšom prostredí (EÚ, SR, susediace územné subjekty).

Na základe analytických výstupov boli identifikované **klúčové výzvy** územia UMR z vonkajšieho prostredia, t.j. politické, ekonomické, sociálne, technologické, legislatívne a environmentálne výzvy. Pri definovaní podmienok udržateľného rozvoja boli zbrané do úvahy najmä nadradené koncepcie európskeho významu.

Boli určené **limitujúce faktory** (bariéry) z pohľadu strategického, územnoplánovacieho a environmentálneho, ktoré môžu ohroziť rozvoj územia a **hlavné problémy** v oblasti ľudských zdrojov, infraštruktúry a procesov.

Kľúčové výzvy UMR Zvolen v vonkajšieho prostredia sú uvedené v tabuľke č. 9, limity v tabuľke č. 10 a hlavné problémy v tabuľke č. 11.

Podrobnejšia analýza faktorov vonkajšieho prostredia (vrátane globálnych trendov), ktoré vplyvajú na územnú samosprávu je uvedená v prílohe č. 1 v časti „Analýza PESTLE“.

Tabuľka 9 Kľúčové výzvy pre územie UMR Zvolen z vonkajšieho prostredia

Kľúčové výzvy UMR Zvolen z vonkajšieho prostredia
Politické výzvy - Podpora občianskej spoločnosti. - Participácia na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík. - Zlepšenie kvality verejnej správy. - Bezpečnosť (kriminalita, negatívne sociálne javy, dopravná bezpečnosť). Ekonomické výzvy - Zvýšenie inovačného potenciálu podnikov. - Reštrukturalizácia hospodárstva smerom k vyššej pridanej hodnote a k udržateľnému využívaniu domácich zdrojov, posilnenie ekonomickej sebestačnosti regiónov a rozvoj regiónov podporujúci napĺňanie potrieb ich obyvateľov. - Odpadové a obehové hospodárstvo. - Dostupná a čistá energia. - Znalostná ekonomika, priemysel 4.0. Sociálne výzvy - Vzdelanie, práca a bývanie pre dôstojný život. - Zvýšenie miery inklúzie marginalizovanej rómskej populácie. - Integrácia sociálnych a zdravotných služieb sociálne služby a inklúzia sociálne a zdravotne znevýhodnených skupín. - Znižovanie chudoby. - Kvalita zdravia a života. - Dlhodobá nezamestnanosť vybraných skupín obyvateľstva. Technologické výzvy - Urýchlenie prechodu na udržateľnú a inteligentnú mobilitu, rozvoj nízko-emisného dopravného a logistického systému posilňujúceho ekonomickú sebestačnosť regiónov. - Digitalizácia. Legislatívne výzvy - Prijatie medzinárodných záväzkov a posilnenie domácich politík na ne nadväzujúcich. Environmentálne výzvy - Ochrana a obnova prírody, zachovanie a obnova ekosystémov biodiverzity. - Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy. - Racionálne využívanie vôd. - Kvalita ovzdušia.

Tabuľka 10 Limity územia UMR Zvolen

Limity (môžu ohroziť rozvoj územia)
Strategické limity územia K strategickým obmedzeniam pri rozvoji územia môže dôjsť z hľadiska priorít a cieľov nadradených strategických dokumentov (IÚS/PHRSR BBSK a Partnerská dohoda SR). Niektoré činnosti spadajúce pod navrhované aktivity budú, resp. môžu podliehať vlastnému samostatnému posúdeniu predpokladaných vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z., kde budú skúmané ich konkrétne technické riešenia a odporúčia sa vhodné opatrenia na zamedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov na životné prostredie, prípadne sa činnosť neodporúča realizovať vôbec. Územnoplánovacie limity územia Medzi územnoplánovacie limity teda patria vlastnícke vzťahy, ochranné pásma líniových stavieb, dopravnej a technickej infraštruktúry (ochranné pásmo Letiska Sliač), ochranné pásma ciest, železníc, zariadení elektrizačnej sústavy, bezpečnostné pásma plynárenských zariadení a plynovodov, tepelných zariadení, vodohospodárskych vedení a zariadení, hydromelioračných zariadení, telekomunikácií, vodárenských zdrojov, ČOV, pohrebísk a pamiatkového fondu, tiež všetky verejnoprospešné stavby v zmysle územného plánu miest a obcí UMR Zvolen. Environmentálne limity územia Územia podliehajúce ochrane prírody a krajiny predstavujú prírodné dedičstvo, ale aj environmentálne limity. Na území UMR Zvolen sa veľkoplošné ani maloplošné chránené územia nenachádzajú. Avšak do územia UMR zasahujú územia

spadajúce pod ochranu prírody – chránené územia (Arborétum Borová hora, Boky, Mláčik, Potok Zolná, Zolniansky lahar), územia Natura 2000 (Boky, Mláčky, Slatinka) a chránené stromy (Duby v Kováčovej, Borovica Ľudmily Podjavorínskej v Sliachi, Hrab pri Lukovom).

Tabuľka 11 Hlavné problémy územia UMR Zvolen

Hlavné problémy územia UMR
V oblasti ľudských zdrojov - Znižovanie počtu obyvateľov a odchod obyvateľov v produktívnom veku z územia. - Starnutie obyvateľstva a zvyšovanie dopytu po vybraných sociálnych a zdravotníckych verejných službách. - Nedostatok kvalitných pracovných miest pre všetky vekové skupiny.
V oblasti infraštruktúry - Nesystematická/nedostatočná údržba existujúcej infraštruktúry. - Zmena klímy a životného prostredia.
V oblasti procesov - Súdržnosť a spolupráca v území.

2.5 VÝSTUPY SWOT ANALÝZY PRE VOĽBU TYPU STRATÉGIE

V rámci analýzy SWOT boli identifikované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré sa týkajú územia UMR Zvolen.

Analýza SWOT zahŕňa monitorovanie súčasného stavu interného aj externého prostredia. Silné a slabé stránky pomenúvajú súčasný stav riešenej problematiky v samospráve z hľadiska vnútorných faktorov. Príležitosti a ohrozenia vyjadrujú vonkajšie vplyvy, ktoré pôsobia alebo o ktorých predpokladáme, že budú pôsobiť na vývoj v danej oblasti.¹⁵

Prehľad hlavných silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození územia UMR Zvolen je uvedený v tabuľke č. 12.

Tabuľka 12 SWOT analýza územia UMR Zvolen

Silné stránky	Slabé stránky
- Práca: Nízka miera nezamestnanosti, nízky počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie. - Ekonomika: Ekonomicky výkonné územie. Najväčší podiel na tvorbe HDP má priemysel, obchod, veda a výskum. Nosnými hospodárskymi odvetvami sú strojársky, drevospracujúci, stavebný a potravinársky priemysel a kúpeľníctvo. Významné postavenie v oblasti logistiky. - Inovácie: Existencia významných vedecko-výskumných a vývojových centier, inovatívnych podnikov, medzinárodná spolupráca. Inovačný potenciál najmä v oblasti strojárkeho priemyslu a službách spojených s dopravou a logistikou a vo využívaní prírodných zdrojov (napríklad dreva). - Cestovný ruch: Priaznivé podmienky na rozvoj CR (kultúrne a prírodné dedičstvo, možnosti rekreácie, kúpeľníctvo...). Dobro rozvinutý CR. - Bývanie: Bytová výstava (najmä súkromní investori).	- Demografia: Odchod mladých ľudí a mladých rodín z územia. - Práca: Dlhodobá nezamestnanosť MRK. Muži zarábajú o 20 % viac ako ženy. - Ekonomika: Žiadny priemyselný park – existujúci ani pripravovaný. Žiadna špecializovaná podnikateľská zóna. Klesajúca intenzita poľnohospodárstva. - Inovácie: Nedostatočne využitý potenciál akademických, vedecko-výskumných, vývojových a inovačných inštitúcií. Nízka úroveň spolupráce medzi univerzitou, samosprávou a podnikateľským sektorom. - Cestovný ruch: Nedostatočná výkonnosť CR, nevýrazná značka a identita územia. Krátka dĺžka pobytu návštevníkov územia s výnimkou návštevníkov kúpeľov. - Bývanie: Nepriaznivá ponuka bytov z hľadiska ich veľkosti a ceny najmä pre mladé rodiny.

¹⁵ Weisová, D., Bernátová, M. 2012. *Strategické plánovanie v samospráve*. Žilina : Municipalia, 2012. 69 s. ISBN 978-80-971209-0-0

- Sociálne služby a zdravotníctvo: Vybudovaná sieť zariadení sociálnych a zdravotníckych služieb. Aktivity organizácií pôsobiacich v sociálnej a zdravotnej oblasti. Nízky podiel poberateľov dávok v hmotnej núdzi. - Vzdelávanie: Nadpriemerná vzdelanostná úroveň obyvateľstva (nadpriemerný podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva). Široká sieť škôl a školských zariadení, vysoký počet stredných škôl, prítomnosť Technickej univerzity s jedinečnou profiláciou. - Služby: Dobrá občianska vybavenosť. - Kultúra, kreatívny priemysel, šport a voľný čas: Vybudovaná kultúrna a športová infraštruktúra. Rôznorodé možnosti relaxácie, kultúrnych, športových a spoločenských aktivít. Široké spektrum inštitúcií, združení a iniciatív. Množstvo zaujímavých podujatí, tiež komunitné a dobrovoľnícke projekty. - Partnerstvá: Partnerská spolupráca a aktivity občianskej spoločnosti. Sieťovanie v oblasti CR. - Poloha: Severná časť okresu Zvolen patrí k banskobystricko-zvolenskému ťažisku osídlenia najvyššej úrovne celoštátneho až medzinárodného významu. - Doprava: Významný dopravný uzol cestnej a železničnej dopravy. Blízke letisko Sliač. Priestor pre terminál kontajnerovej dopravy v areáli nákladnej železničnej stanice. Dobrá poloha pre logisticko-dopravné centrum. MHD v mestách Zvolen a Sliač. Dobré geomorfologické podmienky pre cyklodopravu. - Technická infraštruktúra: Vybudovaná infraštruktúra a dobré pripojenie obyvateľstva na siete (vodovod, kanalizácia, elektrická energia, plyn, telekomunikácie, internet). - Odpadové hospodárstvo: Zabezpečené služby nakladania s odpadom. Nárast podielu vyseparovaného odpadu. - Bezpečnosť: Pokles počtu trestných činov. Aktivity organizácií v oblasti osvetly a prevencie negatívnych spoločenských javov. Dostatočné zabezpečenie proti povodňam. - Životné prostredie: Pestré prírodné spoločenstvá a zaujímavé prírodné útvary, minerálne pramene, náučne chodníky, množstvo zelene. Chránené územia, územia Natura 2000 a chránené stromy. Realizácia zelených opatrení a adaptačných opatrení na zmenu klímy. Environmentálne aktivity. - Správa územia: Zvolen – administratívne centrum regiónu, sídlo inštitúcií. Spracované PHSR miest a obcí, spracované sektorové stratégie miest. Vhodné lokality pre rozvoj (výstavbu bytov, rozvoj služieb, nezávadného priemyslu a skladov).	- Sociálne služby a zdravotníctvo: Nedostatočný rozsah a integrácia sociálnych a zdravotných služieb. Vysoký podiel lekárov nad 65 rokov. - Vzdelávanie: Pokles počtu študentov stredných škôl a univerzity. Zvyšujúci sa vekový priemer pedagógov. - Kultúra, kreatívny priemysel, šport a voľný čas: Nevyhovujúci technický stav kultúrnej a športovej infraštruktúry, infraštruktúry pre kreatívny priemysel a komunitný rozvoj. - Partnerstvá: Nedostatočné medzisektorové sieťovanie a sieťovanie podnikateľských subjektov. - Doprava: Nedobudovaná dopravná infraštruktúra. Vysoký podiel ciest v havarijnom a nevyhovujúcom stave. Nárast počtu vozidiel. Nezavedený integrovaný systém dopravy v území. Neefektívny parkovací systém v mestách Zvolen a Sliač. Žiadny terminál kontajnerovej dopravy. Letisko bez civilnej prevádzky. Chýba elektronický informačný systém MHD. Nedostatočný rozsah siete pre cyklodopravu a cykloturistiku. Nárast počtu dopravných nehôd. - Technická infraštruktúra: Nedostatočná kapacita vodovodnej a kanalizačnej siete. Zastarané inžinierske siete. - Odpadové hospodárstvo: Nárast množstva odpadu. Čierne skládky odpadu. Nedostatočne vybudovaná environmentálna infraštruktúra. - Bezpečnosť: Nárast negatívnych spoločenských javov. - Životné prostredie: Narušené životné prostredie (Pohronska zaťažená oblasť, narušenie kvality ovzdušia z dôvodu priemyslu, výroby energie a dopravy). Environmentálne záťaž. Nedostatočné environmentálne povedomie obyvateľov a podnikateľov. - Správa územia: Nízky počet spoločných projektov subjektov UMR Zvolen. Nedostatok finančných prostriedkov samospráv na modernizáciu infraštruktúry (vzdelávanie, kultúrne pamiatky, športové objekty, komunikácie...). Obmedzené možnosti samosprávy poskytovať nové služby a inovovať. Nevysporiadané majetkovo-právne vzťahy.
Príležitosti	Ohrozenia
- Demografia: Imigrácia obyvateľstva v produktívnom veku. - Ekonomika: Rast služieb spojených s novými technológiami a logistikou previazanými na veľkoobchod, maloobchod, dopravu a skladovanie. Rozširovanie priemyselných a logistických parkov v okresoch Zvolen a Žiar nad Hronom. - Cestovný ruch: Nové trendy v cestovnom ruchu. - Sociálne a zdravotné služby: Inovácie a nové modely poskytovania sociálnych služieb a služieb zdravotnej starostlivosti. Rastúci záujem o zdravý životný štýl. - Partnerstvá: Vytváranie nových partnerstiev a sietí.	- Demografia: Mierny pokles počtu obyvateľov, rýchle starnutie populácie. - Ekonomika: Nezáujem nových podnikateľov a investorov o príchod do územia. Nedostatočná podpora podnikateľov. - Práca: Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily pre rozhodujúce sektory (strojárstvo, zdravotníctvo, logistika a IKT). - Vzdelávanie: Zhoršovanie kvality vzdelávania vzhľadom na potreby trhu práce a životných zručností. Pomaly sa rozvíjajúca podpora systému inklúzie vo vzdelávaní. Nedostatok kvalifikovaných záujemcov o prácu v školstve. - Sociálne a zdravotné služby: Požiadavky na zvýšenie rozsahu sociálnych a zdravotných služieb

- Dopravná a technická infraštruktúra: Príprava cestných úsekov R2 Zvolen, Západ – Zvolen, Východ a R3 Zvolen – Šahy. Nové technológie v doprave. - Bezpečnosť: Smart riešenia v oblasti bezpečnosti. - Správa územia: Vytvorenie UMR Zvolen. Možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ. Možnosti medzinárodnej spolupráce subjektov (programy cezhraničnej spolupráce SK-HU, nadregionálne cezhraničné programy Central Europe, Dunajská stratégia).	z demografických dôvodov. Odliv a nedostatok kvalifikovaného personálu pre oblasť sociálnej a zdravotnej starostlivosti. - Životné prostredie: Negatívne dôsledky klimatickej zmeny - vysoké teploty vzduchu a periódy horúčav, záplavy. Negatívne javy prostredia (povodne, erózie a zosuvy). - Správa územia: Nedôvera vo verejné inštitúcie. Nedostatok finančných prostriedkov z externých zdrojov. Výška spoluúčasti pri financovaní projektov, iné obmedzenia projektov. Časté a nepredvídateľné zmeny v legislatíve. Pokračujúci trend nesystémového prístupu štátu k rozvoju.
---	---

2.6 VÝSTUP BENCHMARKINGU V KONTEXTE ŠIRŠIEHO ÚZEMIA

UMR Zvolen patrí medzi menšie územia udržateľného mestského rozvoja na Slovensku (cca 51 000 obyvateľov), urbanistický priestor Zvolen–Banská Bystrica s takmer 150 000 obyvateľmi je však treťou najväčšou koncentráciou obyvateľstva v SR. **Konkurenčnou výhodou spoločného územia je jedinečná kombinácia dopravnej križovatky, priemyselnej výroby, známych kúpeľov a významnej univerzity.**

Konkurenčné výhody miesta obcí UMR Zvolen sú uvedené v tabuľke č. 13.

Podrobnejší benchmarking nebol spracovaný, navrhujeme spracovať ho v rámci procesu aktualizácie PHRSR. Predpokladáme, že dáta o jednotlivých územiach, územia budú čoraz dostupnejšie a bude možné porovnať konkurenčné územia alebo územia s príkladmi dobrej praxe reagujúcimi na podobné výzvy a problémy podľa zvolených kritérií.

Tabuľka 13 Konkurenčné výhody miest a obcí UMR Zvolen

Mesto/obec	Konkurenčné výhody
Zvolen	Centrum vzdelania a vedy so širokou sieťou škôl a vedecko-výskumných pracovísk medzinárodnej úrovne. Univerzitné mesto. Centrum lesníctva. Významný uzol cestnej a železničnej dopravy. Strojársky, drevospracujúci, stavebný a potravinársky priemysel. Administratívne centrum regiónu, sídlo inštitúcií, široká sieť služieb. Kultúrno-historický potenciál (Zvolenský zámok, Pustý hrad). Kráľovské mesto. Zelené mesto.
Sliač	Kúpeľné mesto. Kúpele, liečivé minerálne pramene, kúpeľný areál, funkcionalistický komplex. Medzinárodné letisko.
Budča	Priemyselná-logistická zóna.
Kováčová	Kúpele, liečivé minerálne pramene, termálne kúpalisko.
Lieskovec	Priemyselná zóna.

2.7 IDENTIFIKÁCIA DISPARÍT A FAKTOROV ROZVOJA

Poznatky z analýzy SWOT slúžia na určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja územia. Disparity vyváženého rozvoja (nezrovnalosti) vychádzajú zo slabých stránok a ohrození. Faktory rozvoja, prostredníctvom ktorých sa majú disparity riešiť, vychádzajú zo silných stránok a príležitostí.¹⁶

Hlavný faktor je chápaný ako hybná sila prebiehajúceho procesu podpory mestského rozvoja alebo ako podmienka ovplyvňujúca proces rozvoja územia, spolupôsobiaci, spoluurčujúci okolnosť. Faktory boli pri hodnotení rozdelené do dvoch skupín – endogénne (napríklad sídlená štruktúra,

¹⁶ Weisová, D., Bernátová, M. 2012. *Strategické plánovanie v samospráve*. Žilina : Municipalia, 2012. 75 s. ISBN 978-80-971209-0-0.

dopravná infraštruktúra, geografická poloha a ďalšie) a externé (napríklad podpora z EÚ fondov, priame zahraničné investície a ďalšie). Hlavné faktory rastu pre mestské územie predstavujú: produktivita práce, flexibilný trh práce, inovácie a transfer technológií a kvalifikovaná pracovná sila.

Regionálne alebo miestne **disparity sú rozdiely** v stupni sociálno-ekonomického rozvoja územia. Pri hodnotení disparít na území UMR Zvolen sme vychádzali z rozdielov a problémov identifikovaných v analýze územia, a to z pohľadu jeho budúceho udržateľného rozvoja, ktoré je možné cielenou politikou, aktivitami a investíciami pozitívne ovplyvniť.

Celkovo možno konštatovať, že **rozdiely medzi obcami** tvoriacimi UMR Zvolen nie sú markantné v dôsledku ich blízkosti k jadrovému mestu Zvolen, ktoré plní funkciu okresného mesta a zabezpečuje významnou mierou verejné služby, ktoré sú menej dostupné vzdialenejším obciam okresu Zvolen. Najvýznamnejší je rozdiel v oblasti ekonomika a hospodárstvo, kde mesto Sliač a obec Kováčová sú kúpeľnými miestami a mesto Zvolen spolu s obcami Budča a Lieskovec sú zamerané na rozvoj podnikania v špecifických oblastiach.

Hlavné faktory rastu pre mestské územie predstavujú produktivita práce, flexibilný trh práce, inovácie a transfer technológií a kvalifikovaná pracovná sila.

Rozdiely medzi obcami tvoriacimi UMR Zvolen nie sú markantné v dôsledku ich blízkosti k jadrovému mestu Zvolen. Najvýznamnejší je rozdiel v oblasti ekonomika a hospodárstvo, kde mesto Sliač a obec Kováčová sú kúpeľnými miestami a mesto Zvolen spolu s obcami Budča a Lieskovec sú zamerané na rozvoj podnikania v špecifických oblastiach.

Tabuľka 14 Hlavné faktory rozvoja územia UMR Zvolen

Hlavné faktory rozvoja UMR Zvolen
Významnými rozvojovými faktormi územia UMR Zvolen a možnými zdrojmi konkurenčnej výhody územia sú: – Vysoká dostupnosť sociálnych služieb. – Strategická dopravná poloha, významná dopravná križovatka, špecifické postavenie letiska Sliač (medzinárodné vojenské sily). – Existencia významných vedecko-výskumných kapacít, vývojových kapacít a univerzity, silný inovačný potenciál priemyslu. – Vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva, rozvinutá vzdelávacia infraštruktúra. – Významné kúpeľné miesta.

Tabuľka 15 Disparity územia UMR Zvolen

Disparity UMR Zvolen
Územie UMR Zvolen: - Je súčasťou „dobiehajúceho regiónu“ s nevyužitým potenciálom, k dispozícii však bude podpora (vysoko špecifická technická a finančná podpora v budúcom Programe Slovensko a Pláne obnovy a odolnosti najmä pre projekty s najväčším územným dopadom, podpora pilotných projektov). - Sa musí vysporiadať s nepriaznivým demografickým vývojom, v tejto oblasti bude možné využiť podporu sociálnych inovácií v oblasti aktívneho starnutia a realizovať nové modely poskytovania verejných služieb. - Potrebuje rýchle riešenie pre dopravnú dostupnosť, a to v zmysle pripravovaného Plánu udržateľnej mobility BBSK. - Malo by lepšie využiť existujúcu vedecko-výskumnú infraštruktúru (dostupné verejné zdroje na infraštruktúru a odborné kapacity). - Potrebuje posilniť „značku“ územia a prilákať nových investorov (nové pracovné miesta pre mladých a vzdelaných ľudí). - Môže využiť zdroj nových ekonomických aktivít územia a nových pracovných príležitostí, ktorým je prepojenie kúpeľníctva a nových foriem cestovného ruchu, tieto dve oblasti tvoria „dodatočnú“ pridanú hodnotu a konkurenčnú výhodu územia.

2.8 STROM VÝZIEV A PROBLÉMOV

Výzvy, potenciály, limity a problémy tvoria vzájomne previazaný logický hierarchický systém. Príčinné súvislosti a vzájomné väzby identifikovaných javov boli spracované vo forme stromu výziev a problémov. Tento strom bol využitý pri definovaní logického systému (stromu) cieľov a opatrení.

V strome problémov boli určené súvislosti medzi slabými stránkami z analýzy SWOT a to v postupnosti **príčiny** ⇒ **problémy** ⇒ **následky**. V strome problémov bolo identifikovaných 5 problémov UMR Zvolen:

- Problém 1 Nedostatočne využitý inovatívny potenciál v území
- Problém 2 Nedostatočný stav životného prostredia
- Problém 3 Nevhodná dopravná infraštruktúra
- Problém 4 Nedostatočný rozsah a nerovnomerná kvalita verejných služieb
- Problém 5 Nerovnomerná kvalita života v území

Hlavné problémy zahŕňajú viaceré aspekty a možnosti cielených investícií a aktivít, ktoré boli zohľadnené pri návrhu stratégie rozvoja UMR Zvolen:

- Starnutie obyvateľstva – aktívne a dôstojné starnutie, dostupnosť sociálnych služieb a zdravotníckej starostlivosti, prepojenie sociálnych a zdravotných služieb, bezpečné a bezbariérové verejné priestory, verejná doprava, chodníky, bezbariérovosť, verejné služby, súdržnosť.
- Znižovanie počtu a odchod obyvateľov – prosperita, atraktivnosť zamestnaní pre rôzne cieľové skupiny, súlad dopytu a ponuky na trhu práce, flexibilné formy práce, odborné vzdelávanie, celoživotné vzdelávanie, kvalifikovaná pracovná sila, práca s dlhodobo nezamestnanými a mladými nezamestnanými ako potenciálnou pracovnou silou, duálne vzdelávanie, kariérne poradenstvo, moderné vzdelávanie, dostupné bývanie, atraktívne a bezpečné verejné priestory, kvalitné služby, podmienky na podnikanie, výskum a vývoj, inovácie, diverzifikovaná ekonomika, zdieľaná ekonomika, cestovný ruch, kúpeľníctvo a kultúra ako súčasť ekonomiky a ponuky cestovného ruchu (pamiatky, tradičné podujatia) a kreatívneho priemyslu, dopravná dostupnosť vrátane leteckej dopravy, smart riešenia, smart moderná samospráva, spolupráca a sieťovanie.
- Zmena klímy a životného prostredia – ochrana a obnova životného prostredia, mitigačné a adaptačné opatrenia na dôsledky zmeny klímy, znižovanie energetickej náročnosti verejných budov, sanácia environmentálnych záťaží, zelená a modrá infraštruktúra, obehové hospodárstvo, vodné hospodárstvo (verejné vodovody a kanalizácie), zvyšovanie podielu verejnej dopravy na preprave obyvateľov, infraštruktúra pre nemotorovú dopravu, environmentálne povedomie obyvateľov a inštitúcií, zelené inovácie a zelené investície.
- Súdržnosť – inkluzívna a zdravá spoločnosť, inkluzívne vzdelávanie, dostupné bývanie, princíp „bývanie na prvom mieste“, pracovné príležitosti pre znevýhodnené skupiny, sociálne podnikanie a podporované zamestnávanie, dopyt po lokálnych produktoch a službách, marginalizované rómske komunity, zdravotne znevýhodnení, občianska spoločnosť, verejné politiky a participácia, aktívne občianstvo, komunitná práca, dobrovoľníctvo, verejné služby pre všetkých, kultúra a šport pre všetkých, obnova a využívanie kultúrneho dedičstva. bezpečné a bezbariérové objekty a verejné priestory (cesty, osvetlenie, kamerové systémy), zdravý životný štýl, duševné zdravie, prevencia negatívnych spoločenských javov, rozvoj aktívnych, odolných a udržateľných komunít, vrátane sociálne slabších a vyčlenených komunít, práca s obeťami násilia a celkovo s jednotlivcami a rodinami v kríze, efektívna samospráva, integrácia projektov a multi-sektorová spolupráca v území.

Strom problémov je uvedený v tabuľke č. 18.

Tabuľka 16 Strom problémov územia UMR Zvolen

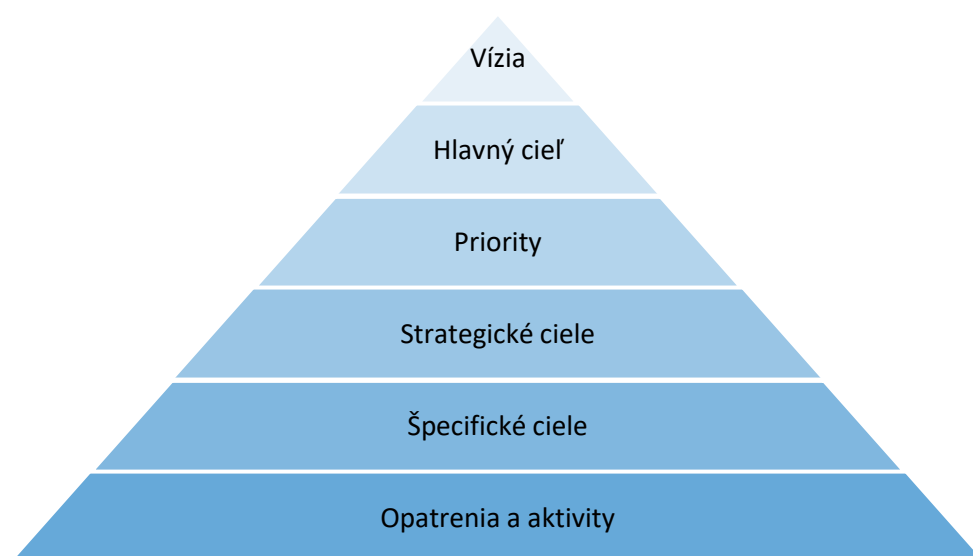
Možné následky neriešenia problémov Odchod mladých ľudí a mladých rodín z územia. Nedostatočná konkurencieschopnosť územia. Nedostatočná výkonnosť cestovného ruchu. Nedostatočná podpora a využitie výsledkov inovácií a výskumu. Negatívne dôsledky klimatickej zmeny - vysoké teploty vzduchu a periódy horúčav, záplavy. Negatívne javy prostredia (povodne, erózie a zosuvy). Negatívny vplyv dopravy na stav ovzdušia. Nárast počtu dopravných nehôd. Nedostatok financií v samospráve na rozvoj a služby.				
Problém 1 Nedostatočne využitý inovatívny potenciál v území	Problém 2 Nedostatočný stav životného prostredia	Problém 3 Nevhodná dopravná infraštruktúra	Problém 4 Nedostatočný rozsah a nerovnomerná kvalita verejných služieb	Problém 5 Nerovnomerná kvalita života v území
Príčiny - Nízka úroveň spolupráce medzi univerzitou, samosprávou a podnikateľským sektorom. - Nedostatočné medzisektorové sieťovanie a sieťovanie podnikateľských subjektov. - Žiadny priemyselný park – existujúci ani pripravovaný. Žiadna špecializovaná podnikateľská zóna. - Klesajúca intenzita poľnohospodárstva. - Obmedzené možnosti samosprávy poskytovať nové služby a inovovať. - Nízky počet spoločných projektov subjektov UMR Zvolen. - Nedostatočná podporná infraštruktúra pre kreatívny priemysel. - Zhoršovanie kvality vzdelávania vzhľadom na potreby trhu práce a životných zručností. - Letisko bez civilnej prevádzky.	Príčiny - Pohronska zaťažená oblasť. - Narušenie kvality ovzdušia z dôvodu priemyslu, výroby energie a dopravy. - Environmentálne záťaž. - Nárast množstva odpadu. - Čierne skládky odpadu. - Nedostatočne vybudovaná environmentálna infraštruktúra. - Nedostatočná kapacita vodovodnej a kanalizačnej siete. - Zastarané inžinierske siete. - Nepripravenosť na klimatické zmeny. - Nedostatočné environmentálne povedomie obyvateľov a podnikateľov.	Príčiny - Vysoký podiel ciest v havarijnom a nevyhovujúcom stave. - Nárast počtu vozidiel. - Nezavedený integrovaný systém dopravy v území. - Neefektívny parkovací systém v mestách Zvolen a Sliač. - Chýbajúci elektronický informačný systém MHD. - Nedostatočný rozsah siete pre cyklotransportu a cykloturistiku. - Žiadny terminál kontajnerovej dopravy.	Príčiny - Nepriaznivá ponuka bytov z hľadiska ich veľkosti a ceny najmä pre mladé rodiny. - Nedostatočný rozsah a integrácia sociálnych a zdravotných služieb. - Vysoký podiel lekárov nad 65 rokov. - Zhoršovanie kvality vzdelávania vzhľadom na potreby trhu práce a životných zručností. - Pomaly sa rozvíjajúca podpora systému inklúzie vo vzdelávaní. - Nedostatok kvalifikovaných záujemcov o prácu v školstve. - Zvyšujúci sa vekový priemer pedagógov. - Požiadavky na zvýšenie rozsahu sociálnych a zdravotných služieb z demografických dôvodov. - Odliv a nedostatok kvalifikovaného personálu pre oblasť sociálnej a zdravotnej starostlivosti. - Obmedzené možnosti samosprávy poskytovať nové služby, nedostatok finančných prostriedkov samospráv na rozvoj a modernizáciu moderných služieb. - Nízky počet spoločných projektov subjektov UMR Zvolen.	Príčiny - Nevyhovujúci technický stav kultúrnej a športovej infraštruktúry. - Nedostatočný rozsah participatívnych projektov. - Nízky počet spoločných projektov subjektov UMR Zvolen, nedostatok finančných prostriedkov a personálnych kapacít samospráv na prípravu a realizáciu projektov.

3 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Vízia a hlavný cieľ načrtávajú predstavu o budúcom smerovaní územnej samosprávy. Reprezentujú pohľad na očakávaný stav v strednodobom až dlhodobom horizonte. **Priority** definujú kľúčové želané zmeny v kvalite života obyvateľov, ktoré sa realizáciou stratégie PHRSR sledujú resp. majú byť dosiahnuté. **Strategické ciele** predstavujú kľúčové výsledky a výstupy nasmerované na dosiahnutie vízie a definovaných priorít. Sú orientované na strednodobý horizont. Vízia a hlavný cieľ spoločne s prioritami a strategickými cieľmi predstavujú strategickú časť PHRSR. Strategické ciele sú detailnejšie rozpracované v podobe špecifických cieľov a opatrení.

Intervenčná logika PHRSR UMR Zvolen je znázornená na obrázku č. 3.

Obrázok 3 Schematické znázornenie intervenčnej logiky PHRSR UMR Zvolen

3.1 VÍZIA ROZVOJA A HLAVNÝ CIEĽ

Vízia územia UMR Zvolen vychádza z vízie miest a obcí tvoriacich UMR Zvolen. Bola spracovaná s dôrazom na súdržnosť spoločne vytvoreného územia, udržateľnosť a vysokú kvalitu života obyvateľov. Vízia bola vytvorená spoločne predstaviteľmi vedenia miest a obcí v procese spracovania Vstupnej správy v roku 2020 a overená a odsúhlasená členmi Koooperačnej rady a tematických pracovných skupín. Na víziu nadväzuje **hlavný cieľ** rozvoja územia UMR Zvolen.

Vízie miest a obcí na území UMR Zvolen do roku 2030 nadviazali na vízie miest a obcí platné v období 2014 – 2020, v roku 2021 boli aktualizované a sú v súlade s víziou UMR Zvolen.

Víziu a hlavný cieľ PHRSR UMR Zvolen uvádza tabuľka č. 17.

Vízie miest a obcí UMR Zvolen sú uvedené v tabuľke č. 18.

Tabuľka 17 Vízia a hlavný cieľ UMR Zvolen

Vízia UMR Zvolen
Územie udržateľného mestského rozvoja Zvolen, miest Zvolen a Sliač a obcí Kováčová, Budča a Lieskovec bude v roku 2030 súdržným a prosperujúcim územím, ktoré je atraktívne pre obyvateľov, návštevníkov i kúpeľných hostí, aktívne reaguje na príležitosti a výzvy, opiera sa o múdrosť a dedičstvo našich predkov, ako aj o poznatky a skúsenosti nás všetkých, ktorí tu žijeme.
Hlavný cieľ UMR Zvolen
Vytvoriť inovatívne, environmentálne udržateľné, prepojené, súdržné a vzdelané územie s kvalitným životom jeho obyvateľov na území UMR Zvolen.

Tabuľka 18 Vízia miest a obcí na území UMR Zvolen

Územie	Vízia
Mesto Zvolen	Vízia mesta Zvolen Mesto Zvolen bude v roku 2030: - dobre hospodáriacim a dobre riadeným mestom, - centrom obchodu, cestovného ruchu a priemyslu, - progresívnym mestom s dobrou infraštruktúrou, - mestom sebavedomých a vzdelaných ľudí s aktívnym prístupom k životu, - mestom, kde všetci majú rovnaké šance, - mestom chrániacim a zveľaďujúcim bohaté prírodné a kultúrne dedičstvo, - príjemným miestom pre život – pekným, čistým, zdravým a bezpečným miestom.
Mesto Sliač	Vízia mesta Sliač Mesto Sliač bude v roku 2030 ľudské, tolerantné, kreatívne, pohostinné a priateľské. Bude moderným, dynamicky sa rozvíjajúcim, prosperujúcim a príjemným kúpeľným mestom s rozvinutým cestovným ruchom, s vysoko kvalitnými mestskými službami a s vysokou kvalitou životného prostredia. Čisté, upravené, bezpečné, priateľské k rodinám, pomáhajúce seniorom a sociálne odkázaným obyvateľom mesta. Mesto poskytujúce dostatok príležitostí pre kvalitné kultúrne zážitky, podporujúce kreativitu, vedomosti a zručnosti obyvateľov.
Obec Budča	Vízia obce Budča Obec Budča bude v roku 2030 obcou aktívnych ľudí s priateľským a ekologickým prostredím pre život, ktoré všestranným rozvojom a s využitím vnútorného potenciálu všetkých daností svojho územia zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov.
Obec Kováčová	Vízia obce Kováčová Obec Kováčová bude v roku 2030 obcou: - vyvážené a ohľaduplne využívajúcou prírodné bohatstvo, - vytvárajúcou priaznivé podmienky pre rozvoj kúpeľníctva, cestovného ruchu, rekreácie, cykloturistiky, šírenie kultúrneho povedomia, podporu tradičných remesiel a tradícií, - príjemným sídlom zabezpečujúcim komplexné služby pre svojich obyvateľov.
Obec Lieskovec	Vízia obce Lieskovec Obec Lieskovec bude v roku 2030: - miestom nášho života – peknou, čistou, bezpečnou a príťažlivou obcou, - dobre hospodáriacou a riadenou obcou, - súdržnejšou, otvorenejšou a aktívnejšou obcou, uspokojujúcou záujmy občanov, - progresívnou obcou s dobrou infraštruktúrou, s rozvinutou výstavbou a aktívnym cestovným ruchom, - obcou chrániacou a zveľaďujúcou si svoje prírodné a kultúrne dedičstvo, s primeraným nárastom počtu obyvateľov.

Poznámka:

Mesto Zvolen má okrem vízie zadefinované aj poslanie samosprávy a motto mesta.

Poslanie samosprávy Mesta Zvolen: „Poslaním Mesta Zvolen je zabezpečiť starostlivosť o všestranný rozvoj územia a potreby obyvateľov mesta. Samospráva mesta Zvolen vytvára priaznivé podmienky na rozvoj jednotlivých oblastí života v meste. Činnosť samosprávy je realizovaná kvalitne, efektívne a transparentne. Základnými princípmi samosprávy sú otvorenosť, vzájomný rešpekt a spolupráca na miestnej a regionálnej úrovni.“

Motto mesta Zvolen: „Zvolen – miesto zvolené pre život“.

3.2 ŠTRUKTÚRA PRIORÍT A ICH VÄZBY

Pre dosiahnutie vízie UMR Zvolen bolo stanovených **5 priorít**, ktoré reprezentujú želané zmeny v kvalite života na území UMR Zvolen. Vzhľadom na predpoklad širokého využitia zdrojov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ boli priority a strategické ciele PHRSR naviazané na priority a ciele strategických a programových dokumentov Slovenskej republiky pre čerpanie EŠIF na obdobie 2021 – 2027 (Partnerská dohoda medzi EÚ a SR, Program Slovensko).

Priority PHRSR UMR Zvolen sú uvedené v tabuľke 19.

Väzbu priorít PHRSR UMR Zvolen na nadradené dokumenty (Agenda 2030, Partnerská dohoda SR, Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti SR, PHRSR BBSK) sú uvedené v tabuľke č. 20.

Tabuľka 19 Priority PHRSR UMR Zvolen

Priority UMR Zvolen
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen – prosperujúce a inteligentné územie
Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen – čisté a zdravé prostredie pre budúce generácie
Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen – s kvalitnou a udržateľnou dopravnou a technickou infraštruktúrou
Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen – s kvalitným vzdelávaním, atraktívnymi pracovnými miestami, súdržnými komunitami, dostupnými verejnými službami a bývaním
Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen – bezpečné prostredie, zdravý životný štýl, udržateľné využívanie prírodného a kultúrneho dedičstva, moderná samospráva a aktívna občianska spoločnosť

Tabuľka 20 Väzba priorít PHRSR UMR Zvolen na nadradené dokumenty

a) PHRSR UMR Zvolen a Agenda 2030

PHRSR UMR Zvolen – priority	Agenda 2030 – priority (schválený dokument)
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen	Priorita 2 Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí
Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen	Priorita 4 Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy
Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen	Priorita 2 Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí
Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen	Priorita 1 Vzdelanie pre dôstojný život, Priorita 3 Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia Priorita 6 Dobré zdravie
Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen	Priorita 5 Právny štát, demokracia a bezpečnosť

b) PHRSR UMR Zvolen a Partnerská dohoda

PHRSR UMR Zvolen – priority	Partnerská dohoda SR – ciele a oblasti intervencie (návrh dokumentu, verzia 17.2.2022)
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen	Cieľ 1 Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa - Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií - Využívanie prínosov digitalizácie pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy - Posilnenie udržateľného rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, a to aj produktívnymi investíciami - Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ - Zlepšenie digitálnej pripojiteľnosti

Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen	Cieľ 2 Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa - Podpora energetickej efektívnosti, znižovania emisií skleníkových plynov, OZE a vývoj inteligentných energetických systémov - Adaptácia na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám - Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd - Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo - Ochrana prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb - Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží; zlepšenie kvality ovzdušia - Udržateľná multimodálna mestská mobilita - ENRAF
Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen	Cieľ 3 Prepojenejšia Európa - Cestná doprava - Železničná doprava - Vodná doprava a to v členení na TEN-T (európske koridory) a mimo TEN-T (národná a regionálna infraštruktúra).
Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen	Cieľ 4 Sociálnejšia Európa - Adaptabilný a prístupný trh práce - Kvalitné inkluzívne vzdelávanie - Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu - Záruka pre mladých - Aktívne začlenenie a dostupné služby - Potravinová a materiálna deprivácia - Sociálne inovácie a experimenty - Aktívne zapojenie rómskych komún
Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen	Cieľ 5 Európa bližšie k občanom - Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov - Kvalitnejšie verejné politiky a otvorené vládnutie - Bezpečné fyzické prostredie obcí, miest a regiónov - Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas - Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo - Komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch - Európske hlavné mesto kultúry 2026.

c) PHRSR UMR Zvolen a Program Slovensko

PHRSR UMR Zvolen – priority	Program Slovensko – priority (návrh dokumentu, verzia 4.2.2022)
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen	Politika 1 Priorita 1P1 Veda, výskum, inovácie Priorita 1P2 Digitálna pripojiteľnosť
Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen	Politika 2 Priorita 2P1 Energetická efektívnosť a dekarbonizácia Priorita 2P2 Životné prostredie Priorita 2P3 Udržateľná mestská mobilita Plán spravodlivej transformácie Priorita 6P1 Fond na spravodlivú transformáciu
Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen	Politika 2 Priorita 2P3 Udržateľná mestská mobilita Politika 3 Priorita 3P1 Doprava
Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen	Politika 4 Priorita 4P1 Adaptabilný a prístupný trh práce Priorita 4P2 Kvalitné inkluzívne vzdelávanie Priorita 4P3 Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu Priorita 4P4 Záruka pre mladých Priorita 4P5 Aktívne začlenenie a dostupné služby Priorita 4P6 Aktívne začlenenie rómskych komún Priorita 4P7 Sociálne inovácie a experimenty Priorita 4P8 Potravinová a materiálna deprivácia

Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen	Politika 5 Priorita 5P1 Moderné regióny
---	---

d) PHRSR UMR Zvolen a Plán obnovy a odolnosti

PHRSR UMR Zvolen – priority	Plán obnovy a odolnosti SR – priority a komponenty (schválený dokument)
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen	Priorita 1 Zelená ekonomika Komponent 4 Dekarbonizácia priemyslu Priorita 2 Vzdelávanie Komponent 8 Zvýšenie výkonnosti slovenských škôl Priorita 3 Veda, výskum a inovácie Komponent 9 Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu a inovácií Komponent 10 Lákanie a udržanie talentov Priorita 5 Efektívna verejná správa a digitalizácia Komponent 14 Zlepšenie podnikateľského prostredia Komponent 17 Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)
Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen	Priorita 1 Zelená ekonomika Komponent 1 Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra Komponent 2 Obnova budov Komponent 5 Adaptácia na zmenu klímy
Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen	Priorita 1 Zelená ekonomika Komponent 3 Udržateľná doprava
Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen	Priorita 2 Vzdelávanie Komponent 6 Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch Komponent 7 Vzdelávanie pre 21. storočie Priorita 4 Zdravie Komponent 11 Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť Komponent 12 Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie Komponent 13 Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť
Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen	Priorita 5 Efektívna verejná správa a digitalizácia Komponent 16 Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva Komponent 18 Zdravé verejné financie

f) PHRSR UMR Zvolen a PHRSR BBSK

PHRSR UMR Zvolen	PHRSR BBSK (návrh dokumentu, verzia 22.6.2022)
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen	Priorita 1 Konkurencieschopná a udržateľná ekonomika Strategický cieľ 1.1 Zvýšiť inovačnú výkonnosť, produktivitu a pridanú hodnotu regionálnej ekonomiky Strategický cieľ 1.2 Zlepšiť udržateľnosť a odolnosť regionálnej ekonomiky Strategický cieľ 1.3 Zvýšiť príjmy z cestovného ruchu a zamestnanosť prostredníctvom rozvoja udržateľného cestovného ruchu
Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen	Priorita 2 Zelený kraj pre budúce generácie Strategický cieľ 2.1 Zabezpečiť efektívnu ochranu a obnovu životného prostredia, s dôrazom na zmiernenie zmeny klímy a zvýšenie odolnosti kraja na jej nepriaznivé dôsledky
Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen	Priorita 4 Prepojený kraj Strategický cieľ 4.1 Dobudovať a obnoviť dopravnú infraštruktúru prepojenú na nadradenú cestnú a železničnú sieť Strategický cieľ 4.2 Podporiť rozvoj udržateľnej mobility Strategický cieľ 4.3 Zlepšiť pokrytie širokopásmovým internetovým pripojením
Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen	Priorita 3 Zdravá, vzdelaná a súdržná spoločnosť Strategický cieľ 3.1 Zvýšiť podiel obyvateľov s vyššou úrovňou dosiahnutého vzdelania a životných zručností Strategický cieľ 3.2 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť služieb pre aktívne začlenenie zraniteľných skupín obyvateľstva v kraji

Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen	Priorita 3 Zdravá, vzdelaná a súdržná spoločnosť Strategický cieľ 3.3 Budovať aktívne, odolné a udržateľné komunity v mestách aj na vidieku
---	---

3.3 SYSTÉM CIEĽOV, ICH SÚVISLOSTÍ, INDIKÁTOROV A STROM CIEĽOV

3.3.1 Prehľad strategických a špecifických cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

Pre naplnenie dlhodobej vízie rozvoja územia UMR Zvolen bola stanovená štruktúra cieľov zahŕňajúca **hlavný cieľ** rozvoja územia a **5 strategických cieľov** (1 strategický cieľ pre každú prioritu), ktoré sú detailnejšie rozpracované prostredníctvom **25 špecifických cieľov**.

Súbor cieľov vytvára rámec pre rozvoj územia, pre vytváranie funkčných väzieb medzi jadrovým sídlom – mestom Zvolen a jeho okolím, pre posilnenie jednotlivých funkcií a vzťahov s okolitými mestskými oblasťami (Banská Bystrica) a susediacimi územiami (strategicko-plánovací región Stred). Dosiahnutie hlavného cieľa bude vyžadovať cielené a dlhodobé intervencie (investície, opatrenia, aktivity a projekty) vedúce k posilneniu územia UMR Zvolen ako aglomerácie využívajúcej svoj rastový potenciál.

Pri definovaní stromu cieľov bol využitý strom problémov (príčina ⇒ problém ⇒ následky). V strome cieľov sú ciele definované v štruktúre: **špecifické ciele opatrení ⇒ priority ⇒ strategické ciele priorit**.

Hierarchická štruktúra cieľov PHRSR UMR Zvolen je uvedená v tabuľke č. 21.

Za **kritické ciele** je možné považovať tie, ktoré ovplyvnia plnenie ostatných cieľov. Tiež tie, ktorých naplnenie je významne ovplyvnené externými faktormi (napr. investície štátu a VÚC, alebo o investície, pre ktoré nie sú k dispozícii dostatočné externé zdroje financovania). Ide o špecifické ciele:

- 2.1 Zvýšiť energetickú efektívnosť budov
- 2.4 Posilniť prevenciu rizík a odolnosť voči katastrofám
- 3.1 Zlepšiť dopravnú infraštruktúru územia s preferenciou verejnej osobnej dopravy
- 3.2 Dobudovať bezpečnú infraštruktúru pre nemotorovú dopravu
- 4.4 Zabezpečiť dostupnosť a udržateľnosť sociálnych a zdravotných služieb
- 4.5 Zvýšiť dostupnosť rôznych foriem bývania
- 5.2 Zaviesť koncepčný a aktívny prístup k starostlivosti o kultúrne dedičstvo

Vzhľadom na nedostatok potrebných zdrojov na realizáciu PHRSR bude potrebné určiť **priority cieľov**. Priorizácia cieľov je v kompetencii mestských zastupiteľstiev, obecných zastupiteľstiev a Koooperačnej rady UMR Zvolen, ktorá zohľadní najmä potrebu realizácie, stav pripravenosti projektov a možnosť ich financovania z rôznych zdrojov.

Existujúca **územnoplánovacia dokumentácia** miest a obcí na území UMR Zvolen je v súlade s prioritami a cieľmi rozvoja.

Tabuľka 21 Štruktúra cieľov PHRSR UMR Zvolen

Vízia Územie udržateľného mestského rozvoja Zvolen, miest Zvolen a Sliach a obcí Kováčová, Budča a Lieskovec bude v roku 2030 súdržným a prosperujúcim územím, ktoré je atraktívne pre obyvateľov, návštevníkov i kúpeľných hostí, aktívne reaguje na príležitosti a výzvy, opiera sa o múdrosť a dedičstvo našich predkov, ako aj o poznatky a skúsenosti nás všetkých, ktorí tu žijeme.				
Hlavný cieľ Vytvoriť inovatívne, environmentálne udržateľné, prepojené, súdržné a vzdelané územie s kvalitným životom jeho obyvateľov na území UMR Zvolen.				
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen	Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen	Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen	Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen	Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen
Strategický cieľ 1 Posilniť inovácie, výskum, vývoj a podnikanie na území UMR Zvolen	Strategický cieľ 2 Zlepšovať stav prioritných zložiek životného prostredia a adaptačnej schopnosti na klimatickú zmenu na území UMR Zvolen	Strategický cieľ 3 Vytvoriť sieť kvalitnej dopravnej a technickej infraštruktúry na území UMR Zvolen	Strategický cieľ 4 Zlepšiť dostupnosť a kvalitu verejných služieb pre riešenie životných situácií obyvateľov na území UMR Zvolen	Strategický cieľ 5 Zabezpečiť komplexný rozvoj a atraktivitu územia UMR Zvolen
Špecifický cieľ 1.1 Zvýšiť intenzitu kooperácie medzi výskumnými a inovačnými kapacitami, univerzitami a verejným sektorom s dôrazom na unikátnosť Technickej univerzity vo Zvolene Špecifický cieľ 1.2 Vytvárať podmienky na rozvoj malého a stredného podnikania vrátane rodinného podnikania Špecifický cieľ 1.3 Zlepšiť manažment, služby a infraštruktúru pre podporu udržateľného cestovného ruchu, kultúry a kreatívneho priemyslu Špecifický cieľ 1.4 Pilotne overiť komplexný program pre talenty a nadaných mladých ľudí Špecifický cieľ 1.5 Zlepšiť interné systémy a služby verejnej správy	Špecifický cieľ 2.1 Zvýšiť energetickú efektívnosť budov Špecifický cieľ 2.2 Realizovať adaptačné opatrenia na zmenu klímy Špecifický cieľ 2.3 Zaviesť prvky obehového hospodárstva Špecifický cieľ 2.4 Posilniť prevenciu rizík a odolnosť voči katastrofám Špecifický cieľ 2.5 Znížiť environmentálnu záťaž územia UMR Zvolen Špecifický cieľ 2.6 Podporovať zvyšovanie environmentálneho povedomia, občianskeho aktivizmu a dobrovoľníctva	Špecifický cieľ 3.1 Zlepšiť dopravnú infraštruktúru územia s preferenciou verejnej osobnej dopravy Špecifický cieľ 3.2 Dobudovať bezpečnú infraštruktúru pre nemotorovú dopravu Špecifický cieľ 3.3 Vytvoriť podmienky pre digitalizáciu verejných služieb	Špecifický cieľ 4.1 Zlepšiť prístup obyvateľov k informačným a poradenským službám v rôznych životných situáciách Špecifický cieľ 4.2 Modernizovať vzdelávaciu infraštruktúru Špecifický cieľ 4.3 Zvýšiť podiel komunitne vedených verejných služieb Špecifický cieľ 4.4 Zabezpečiť dostupnosť a udržateľnosť sociálnych a zdravotných služieb Špecifický cieľ 4.5 Zvýšiť dostupnosť rôznych foriem bývania Špecifický cieľ 4.6 Podporiť rozvoj komunitnej práce, vrátane sociálne slabších a vyčlenených komunit	Špecifický cieľ 5.1 Vytvoriť bezpečné fyzické prostredie miest a obcí Špecifický cieľ 5.2 Zaviesť koncepčný a aktívny prístup k starostlivosti o kultúrne dedičstvo Špecifický cieľ 5.3 Dobudovať infraštruktúru pre pohybové aktivity a voľný čas Špecifický cieľ 5.4 Vybudovať spoločnú strategickú a implementačnú kapacitu územia Špecifický cieľ 5.5 Vytvoriť podmienky pre rozvoj občianskej spoločnosti a participáciu obyvateľov na príprave a realizácii verejných politík

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.3.2 Detailný popis strategických a špecifických cieľov a zapojenia partnerov pre implementáciu PHRSR

Jednotlivé priority a ciele sú popísané z hľadiska výziev, na ktoré reagujú a problémov, ktoré riešia, zamerania priorít, typov podporovaných aktivít, predpokladaného dopadu na územie.

Popis priorít PHRSR UMR Zvolen je uvedený v tabuľke č. 22.

Zapojenie partnerov je uvedené v kapitole 3.5 a detailnejšie popísané v prílohe č. 2.

Kľúčové ukazovatele, ktoré boli definované vo vzťahu k prioritám a cieľom, sú popísané v kapitole 4.3.

Tabuľka 22 Popis priorít PHRSR UMR Zvolen

a) Priorita 1

Priorita	Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen
Výzvy a problémy	- Nevyužitý potenciál vedecko-výskumnej infraštruktúry, existujúci potenciál v oblasti logistiky, priemysel 4.0, digitalizácia. - Absencia podporných inovačných služieb. - Nedostatočný marketing (nevýrazná značka UMR Zvolen a identita) a služby cestovného ruchu. - Odchod obyvateľov v produktívnom veku z územia, udržanie vysoko kvalifikovanej pracovnej sily a vzdelanostnej úrovne obyvateľov. - Nedostatočná ponuka pracovných miest. - Štruktúra ponuky vzdelávania nie je v súlade s potrebami praxe. - Dlhodobá nezamestnanosť vybraných skupín obyvateľstva. - Nízka účasť obyvateľov na celoživotnom vzdelávaní. - Kvalita služieb verejnej správy.
Zameranie	V tejto priorite chceme dosiahnuť, aby mestá a obce územia UMR Zvolen vytvorili ekonomicky prosperujúce a výkonné územie porovnateľné s podobnými mestskými územiami v SR a EÚ založené na špecifickej konkurenčnej výhode a využívaní inteligentných a udržateľných riešení v oblastiach očakávanej zmeny: mestská ekonomika (dobré pracovné miesta, sociálne podnikanie, inovatívne firmy), inteligentné riešenia (inovácie, veda a výskum, smart riešenia, transfer technológií), cestovný ruch a kúpeľníctvo (v prepojení na prírodné a kultúrne dedičstvo, rekreáciu a šport), kultúrny a kreatívny priemysel. Zameriame sa na spoluprácu medzi výskumnými a inovačnými kapacitami, univerzitami a verejným sektorom, rozvoj malého a stredného podnikania, podporu udržateľného cestovného ruchu, kultúry a kreatívneho priemyslu, udržanie mladých ľudí na území a efektívnosť verejnej správy.
Typy aktivít	- Zavedenie moderných služieb a digitalizácia služieb samosprávy, - podpora inovácií (vybudovanie inovačného centra), - podpora zamestnanosti (zriadenie sociálneho podniku a agentúry podporovaného zamestnávania), - vybudovanie atraktivít cestovného ruchu (Pustohradný park apod.).
Predpokladaný dopad	- Zvýšenie počtu spoločných inovačných projektov. - Zvýšenie počtu podnikateľských subjektov a živnostníkov. - Zvýšenie zamestnanosti. - Vytvorenie nových služieb a produktov v cestovnom ruchu. - Zvýšenie počtu subjektov pôsobiach v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu. - Udržanie talentovaných mladých ľudí v území. - Zlepšenie kybernetickej bezpečnosti a služieb samosprávy.

b) Priorita 2

Priorita	Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen
Výzvy a problémy	- Vysoká energetická náročnosť objektov. - Negatívne dôsledky zmeny klímy a životného prostredia. - Nedostatočný rozsah, stav a údržba infraštruktúry vodného hospodárstva.

	- Zvyšovanie množstva a nedostatočná separácia komunálneho odpadu. - Racionálne využívanie vôd. - Nedostatočná ochrana a obnova prírody, zachovanie a obnova ekosystémov biodiverzity. - Nízke environmentálne povedomie obyvateľstva a podnikateľského sektora.
Zameranie	V tejto prioritě chceme dosiahnuť čisté a zdravé prostredie pre budúce generácie na území UMR Zvolen, zachovanú krajinu, dostatok vody a biodiverzitu. Zameriame sa na energetickú efektívnosť budov, adaptačné opatrenia na zmenu klímy, obehové hospodárstvo, prevenciu rizík a odolnosť voči katastrofám, zníženie environmentálnej záťaže, podporu environmentálneho povedomia, občianskeho aktivizmu a dobrovoľníctva.
Typy aktivít	- Monitorovanie kvality zložiek životného prostredia (úroveň hluku, kvalita ovzdušia, stav vôd, stav zelene...), - rekonštrukcia a dobudovanie vodovodov, vodojemov, kanalizácií a čistiarní odpadových vôd, - realizácia vodozádržných prvkov (zber a zadržiavanie zrážkových vôd, analýza a monitorovanie vodozádržných opatrení), - zavedenie prvkov obehového hospodárstva (polopodzemné kontajnery, zber a zhodnocovanie odpadov, spoločný zberný dvor), - zvýšenie energetickej efektívnosti verejných budov (materské a základné školy apod.) a obnoviteľných zdrojov energie, - rekonštrukcia verejných priestorov a zavedenie prvkov modrej a zelenej infraštruktúry (parky, vnútrobloky a pod.), - envirovýchova (výstavba ekocentier a učební v prírode).
Predpokladaný dopad	- Zvýšenie energetickej efektívnosti budov a kapacity obnoviteľných zdrojov energie. - Rozšírenie a skvalitnenie verejnej siete vodovodov, kanalizácií a ČOV. - Zlepšenie kvality zložiek životného prostredia. - Zvýšenie podielu vyseparovaného odpadu. - Zníženie objemu odpadu ukladaného na skládky. - Zlepšenie odolnosti územia voči katastrofám. - Zníženie počtu environmentálnych záťaží v území. - Zlepšenie prístupu obyvateľov k životnému prostrediu.

c) Priorita 3

Priorita	Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen
Výzvy a problémy	- Nedostatočný rozsah, stav a údržba dopravnej a technickej infraštruktúry. - Integrácia a manažment dopravy na území UMR Zvolen. - Nedobudovaná infraštruktúra nemotorovej dopravy. - Dopravná bezpečnosť.
Zameranie	V tejto prioritě chceme dosiahnuť kvalitnú a udržateľnú regionálnu dopravu na území UMR Zvolen, kvalitnú technickú infraštruktúru, moderné a ekologické riešenia, využívanie ekologických foriem dopravy. Zameriame sa na dopravnú infraštruktúru územia, verejnú osobnú dopravu, nemotorovú dopravu a digitalizáciu verejných služieb.
Typy aktivít	- Dobudovanie dopravnej prepojenia, úprava križovatiek, rekonštrukcia miestnych komunikácií, - modernizácia mestskej hromadnej dopravy (nákup autobusov, modernizácia zastávok, elektronické infotabule tabule na zastávkach), - dobudovanie cyklotrás a cyklociest, zavedenie bikesharingu, - vybudovanie záchytných parkovísk, dobudovanie parkovísk, regulácia parkovania v mestách.
Predpokladaný dopad	- Dobudovanie prvkov dopravnej infraštruktúry územia. - Zvýšenie počtu prepravených osôb verejnou dopravou. - Zlepšenie podmienok pre parkovanie. - Zlepšenie podmienok (dobudovanie siete, prvkov, zvýšenie bezpečnosti) a zvýšenie záujmu obyvateľov o nemotorovú dopravu. - Zlepšenie podmienok pre digitálne služby (dobudovanie optickej trasy a zvýšenie počtu pripojených verejno-prospešných inštitúcií do ZOMES).

d) Priorita 4

Priorita	Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen
Výzvy a problémy	- Starnutie obyvateľstva a zvyšovanie dopytu po sociálnych a zdravotníckych službách.

	- Modernizačný dlh verejných služieb (školsťvo, sociálna oblasť). - Nedostupnosť sociálneho bývania. - Integrácia verejných služieb. - Inklúzia sociálne a zdravotne znevýhodnených skupín. - Súdržnosť a spolupráca na území.
Zameranie	V tejto prioritě chceme dosiahnuť kvalitné vzdelanie, dobré pracovné miesta, súdržné a angažované komunity, dostupné verejné služby (vzdelávanie, sociálne a zdravotnícke služby a pod.) a bývanie na území UMR Zvolen. Zameriame sa na informačné a poradenské služby pre obyvateľov, vzdelávaciu infraštruktúru, komunitne vedené a integrované verejné služby, dostupné bývanie a komunitnú prácu.
Typy aktivít	- Realizácia chýbajúcich sociálnych a zdravotných služieb a ich integrácia, - výstavba mestských/obecných nájomných bytov a ďalších foriem sociálneho bývania (podporované bývanie apod.) - rekonštrukcia materských a základných škôl (rekonštrukcia školských objektov, školských dvorov MŠ, vonkajších športových areálov ZŠ).
Predpokladaný dopad	- Zlepšenie prístupu obyvateľov k informačným a poradenským službám - Vytvorenie moderných podmienok pre vzdelávanie. - Zvýšenie počtu komunitne vedených verejných služieb. - Dobudovanie chýbajúcich sociálnych a zdravotných služieb, zvýšenie ich dostupnosti. - Dobudovanie mestských a obecných bytov, zvýšenie dostupnosti bývania. - Zlepšenie inklúzie sociálne slabších a vylúčených komún.

e) Priorita 5

Priorita	Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen
Výzvy a problémy	- Bezpečnosť (kriminalita, negatívne sociálne javy). - Nevyhovujúci stav kultúrnych pamiatok. - Nedostatok kvalitnej kultúrnej, športovej a voľnočasovej infraštruktúry. - Spolupráca na území a koordinácia. - Rozvoj občianskej spoločnosti a participácia obyvateľov.
Zameranie	V tejto prioritě chceme dobudovať bezpečnostnú infraštruktúru miest a obcí, podporiť prevenciu negatívnych spoločenských javov, zdravý životný štýl, udržateľné využívanie prírodného a kultúrneho dedičstva, modernú samosprávu a aktívnu občiansku spoločnosť. Zameriame sa na bezpečné prostredie miest a obcí, starostlivosť o kultúrne dedičstvo, infraštruktúru pre pohybové aktivity a voľný čas, spoločnú strategickú a implementačnú kapacitu územia a rozvoj občianskej spoločnosti. Rozvoj územia zabezpečíme v partnerstve s občanmi, komunitami a aktérmi na území.
Typy aktivít	- podpora bezpečnostných prvkov (rozšírenie kamerového systému, občianska poriadková služba a pod.), - obnova kultúrnych pamiatok, - rekonštrukcia kultúrnych a spoločenských centier, - vybudovanie športovísk a voľnočasových priestorov (detské a multifunkčné ihriská, náučné chodníky, oddychové zóny a pod.).
Predpokladaný dopad	- Zlepšenie bezpečnosti. - Zlepšenie starostlivosti o kultúrne dedičstvo. - Zvýšenie počtu návštevníkov. - Zlepšenie podmienok pre pohybové aktivity a voľný čas. - Zvýšenie záujmu obyvateľov o pohybové aktivity. - Zabezpečenie systematického a integrovaného postupu pri implementácii PHRSR. - Zvýšenie aktívneho prístupu a participácie občanov.

3.4 STRATEGICKÝ PRÍSTUP PRE DOSIAHNUTIE VÍZIE A HLAVNÉHO CIEĽA, PRIORÍT A SYSTÉMU CIEĽOV PHRSR

Strategický prístup

Výstupom analýzy SWOT je aj návrh jedného zo štyroch prístupov: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva a stratégie úniku. Stratégia môže byť v tomto zmysle založená na maximalizácii využitia vnútorných zdrojov (ako sú fyzické, nefyzické, alebo organizačné schopnosti, dopyt, jedinečnosť/nahraditeľnosť, vhodnosť, trvácnosť), na využití spolupráce a delby práce medzi partnerov, na zabezpečení udržateľnosti budovaním robustnosti, resp. rozvojom adaptačných schopností a flexibility v dynamicky sa meniacich a ťažko predvídateľných podmienkach, na prioritne uspokojovania dopytu, či na využití najnovších poznatkov, prístupov a technológií. V súčasnosti sa v rámci rôznych prístupov presadzujú integrované prístupy. Jedným z osobitne podporovaných prístupov zo strany Európskej komisie je inovačne orientovaná smart stratégia rozvoja.

Územie UMR Zvolen patrí medzi mestské regióny a aglomerácie využívajúce svoj rastový potenciál. Na základe zhrnutia analýz bola zvolená stratégia založená na posilnení silných stránok územia UMR Zvolen a využití príležitostí. Hlavnými princípmi rozvoja územia je udržateľný územný rozvoj založený na ochrane, efektívnom a ekologickom využívaní zdrojov územia, uplatňovanie smart konceptu, participácia a súdržnosť.

Rozvojová stratégia PHRSR UMR Zvolen zohľadňuje zistenia analýzy súčasného stavu na území UMR Zvolen, potreby kľúčových aktérov pôsobiacich na území, ako aj spoločenské výzvy a východiská nadradených strategických dokumentov SR a BBSK. Zvolená stratégia vychádza z poznania komplexných potrieb územia a ich dôležitosti pre zabezpečenie kvality života jeho občanov v nasledujúcich rokoch. Riešenie relatívne širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb je závislé na aktívne vstupujúcich aktéroch z verejného, súkromného a neziskového sektora, ktorí majú rôzne kompetencie, záujmy a finančné zdroje. Preto stratégia vychádza z predpokladu, že existujúci inštitucionálny rámec na národnej, regionálnej a miestnej úrovni zabezpečí koordinovaný a partnerský prístup pri realizácii intervencií na území UMR Zvolen. Špecifická pozornosť bude venovaná koordinácii intervencií spolufinancovaných zo zdrojov európskych fondov smerujúcich do územia UMR Zvolen (Program Slovensko) a hospodárskej obnovy po pandémie COVID-19 (Plán obnovy a odolnosti SR, Plán REACT-EU).

Smart rozvoj

Stratégia smart rozvoja UMR je zameraná na dosiahnutie vysokej kvality života prostredníctvom realizácie inovácií a zmien.

Smart prístupy sú kľúčovými východiskami PHRSR umožňujúcimi využívanie informácií, vedomostí a technológií pre efektívne zabezpečenia prístupu obyvateľov ku vyššej kvalite života. Smart stratégia rozvoja sleduje štyri základné princípy smart špecializácie, ako je:

1. výber a koncentrácia na hlavné priority,
2. využitie svojich konkurenčných výhod,
3. vodcovstvo v spolupráci s kľúčovými zainteresovanými skupinami,
4. podpora spolupráce aj prostredníctvom rozličných klastrov.

Smart stratégia integruje tvrdé infraštruktúrne riešenia s mäkkými organizačnými, inštitucionálnymi a sociálnymi inováciami, ktoré využívajú najnovšie poznatky zo sociálnych, prírodných a technických vied a najmodernejšie technológie pre efektívny a udržateľný rozvoj a zabezpečenie kvality života obyvateľov a kvality podnikateľského prostredia. Smart znamená správať sa rozumne, a pritom najefektívnejšie a udržateľne využívať svoje zdroje. Implementácia smart stratégie rozvoja nie je o zvyšovaní výdavkov, ale o efektívnejšom využití finančných zdrojov, ktorá znamená napokon úsporu v strednodobom a dlhodobom horizonte. Smart stratégie uprednostňujú sústredenie pozornosti na využitie rozvojových potenciálov namiesto koncentrácie na riešenie problémov.

Integrovaný a participatívny prístup

Rozhodujúcimi faktormi pre zvyšovanie kvality života sú inovácie v manažmente regionálneho rozvoja, integrovaný strategický prístup, synergie jednotlivých opatrení v území a aktivita kooperačných štruktúr aspoň na okresnej alebo subregionálnej úrovni za aktívneho zapojenia súkromného sektora a občianskej spoločnosti do tvorby a napĺňania strategických rozvojových dokumentov.

Integrovaný a participatívny prístup pri spracovaní a implementácii PHRSR vytvára priestor na prekročenie hraníc tradičnej tematickej a územnej koncentrácie a administratívy, vyžaduje si však väčšiu ochotu a záväzok socio-ekonomických partnerov spolupracovať a koordinovať činnosti na dosiahnutie spoločných cieľov. Pre územie UMR Zvolen to bude znamenať tiež **hľadanie spoločnej agendy** a projektov s krajským mestom Banská Bystrica, ostatnými územiami UMR v BBSK (UMR Banská Bystrica, UMR Lučenec a UMR Rimavská Sobota) a okresmi v rámci Strategicko-plánovacieho regiónu Stred (okres Detva, okres Krupina). **Vybudovanie nových funkčných systémov, väzieb a vzťahov** medzi jadrovým mestom a ostatnými obcami Kováčová, Budča a Lieskovec a mestom Sliač si vyžaduje dôsledné integrované plánovanie a koordináciu na území, úzku spoluprácu so všetkými aktérmi na území. Územie UMR Zvolen bude mať po prvýkrát príležitosť realizovať investície do svojho rozvoja integrovaným spôsobom, koordinované jadrovým mestom Zvolen, na základe spoločnej dohody miest a obcí, spoločnej integrovanej stratégie, **s vlastnou vymedzenou alokáciou finančných prostriedkov pre integrované územné investície realizované na území UMR Zvolen.**

Oblasť bezpečnosti v PHRSR

V dokumente PHRSR boli identifikované problémy, stanovené ciele a navrhnuté viaceré riešenia s prvkami bezpečnosti najmä oblasti životného prostredia (odolnosť územia voči katastrofám), dopravy (dopravná bezpečnosť), digitalizácie (kybernetická bezpečnosť), sociálnych služieb (prevencia negatívnych sociálnych javov, monitorovanie a signalizácia pomoci) a bezpečného fyzického prostredia miest a obcí (bezpečnosť verejných objektov a priestorov).

Pri aktualizácii dokumentu je možné pracovať okrem kvantitatívnych dát aj so získavaním názorov obyvateľov na subjektívnu bezpečnosť, ktorá je reprezentovaná postojmi, pocitmi, subjektívnym vnímaním územia samotnými obyvateľmi a návštevníkmi. Vhodné nástroje pre ich zber sú dotazníkový prieskum, emočné mapy, riadené rozhovory a pod.

Oblasť energetiky v PHRSR

Problematika energetiky je zahrnutá v dokumente PHRSR v podobe problémov, cieľov a projektových riešení. Mesto Zvolen má spracovanú Nízkouhlíkovú stratégiu a Koncepciu rozvoja mesta v oblasti tepelnej energetiky, ktoré navrhuje opatrenia najmä v šiestich oblastiach: budovy miestnej

samosprávy, budovy na bývanie, verejné osvetlenie, tepelná energetika a priemysel, verejné priestranstvá a doprava. Opatrenia nízkouhlíkovej stratégie boli integrované do jednotlivých priorít PHRSR.

Pri aktualizácii dokumentu je potrebné zamerať sa na získanie relevantných dát pre lepšie zhodnotenie stavu sektora energetiky a možností jeho zlepšenia na strane spotreby, produkcie a distribúcie.

Variantné návrhy

Charakter identifikovaných výziev a problémov, ani geografický rozmer PHRSR UMR nevyžaduje spracovanie variantných návrhov stratégie. V PHRSR UMR **sa neuvažuje s variantným riešením**.

Dotknuté susedné štáty

PHRSR UMR nemá charakter strategického dokumentu vyžadujúceho cezhraničné posudzovanie, žiadny susedný štát nie je z hľadiska tohto dokumentu dotknutým štátom.

3.5 PARTNERI PRE IMPLEMENTÁCIU PHRSR A STRATÉGIA ICH ZAPOJENIA

Podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja sa PHRSR vypracúva pri uplatnení partnerstva, pričom **partnerstvo je forma spolupráce medzi sociálno-ekonomickými partnermi**, ktorí zabezpečujú hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj alebo územný rozvoj dotknutého regiónu s ohľadom na udržateľný rozvoj.

Zástupcovia socio-ekonomických partnerov sa zúčastnili **prípravy a spracovania dokumentu PHRSR UMR Zvolen**:

- spoluprácou v Prípravnom tíme pre spracovanie Vstupnej správy PHRSR UMR,
- spoluprácou v Riadiacom výbore pre spracovanie PHRSR UMR,
- spoluprácou v Kooperačnej rade UMR,
- spoluprácou v pracovných skupinách,
- predložením projektového zámeru,
- prerokovaním strategickej časti dokumentu so zástupcami BBSK, SPR Stred a MIRRI,

Spracovanie dokumentu sa realizovalo počas trvania pandémie COVID-19, stretnutia tímov boli organizované v zmysle platných pandemických opatrení, a to buď prezenčnou alebo on-line formou.

Zapojenie socio-ekonomických partnerov do **implementácie PHRSR** je plánované viacerými spôsobmi:

- spoluprácou v Kooperačnej rade UMR,
- spoluprácou v tematických pracovných skupinách,
- realizovaním projektových zámerov v partnerstvách.

Zoznam partnerov zapojených do prípravy a spracovania PHRSR UMR Zvolen je uvedený v prílohe č. 1.

Zoznam partnerov a cieľových skupín pre implementáciu PHRSR UMR Zvolen je uvedený v tabuľke č. 23.

Tabuľka 23 Zapojenie partnerov pre implementáciu PHRSR UMR Zvolen

Ciele		Partneri	Cieľová skupina
SC 1	ŠC 1.1	CVČ Domino, Technická univerzita vo Zvolene, stredné školy	Široká verejnosť
	ŠC 1.2	CVČ Domino	Malí a strední podnikatelia
	ŠC 1.3	AÚ SAV, Združenie priaznivcov Pustého hradu o.z., Lesný podnik mesta Zvolen s.r.o., DHZO Budča, SVP, š.p., Vysokoškolský lesnícky podnik - Technická univerzita vo Zvolene	Široká verejnosť
	ŠC 1.4	CVČ Domino	Široká verejnosť
	ŠC 1.5	MIRRI	Zamestnanci MsÚ a OÚ
SC 2	ŠC 2.1	Školy a školské zariadenia	Široká verejnosť
	ŠC 2.2	CHKO Poľana, Technická univerzita vo Zvolene, VÚC, Združenie Slatinka	Široká verejnosť
	ŠC 2.3	Marius Pedersen, a.s., REPRIK	Široká verejnosť
	ŠC 2.4	SVP, š.p.	Odborná verejnosť
	ŠC 2.5	StVPS, a.s.	Široká verejnosť
	ŠC 2.6	CVČ, Združenie Slatinka	Široká verejnosť
SC 3	ŠC 3.1	Regionálna správa ciest, VÚC	Široká verejnosť
	ŠC 3.2	CHKO Poľana, SPR STRED, VÚC, Združenie Slatinka	Široká verejnosť
	ŠC 3.3	MŠ, ZŠ	Zamestnanci MsÚ a OÚ, deti v MŠ, žiaci na ZŠ, rodičia detí v MŠ a žiakov na ZŠ
SC 4	ŠC 4.1	Externý poskytovateľ sociálnej služby	Zamestnanci MsÚ a OÚ, Obyvatelia v rôznych životných situáciách
	ŠC 4.2	CVČ, MŠ, ZŠ, Atletický zväz	Deti v MŠ, žiaci na ZŠ, zamestnanci MŠ a ZŠ
	ŠC 4.3	CVČ	Široká verejnosť
	ŠC 4.4	Sociálny podnik BBSK, mimovládne organizácie, externý poskytovateľ sociálnej služby, implementačná agentúra MPSVaR SR	Široká verejnosť
	ŠC 4.5	Externý poskytovateľ sociálnej služby	Obyvatelia odkázaní na sociálne formy bývania.
	ŠC 4.6	CVČ, Implementačná agentúra MPSVaR SR	Sociálne slabšie a vylúčené komunity
SC 5	ŠC 5.1	DHZO Budča	Široká verejnosť
	ŠC 5.2	AÚ SAV, Lesný podnik mesta Zvolen s.r.o., Združenie priaznivcov Pustého hradu o.z.	Široká verejnosť
	ŠC 5.3	CVČ, Technická univerzita vo Zvolene, DHZO Budča, CHKO Poľana, VÚC, SPR STRED, Vysokoškolský lesnícky podnik – Technická univerzita vo Zvolene, SVP, š.p., Združenie Slatinka	Široká verejnosť
	ŠC 5.4	-	Zamestnanci MsÚ a OÚ
	ŠC 5.5	DHZO Budča	Široká verejnosť

Zdroj dát: vlastné spracovanie podľa prílohy č. 2

Údaje: k 06/2022

Poznámka: Databáza projektových zámerov je pravidelne aktualizovaná, zoznam partnerov a cieľových skupín uvedených v tabuľke nie je konečný.

4 IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA

Implementačná časť dokumentu nadväzuje na strategickú časť. Súčasťou implementačnej časti je aj indikatívny zoznam aktivít na zabezpečenie realizácie PHRSR UMR Zvolen. Zahŕňa aktivity samospráv a jej partnerov z verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora.

4.1 NÁSTROJE NA IMPLEMENTÁCIU STRATÉGIE

Naplnenie vízie, priorít a cieľov stratégie UMR Zvolen si bude vyžadovať zapojenie sociálno-ekonomických partnerov a kombináciu viacerých nástrojov naprieč finančnými a nefinančnými zdrojmi a „politickými cieľmi EÚ“. Nástroje na implementáciu stratégie môžu mať podobu nefinančných a finančných nástrojov využívaných integrovaným spôsobom špecificky pre oblasť ekonomickú, sociálnu a environmentálnu :

- **inštitucionálnych a organizačných opatrení** (napr. v podobe úpravy existujúcich alebo tvorby nových všeobecne záväzných nariadení, vhodnou organizačnou štruktúrou a podporou kapacít),
- **informačných a vzdelávacích opatrení** (napr. zriadenie internetových komunikačných kanálov kampane pre zvýšenie povedomia verejnosti, vzdelávacie kampane, pravidelné stretnutia projektových tímov a zvyšovania ich zručností)
- **investícií** (napr. do infraštruktúry, do budovania kapacít),
- **finančných nástrojov** (napr. dotácie, pôžičky, koncesie, dane a pod.),
- **programov, projektov, služieb alebo iných aktivít** verejného, súkromného a občianskeho sektora, ktoré povedú k naplneniu definovaných cieľov,
- **iných opatrení** (napr. kolaboratívne hospodárstvo – nová forma integrácie medzi hospodárstvom a spoločnosťou, sociálne podnikanie...).
- **finančných nástrojov** (napr. dotácie, pôžičky, koncesie, dane a iné alternatívne finančné nástroje).

Bude potrebné, aby samosprávy UMR Zvolen vyčlenili potrebné zdroje:

- **ľudské zdroje** (interní a externí experti),
- **informačné zdroje** (snímače, informačné systémy),
- **materiálne zdroje** (budovy, areály, pozemky, materiálno-technické vybavenie...),
- **finančné zdroje** (minimálne na predprojektovú a projektovú prípravu a spolufinancovanie).

V priebehu implementácie PHRSR sa výber konkrétnych nástrojov uskutoční na základe posúdenia kritériá:

- **efektívnosti a účinnosti** (ekonomické ako aj mimoekonomické efekty a miera relevantnosti voči cieľovým skupinám – počet a významnosť),
- **udržateľnosti** efektov po období implementácie,
- realizovateľnosti a dostupnosti potrebných zdrojov (ľudských, finančných, materiálnych...),
- možných **rizík** spojených s ich implementáciou
- **synergických efektov** medzi nástrojmi naprieč stratégiou.

Popis aktivít na dosiahnutie vízie, hlavného cieľa, priorít a systému cieľov je uvedený v prílohe č. 2.

Nástroje a zdroje potrebné na implementáciu PHRSR v členení podľa priorít sú uvedené v tabuľke č. 24.

Implementačný plán s uvedením míľnikov, t.j. významných bodov umožňujúcich úspešnú implementáciu a plnenie cieľov PHRSR, je uvedený v tabuľke č. 25.

Tabuľka 24 Nástroje a zdroje na implementáciu PHRSR

Priorita	Inštitucionálne a organizačné opatrenia	Finančné nástroje	Ľudské zdroje	Informačné zdroje	Koncepčné materiály
Všetky priority	- Administratívne kapacity UMR - Projektové kapacity (interné a externé)	-	-	-	- Územné plány miest a obcí s definovaním verejno-prospešných stavieb - Metodika výberových kritérií a hodnotenia dopadov realizovaných akcií
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen	-	- Dotácie v oblasti inovácií - Iné finančné nástroje	- Experti v oblasti kybernetickej bezpečnosti a open data - Experti v oblasti inovácií, vedy a výskumu, malého a stredného podnikania	- IS kybernetickej bezpečnosti - IS elektronické úradné tabule - Webstránky samosprávy a socio-ekonomických partnerov	- Štúdia vytvorenia centra vzdelávania a osobného rozvoja UMR Zvolen - Metodika k zabezpečeniu kybernetickej bezpečnosti
Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen	- VZN o odpadoch - Interná smernica o verejnom obstarávaní so zeleným aspektom	- Miestne poplatky za odpad – motivačný systém	- Experti v oblasti obehového hospodárstva - Experti v oblasti energetiky - Experti v oblasti adaptácie na zmenu klímy	- IS hluková mapa - IS znečistenie ovzdušia - IS zeleň	- Štúdia obehového hospodárstva UMR Zvolen - Energetické audity budov vo vlastníctve samosprávy - Adaptačná stratégia UMR Zvolen - Koncepcia zelene UMR
Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen	-	-	- Experti v oblasti dopravy	- IS bikesharing	- Plán udržateľnej mobility UMR Zvolen - Cyklostratégia UMR - Audit potreby vysporiadania pozemkov pre cyklotrasy - Štúdia komplexného riešenia križovatky pod zámkom
Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen	- VZN o sociálnych službách - VZN o sociálnom bývaní	- Dotácie pre talenty a nadaných mladých ľudí	- Experti v oblasti sociálnej ekonomiky - Experti v oblasti práce s deťmi, mladými ľuďmi a znevýhodneným i skupinami	- IS monitorovanie a signalizácia pomoci	- Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb UMR Zvolen - Audit plôch pre výstavbu sociálnych bytov
Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen	- VZN o kamerovom systéme	- Dotácie v oblasti CR	- Experti v oblasti cestovného ruchu, kultúry a kreatívneho priemyslu - Experti v oblasti komunitnej práce	- IS kamerový systém	- Koncepcia starostlivosti o pamiatky UMR Zvolen - Štúdia riešenia bezbariérovosti objektov vo vlastníctve miest a obcí

Tabuľka 25 Implementačný plán PHRSR UMR Zvolen

Typ opatrenia	Míľniky	Zodpovedný partner	Termín / plnenie
Inštitucionálne a organizačné opatrenia	Podpísať Memorandum o spolupráci na tvorbe PHRSR	Primátorka mesta Zvolen	Splnené
	Prijať Štatút Kooperačnej rady UMR	Primátorka mesta Zvolen	Splnené
	Menovať členov Sekretariátu Kooperačnej rady UMR	Primátorka mesta Zvolen	Splnené
	Menovať vedúcich Tematických pracovných skupín Kooperačnej rady UMR	Primátorka mesta Zvolen	Splnené
	Vytvoriť Administratívne kapacity UMR, vrátane pozície manažér UMR	Primátorka mesta Zvolen	2022-2023
	Spracovať IÚS UMR Zvolen	Odbor rozvoja MsÚ Zvolen	2022-2023
	Spracovať koncepčné materiály (koncepce, štúdie, audit...)	Príslušné odborné útvary MsÚ Zvolen	Priebežne
	Zabezpečiť projektových koordinátorov a expertov	Primátorka mesta Zvolen	Priebežne
	Prijať VZN	Príslušné odborné útvary MsÚ Zvolen	Priebežne
Informačné a vzdelávacie opatrenia	Vytvoriť priestor pre zverejňovanie a pripomienkovanie dokumentov na webovom portáli mesta Zvolen	Odbor rozvoja MsÚ Zvolen	Splnené
	Zabezpečiť potrebné informačné systémy	Referát informatiky a príslušné odborné útvary MsÚ Zvolen	Priebežne
	Vytvoriť dátové sety a publikovať ich ako otvorené dáta UMR	Referát informatiky MsÚ Zvolen	Priebežne
	Realizovať informačné kampane na rôzne témy pre verejnosť školenia odborných pracovníkov	Referát komunikácie a príslušné odborné útvary MsÚ Zvolen	Priebežne
Investičné opatrenia	Spracovať zásobník projektových zámerov UMR	Odbor rozvoja MsÚ Zvolen / Administratívne kapacity UMR	Splnené, bude priebežne aktualizované
Finančné opatrenia	Spracovať návrh zavedenia nových finančných nástrojov UMR	Odbor ekonomický MsÚ Zvolen	Priebežne

4.2 POSTUP PRI IMPLEMENTÁCII PHRSR

Implementácia PHRSR UMR Zvolen bude možná realizáciou samostatných projektov **prostredníctvom dopytovo-orientovaných výziev pre samostatné projekty a integrovaných územných investícií**.

Zoznam plánovaných aktivít miest a obcí na území UMR Zvolen, vrátane určenia predpokladaného termínu realizácie a predpokladaných finančných nákladov je uvedený v **zásobníku aktivít**, v ktorom evidujeme 107 projektových zámerov miest a obcí na území UMR Zvolen pre obdobie 2022 – 2027. Aktivity sú zoradené podľa **tematických oblastí**. Presnejší akčný a finančný plán na 3 najbližšie roky budú zostavovať jednotlivé mestá a obce v rámci prípravy programového rozpočtu.

Implementáciu PHRSR budú zabezpečovať samosprávy v spolupráci so socio-ekonomickými partnermi. Kompetencie samosprávnych orgánov a iných stálych orgánov sú dané legislatívou, resp. štatútom. **Medzi hlavné úlohy samosprávy v procese PHRSR UMR Zvolen patrí:**

- **Mestské a obecné zastupiteľstvá**
 - navrhujú spracovanie/aktualizáciu PHRSR UMR,
 - schvaľujú PHRSR UMR,

- berú na vedomie hodnotiacu správu o plnení PHRSR UMR,
- schvaľujú akčné a finančné plány miest a obcí ako podklad pre spracovanie akčného a finančného plánu PHRSR UMR.
- **Mestské a obecné úrady**
 - zabezpečujú spracovanie/aktualizáciu PHRSR UMR,
 - vypracúvajú hodnotiacu správu o plnení PHRSR UMR,
 - vypracúvajú ročný akčný a finančný plán PHRSR UMR,
 - aktualizujú zásobník aktivít PHRSR UMR,
 - hľadajú finančné zdroje a zodpovedajú za prípravu a implementáciu projektov PHRSR UMR,
 - komunikujú s partnermi projektov, zástupcami SPR Stred, Úradu BBSK, MIRRI a ďalšími inštitúciami.

Vzťah medzi prioritami a tematickými oblasťami PHRSR UMR Zvolen je uvedený v tabuľke č. 26.

Prehľad počtu projektových zámerov miest a obcí území UMR Zvolen podľa priorit a tematických oblastí je uvedený v tabuľke č. 27.

Zoznam plánovaných projektových zámerov, ich očakávaný výstup, časové ohraničenie a predpokladaná finančná náročnosť je uvedený v prílohe č. 2.

Zoznamy členov Riadiaceho výboru, pracovných skupín, Kooperačnej rady UMR Zvolen a tímu logistickej podpory sú uvedené v prílohe č. 1.

Tabuľka 26 Vzťah medzi prioritami a oblasťami PHRSR UMR Zvolen

Tematické oblasti aktivít UMR Zvolen	Priorita 1	Priorita 2	Priorita 3	Priorita 4	Priorita 5
Oblasť 1 Moderné služby samosprávy	X				
Oblasť 2 Inovácie a zamestnanosť	X				
Oblasť 3 Monitorovanie kvality životného prostredia		X			
Oblasť 4 Vodné hospodárstvo		X			
Oblasť 5 Obehové hospodárstvo		X			
Oblasť 6 Energetická efektívnosť verejných budov		X			
Oblasť 7 Verejné priestory – modrá a zelená infraštruktúra		X			
Oblasť 8 Envirovýchova		X			
Oblasť 9 Doprava a komunikácie			X		
Oblasť 10 Verejná osobná doprava			X		
Oblasť 11 Nemotorová doprava			X		
Oblasť 12 Parkovanie			X		
Oblasť 13 Sociálne a zdravotné služby				X	
Oblasť 14 Bývanie				X	
Oblasť 15 Vzdelávanie				X	
Oblasť 16 Kultúrne dedičstvo					X
Oblasť 17 Cestovný ruch	X				
Oblasť 18 Kultúrne a spoločenské centrá					X
Oblasť 19 Športové a voľnočasové priestory					X
Oblasť 20 Bezpečnosť					X

Tabuľka 27 Počet projektových zámerov miest a obcí na území UMR Zvolen podľa priorít a tematických oblastí

a) Podľa priorít

Priorita	Mesto Zvolen	Mesto Sliač	Obec Budča	Obec Kováčová	Obec Lieskovec	Spolu
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen	9	0	0	1	0	10
Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen	19	7	5	3	3	37
Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen	17	3	1	4	2	27
Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen	11	2	2	1	0	16
Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen	8	2	1	5	1	17
Spolu	64	14	9	14	6	107

b) Podľa oblastí

Oblasť	Mesto Zvolen	Mesto Sliač	Obec Budča	Obec Kováčová	Obec Lieskovec	Spolu
Oblasť 1 Moderné služby samosprávy	6	0	0	1	0	7
Oblasť 2 Inovácie a zamestnanosť	3	0	0	0	0	3
Oblasť 3 Monitorovanie kvality životného prostredia	2	0	0	1	0	3
Oblasť 4 Vodné hospodárstvo	3	3	2	2	3	13
Oblasť 5 Obehové hospodárstvo	3	1	0	0	0	4
Oblasť 6 Energetická efektívnosť verejných budov	5	2	1	0	0	8
Oblasť 7 Verejné priestory – modrá a zelená infraštruktúra	5	1	1	0	0	7
Oblasť 8 Envirovýchova	1	0	1	0	0	2
Oblasť 9 Doprava a komunikácie	5	1	0	2	1	9
Oblasť 10 Verejná osobná doprava	3	0	0	0	0	3
Oblasť 11 Nemotorová doprava	2	1	1	2	1	7
Oblasť 12 Parkovanie	7	1	0	0	0	8
Oblasť 13 Sociálne a zdravotné služby	6	1	2	1	0	10
Oblasť 14 Bývanie	2	0	0	0	0	2
Oblasť 15 Vzdelávanie	3	1	0	0	0	4
Oblasť 16 Kultúrne dedičstvo	2	0	0	0	0	2
Oblasť 17 Cestovný ruch	1	0	0	0	0	1
Oblasť 18 Kultúrne a spoločenské centrá	1	1	1	1	1	5

Oblasť 19 Športové a voľnočasové priestory	2	1	0	4	0	7
Oblasť 20 Bezpečnosť	2	0	0	0	0	2
Spolu	64	14	9	14	6	107

4.3 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA

Monitorovanie a hodnotenie PHRSR UMR Zvolen bude realizované podľa plánu monitorovania a hodnotenia. Uskutoční sa **v pravidelných intervaloch** – raz ročne. Mimoriadne hodnotenie je možné realizovať na základe rozhodnutia Kooperačnej rady UMR Zvolen, a to najmä v prípade novej spoločenskej situácie, rizika alebo odklonu od stanovených cieľov.

Monitorovanie a hodnotenie sa bude realizovať **prostredníctvom súboru ukazovateľov**. V prípade hlavného cieľa ide o ukazovatele dopadu, v prípade strategických a špecifických cieľov ide o ukazovatele dopadu a výsledku. Aktivity budú monitorované na úrovni výstupov, najmä či boli, alebo neboli zrealizované v zmysle projektového zámeru. Najčastejším zdrojom údajov pre ukazovatele budú samosprávy UMR Zvolen, Centrálny register zmlúv, monitorovací systém ITMS a Štatistický úrad SR. Väčšina ukazovateľov bude sledovaná ročne. Ukazovatele, u ktorých to bude možné, budú sledované až na úroveň jednotlivých miest a obcí UMR Zvolen.

Vo vzťahu k prioritám a cieľom boli definované **kľúčové ukazovatele**, ktoré umožňujú sledovanie plnenia jednotlivých cieľov a napĺňania vízie a hlavného cieľa a priorit. K jednotlivým ukazovateľom sa boli stanovené východiskové a cieľové hodnoty, vrátane zdrojov údajov na sledovanie hodnôt ukazovateľov (interné zdroje územnej samosprávy, národné a medzinárodné databázy). Pri návrhu ukazovateľov PHRSR UMR Zvolen boli zohľadnené aj ukazovatele definované v nadradených strategických dokumentoch (Agenda 2030, Vízia a stratégia SR, PHRSR a IÚS BBSK). Toto umožňuje systematizáciu a harmonizáciu monitorovania plnenia priorit a cieľov na miestnej, regionálnej a národnej úrovni. Ukazovatele podobne ako ciele alebo výzvy a problémy tvoria navzájom previazanú sústavu, ktorá predstavuje tzv. strom ukazovateľov. To znamená, že ukazovatele vyššej úrovne by mali mať vyššiu mieru integrácie a odrážať synergie spolupôsobenia efektov dosiahnutia cieľov nižšej úrovne. Napĺňanie cieľov je sledované jedným ukazovateľom alebo niekoľkými vzájomne sa dopĺňujúcimi ukazovateľmi.

Mestá a obce na území UMR Zvolen realizujú monitorovanie a hodnotenie plnenia priorit a cieľov PHRSR za svoje územie. Následne bude realizované aj spoločné monitorovanie a hodnotenie plnenia priorit a cieľov za celé územie UMR Zvolen.

Systém monitorovania a hodnotenia bude **previazaný s programovými rozpočtami miest a obcí**. Bude využívať nástroje programového rozpočtovania najmä záverečný účet, ktorý je každoročne pripravovaný a schvaľovaný samosprávou.

V procese monitorovania sa uskutoční **zber a spracovanie dát** (hodnoty ukazovateľov, ako aj míľnikov). V rámci procesu hodnotenia sa získané **údaje vyhodnotia**. Monitorovanie a hodnotenie PHRSR UMR bude **previazané s monitorovaním a hodnotením nadradených strategických a programových dokumentov**.

Zodpovednosť sa zber údajov a spracovanie hodnotiacej správy budú mať Administratívne kapacity UMR Zvolen. Funkciu monitorovacieho a hodnotiaceho výboru bude plniť Kooperačná rada UMR

Zvolen. Hodnotiaca správa bude predložená na prerokovanie Kooperačnej rade UMR Zvolen, mestským a obecným zastupiteľstvám. Následne bude zverejnená.

Hodnotiaca správa bude:

- mať **písomnú formu** (text, tabuľky, grafické prvky),
- obsahovať **zoznam informovaných subjektov** (napr. pracovná skupina, riadiaci výbor, gestor implementácie stratégie, štatutárny orgán územnej samosprávy, orgán štátnej správy alebo územnej samosprávy, v ktorého gescii sú nadradené dokumenty za oblasť regionálneho rozvoja a pod.),
- posúdená **oponentom** (subjekt, ktorý nebol spracovateľom hodnotiacej správy bude môcť poukazovať na nedostatky a zadávať zásadné pripomienky na zapracovanie pred prijatím záväzných rozhodnutí na základe výsledkov hodnotiacich správ).

Hodnotiaca správa o realizácii priorít a cieľov PHRSR bude zameraná na zistenie:

- úspešnosti plnenia priorít a cieľov pri implementácii PHRSR,
- správnosti voľby nástrojov pri implementácii PHRSR,
- či sú ciele, proces implementácie, alebo výsledky implementácie stratégie ovplyvnené meniacimi sa okolnosťami, efektívnosti alokovaných zdrojov.

Hodnotiaca správa môže navrhnúť aktualizáciu alebo spracovanie nového PHRSR.

Hlavné otázky hodnotiacej správy:

1. Aký pokrok bol dosiahnutý v implementácii PHRSR UMR (aktivity uvedené v Akčnom pláne PHRSR UMR na daný rok, ukazovatele, míľniky)?
2. Ako boli zohľadnené odporúčania pre zlepšenie implementácie PHRSR UMR, ktoré boli navrhnuté v predchádzajúcom období?
3. Aké sú odporúčania pre zlepšenie implementácie PHRSR UMR v ďalšom ?

Merateľné ukazovatele hlavného cieľa PHRSR UMR Zvolen sú uvedené v tabuľke č. 28.

Kompletný zoznam ukazovateľov je uvedený v prílohe č. 3.

Plánu monitorovania a hodnotenia PHRSR UMR Zvolen je uvedený v tabuľke č. 29.

Tabuľka 28 Merateľné ukazovatele hlavného cieľa PHRSR UMR Zvolen

Merateľný ukazovateľ	Jednotka	Počiatočná hodnota v roku 2020	Cieľová hodnota v roku 2027
Index kvality života v okrese Zvolen	Index	Bude stanovené	Bude stanovené
Počet obyvateľov s trvalým pobytom v UMR Zvolen k 31.12.	osoba/rok	51 434	51 500
Prírastok obyvateľov sťahovaním v UMR Zvolen k 31.12.	osoba/rok	10	Viac ako 0
Index ekonomického zaťaženia v okrese Zvolen k 31.12.	%	48,10	Menej ako 49
Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Zvolen k 31.12.	%	5,30	Menej ako 4
Miera ekonomickej aktivity v okrese Zvolen	%	63,92	Viac ako 63
Miera zamestnanosti v okrese Zvolen	%	Bude stanovené	Bude stanovené

Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu v UMR Zvolen k 31.12.	%	93,57	Viac ako 97
Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov v UMR Zvolen k 31.12.	%	97,01	Viac ako 98
Podiel vyseparovaného odpadu v okrese Zvolen k 31.12	%	36,19 (údaj za 2019)	60
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v UMR Zvolen k 31.12	osoba/rok	1 593	Menej ako 1 200
Podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním na území UMR Zvolen	%	20,67	Viac ako 20
Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi so spoločne posudzovanými osobami v okrese Zvolen k 31.12.	osoba/rok	1 061	Menej ako 1 100
Počet postavených bytov v UMR Zvolen k 31.12.	byt/rok	132	Viac ako 100
Počet aktivít realizovaných z akčného plánu PHRSR UMR Zvolen	ks	0	Nebolo stanovené
Výška realizovaných investícií z akčného plánu PHRSR UMR Zvolen	mil. eur	0	Nebolo stanovené

Poznámka: Niektoré hodnoty budú doplnené po ich sprístupnení vo forme verejne publikovaných údajov.

Tabuľka 29 Plán monitorovania a hodnotenia

Proces	Postup	Termín
Monitorovanie	Zber a spracovanie údajov.	Raz ročne do 31.3. alebo na základe rozhodnutia Kooperačnej rady UMR Zvolen alebo v prípade novej spoločenskej situácie, rizika alebo odklonu od stanovených cieľov.
Hodnotenie	Vyhodnotenie získaných údajov. Spracovanie návrhu hodnotiacej správy. Spracovania oponentského posudku. Spracovanie finálnej verzie hodnotiacej správy.	Raz ročne do 31.5. alebo na základe rozhodnutia Kooperačnej rady UMR Zvolen alebo v prípade novej spoločenskej situácie, rizika alebo odklonu od stanovených cieľov.

5 PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU

Akčný a finančný plán

Plán využitia zdrojov stanovuje zdroje (finančné, ľudské, priestorové, materiálne a iné) nevyhnutné pre implementáciu stratégie a plán ich nasadenia v procese implementácie PHRSR vrátane plánu využitia finančných zdrojov.

Každé **mesto a obec na území UMR Zvolen** zostavuje **vlastný akčný plán a finančný plán** na daný rozpočtový rok s výhľadom na dva roky. Akčný plán a finančný plán PHRSR mesta/obce schvaľuje mestské/obecné zastupiteľstvo v rámci schvaľovania rozpočtu mesta/obce. **Akčný plán PHRSR UMR Zvolen bude spracovaný na ročnej báze a bude obsahovať plán realizácie projektov v danom roku aj s definovaným finančným krytím.**

Akčný plán spoločného PHRSR UMR Zvolen tvoria **vzájomne koordinované akčné plány zúčastnených miest a obcí**. Akčný plán obsahuje zoznam plánovaných aktivít, vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých projektov.

Finančný plán spoločného PHRSR UMR Zvolen tvoria **vzájomne koordinované finančné plány zúčastnených miest a obcí**. Finančný plán implementácie stratégie identifikuje finančné objemy, charakter (grantové, revolvingové, investičné, neinvestičné aspekty), zdroje a spôsoby financovania projektov (vlastné zdroje, pôžičky, verejné financie, súkromné zdroje, grantové schémy, a pod.). Na zabezpečení zdrojov by sa mali podieľať subjekty, ktoré majú benefit z realizácie.

Z dôvodu náročnej predprojektovej a projektovej prípravy je vhodné **rozdeliť realizáciu projektov do viacerých fáz** a v prvej fáze podporiť najmä neinvestičné aktivity a predprojektovú a projektovú prípravu. Do rozpočtu je potrebné **naplánovať finančné prostriedky aj na predprojektovú a projektovú prípravu a spolufinancovanie** vo výške 10 % očakávaných celkových investícií ročne.

V zásobníku projektových zámerov evidujeme **107 projektov/aktivít** miest a obcí na území UMR Zvolen. Na základe údajov o nákladoch projektov/aktivít bol spracovaný **indikatívny finančný plán v celkovej výške 155,6 mil. eur**. **Infraštruktúrny dlh územia** UMR Zvolen predstavuje celkovú sumu **32,7 mil. eur** (ide o projekty samosprávy investičného charakteru v Oblasti 4 Vodné hospodárstvo za 17,2 mil. eur a v Oblasti 9 Doprava a komunikácie za 15,5 mil. eur).

V priebehu implementácie PHRSR UMR Zvolen budú akčné a finančné plány jednotlivých miest a obcí **vzájomne koordinované**:

- Schválený akčný a finančný plán za daný rok pošlú mestá a obce manažérovi UMR Zvolen do 31.1. daného roku.
- Vyhodnotenie plnenia akčného a finančného plánu za daný rok pošlú mestá a obce manažérovi UMR Zvolen do 30.4. nasledujúceho roku.

Zoznam plánovaných aktivít PHRSR UMR Zvolen, ich očakávaný výstup, časové ohraničenie a predpokladaná finančná náročnosť je uvedený v prílohe č. 2.

Indikatívny finančný plán UMR Zvolen na obdobie 2022 – 2027 v členení podľa priorít, oblastí a miest/obcí je uvedený v tabuľke č. 30.

Tabuľka 30 Indikatívny finančný plán PHRSR UMR Zvolen na obdobie 2022 – 2027

a) Podľa priorít UMR Zvolen

Priorita	Mesto Zvolen	Mesto Sliach	Obec Budča	Obec Kováčová	Obec Lieskovec	Spolu
Priorita 1 Inovatívne územie UMR Zvolen	9 427 844	0	0	9 000	0	9 436 844
Priorita 2 Environmentálne udržateľné územie UMR Zvolen	36 759 847	3 255 326	2 050 000	4 890 000	2 700 000	49 655 173
Priorita 3 Prepojené územie UMR Zvolen	35 481 539	785 449	550 000	2 075 000	1 150 000	40 041 988
Priorita 4 Súdržné a vzdelané územie UMR Zvolen	17 865 800	4 123 731	1 556 000	500 000	0	24 045 531
Priorita 5 Kvalitný život na území UMR Zvolen	28 265 777	2 206 257	600 000	1 058 000	306 000	32 436 034
Spolu	127 800 807	10 370 763	4 756 000	8 532 000	4 156 000	155 615 570

b) Podľa oblastí UMR Zvolen

Oblasť	Mesto Zvolen	Mesto Sliach	Obec Budča	Obec Kováčová	Obec Lieskovec	Spolu
Oblasť 1 Moderné služby samosprávy	3 572 844	0	0	9 000	0	3 581 844
Oblasť 2 Inovácie a zamestnanosť	5 855 000	0	0	0	0	5 855 000
Oblasť 3 Monitorovanie kvality životného prostredia	220 000	0	0	10 000	0	230 000
Oblasť 4 Vodné hospodárstvo	7 555 000	553 899	1 550 000	4 880 000	2 700 000	17 238 899
Oblasť 5 Obehové hospodárstvo	2 556 000	200 000	0	0	0	2 756 000
Oblasť 6 Energetická efektívnosť verejných budov	4 649 000	1 934 300	200 000	0	0	6 783 300
Oblasť 7 Verejné priestory - modrá a zelená infraštruktúra	20 779 847	567 127	250 000	0	0	21 596 974
Oblasť 8 Envirovýchova	1 000 000	0	50 000	0	0	1 050 000
Oblasť 9 Doprava a komunikácie	14 478 802	186 975	0	225 000	600 000	15 490 777
Oblasť 10 Verejná osobná doprava	2 277 737	0	0	0	0	2 277 737
Oblasť 11 Nemotorová doprava	3 400 000	400 000	550 000	1 850 000	550 000	6 750 000
Oblasť 12 Parkovanie	15 325 000	198 474	0	0	0	15 523 474
Oblasť 13 Sociálne a zdravotné služby	7 600 800	4 000 000	1 556 000	500 000	0	13 656 800
Oblasť 14 Bývanie	5 250 000	0	0	0	0	5 250 000
Oblasť 15 Vzdelávanie	5 015 000	123 731	0	0	0	5 138 731
Oblasť 16 Kultúrne dedičstvo	1 813 151	0	0	0	0	1 813 151
Oblasť 17 Cestovný ruch	2 770 000	0	0	0	0	2 770 000
Oblasť 18 Kultúrne a spoločenské centrá	2 776 330	2 170 000	600 000	105 000	306 000	5 957 330

Oblasť 19 Športové a voľnočasové priestory	20 505 000	36 257	0	953 000	0	21 494 257
Oblasť 20 Bezpečnosť	401 296	0	0	0	0	401 296
Spolu	127 800 807	10 370 763	4 756 000	8 532 000	4 156 000	155 615 570

Zdroje financovania

Opatrenia a aktivity PHRSR UMR Zvolen môžu realizovať najmä štátna správa, regionálna a miestna samospráva, súkromný a neziskový sektor. Zdroje financovania sú podľa aktérov rozdelené medzi štátny rozpočet, rozpočet regionálnej a miestnej samosprávy, súkromné zdroje, fondy EÚ a rôzne iné granty, finančné nástroje.

Plánované investície, projekty a aktivity zamerané na naplnenie cieľov PHRSR UMR Zvolen budú **financované z viacerých zdrojov**, ktoré môžeme rozdeliť na zdroje externé a interné, súkromné a verejné, návratné a nenávratné a ich kombináciu s možnosťou využitia rôznych finančných nástrojov. V rámci **verejných externých zdrojov** ide o:

- nenávratné zdroje (granty EÚ ako sú Plán obnovy a odolnosti, EŠIF, Fond na spravodlivú transformáciu a komunitárne programy EÚ vrátane programov cezhraničnej spolupráce),
- návratné zdroje (finančné nástroje EÚ).

PHRSR UMR Zvolen je prioritne zameraná na **využitie možností financovania z prostriedkov EÚ** v súlade s Partnerskou dohodou, Programom Slovensko a Plánom obnovy a odolnosti SR, no môže zahŕňať aj projekty financované z iných EÚ fondov (napríklad ERASMUS+, Horizont atď.) a finančných nástrojov EÚ (EIB a pod.).

Projekty zaradené do PHRSR UMR Zvolen môžu byť v rokoch 2022 – 2027 podporené cez viacero mechanizmov:

1. **Dopytovo orientované projekty** v rámci výziev financovaných z Programu Slovensko, Plánu obnovy a odolnosti SR, štátnych fondov, dotačných mechanizmov a iných externých zdrojov.
2. **Mechanizmus integrovaných územných investícií (IÚI)** – projekt bude súčasťou integrovaného investičného balíčka, ktorý pozostáva aspoň z 2 rôznych špecifických cieľov rôznych priorít vyčlenených na územné investície v Programe Slovensko.
3. **Technická pomoc**, v rámci ktorej sa budú financovať administratívne kapacity UMR Zvolen pre realizáciu IÚS UMR Zvolen.

V rámci **Programu Slovensko 2021 – 2027** bude možné realizovať projekty pre viac ako 100 opatrení vrátane FST. Rozdelenie alokácie Programu Slovensko pre jednotlivé opatrenia je v dokumente uvedené v členení na: granty, MRK, IÚS, IÚS UMR a finančné nástroje. Prvé výzvy z Programu Slovensko sa očakávajú koncom roka 2022.

Súčasťou Programu Slovensko je aj **Fond na spravodlivú transformáciu** (ďalej len „FST“) ktorý sa zameriava na tie regióny a odvetvia, ktoré sú najviac postihnuté transformáciou vzhľadom na ich závislosť od fosílnych palív vrátane uhlia, alebo priemyselných procesov s vysokou intenzitou skleníkových plynov a znečisťujúcich látok vplývajúcich na kvalitu okolitého ovzdušia. FST bol navrhnutý aj pre BBSK a v rámci neho aj pre okres Zvolen. Hlavným hospodárskym subjektom FST v území UMR Zvolen je najväčší producent emisií skleníkových plynov v území – Zvolenská teplárenská, a.s. Zvolen.

V rokoch 2022 – 2023 očakávame najviac výziev z Plánu obnovy a odolnosti, ktoré budú vyhlasovať jednotlivé ministerstvá presne stanoveným spôsobom a mali by pokrývať predovšetkým výzvy do: infraštruktúry vzdelávania (materské a základné školy), mestskej mobility (cyklodopravy), obnoviteľných zdrojov energie (obnova verejných zdrojov a podpora zeleného verejného obstarávania) a reformy verejnej správy (digitalizácia verejných služieb a kybernetická bezpečnosť).

Prehľad zdrojov financovania regionálneho rozvoja v rokoch 2021 – 2030 podľa časového harmonogramu uvádza tabuľka č. 31.

Prehľad alokácií pre Slovensko, BBSK, IÚS BBSK a UMR Zvolen uvádza tabuľka č. 32.

Tabuľka 31 Zdroje financovania regionálneho rozvoja v rokoch 2021 – 2030 podľa časového harmonogramu

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
EŠIF 2014 – 2020	X	X	X							
EŠIF 2021 – 2027		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Plán obnovy a odolnosti	X	X	X	X	X	X				
React-EÚ	X	X								

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka 32 Alokácie pre Slovensko, BBSK, IÚS BBSK a UMR Zvolen v rokoch 2022 – 2030

Zdroj	Obdobie	SR	BBSK	RIÚS/IÚS BBSK	UMR Zvolen
EŠIF 2014 – 2020	2022 – 2023	14,1 mld. eur	186,9 mil. eur*	186,9 mil. eur*	Nedostupný údaj
EŠIF 2021 – 2027	2022 – 2030	12,6 mld. eur	Nedostupný údaj	151,8 mil. eur	20 mil. eur
Plán obnovy a odolnosti	2022 – 2026	6 mld. eur (v tom 1,342 mld. eur* pre územnú samosprávu)	Nie je samostatná alokácia	Nie je samostatná alokácia	Nie je samostatná alokácia
REACT-EÚ	2022	850 mil. eur	1 mil. eur**	600 tis. eur**	100 tis. eur**

Zdroj: Vlastné spracovanie

Poznámka: *bez alokácie pre Catching-up regions (CURI), ** predpokladaná stanovená alokácia

6 RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA

V procese prípravy a spracovania dokumentu boli identifikované viaceré riziká, ktoré môžu ovplyvniť implementáciu PHRSR UMR Zvolen:

- nedostatočná koordinácia prierezových politík na národnej a regionálnej úrovni,
- nízka efektívnosť strategického riadenia regionálneho rozvoja (nezavedený komplexný systém strategického riadenia a plánovania, nedostatočný legislatívny a metodický rámec),
- nedostatočná efektívnosť a adresnosť verejných politík vrátane politiky regionálneho rozvoja (NSRR, PHRSR VÚC, miest a obcí),
- nízka súčinnosť s aktérmi regionálneho rozvoja pri tvorbe a implementácii stratégií regionálneho rozvoja,
- nedostatočná spolupráca a informačné toky medzi riadiacimi úrovňami (štátna – krajská – subregionálna – miestna) a sektormi (ministerstvá – rezortné inštitúcie – odborné útvary samospráv,
- nedostatok údajov, finančných a personálnych kapacít pre spracovanie a implementáciu PHRSR,
- pokračovanie alebo vznik nepredvídaných udalostí.

Pre úspešné naplnenie cieľov rozvoja územia UMR Zvolen bude potrebné realizovať niektoré **systémové zmeny**. Jednou z takýchto podmienok, ktorá prispeje k naplneniu očakávaných výsledkov stratégie, je využitie princípu verejno-súkromného partnerstva pri realizácii významných projektov. Významným podporným prvkom by bolo zjednodušenie celého procesu súvisiaceho s vysporiadaním vlastníckych vzťahov a vydaním stavebného povolenia. Medzi ďalšie nevyhnutné predpoklady patrí aj zmena financovania a kompetencií územnej samosprávy, zjednodušenie procesov a administratívnej náročnosti prípravy a implementácie projektov financovaných prostredníctvom EŠIF a problematika verejného obstarávania. Poslednou nevyhnutnou podmienkou je dobudovanie implementačnej kapacity územia UMR Zvolen.

V **Pláne riadenia rizík** boli identifikované kľúčové problémy, ktoré môžu negatívne ovplyvniť dosiahnutie vízie a cieľov a navrhnuté opatrenia na zníženie rizík. Do plánu rizík budú zahrnuté aj riziká identifikované v procese strategického environmentálneho hodnotenia (SEA).

Proces riadenia rizík (identifikáciu a hodnotenie rizík, prerokovanie a aktualizácia plánu rizík) bude zabezpečovať Administratívne kapacity UMR Zvolen v úzkej spolupráci s pracovníkmi mestských a obecných úradov. Plán rizík minimálne raz ročne prerokuje Riadiaci výbor UMR a následne s ním bude oboznámená Koordinačná rada UMR.

Plán riadenia rizík PHRSR UMR Zvolen je uvedený v tabuľke č. 33.

Tabuľka 33 Plán riadenia rizík PHRSR UMR Zvolen

Popis rizika	Opatrenia na zníženie rizík	Zodpovedný za realizáciu opatrenia	Termín realizácie opatrenia
Nedostatok odborných kapacít na implementáciu PHRSR UMR Zvolen.	Opatrenie č. 1 Dobudovať administratívne kapacity UMR Zvolen, t.j. zabezpečiť pracovné pozície (manažér, koordinátor a metodik UMR; analytik UMR; projektoví manažéri UMR), materiálno-technické podmienky a školenia.	Vedenie jadrového mesta Zvolen	31.12.2022
Nedostatok financií na implementáciu PHRSR UMR Zvolen.	Opatrenie č. 2 Pripraviť viacročný investičný plán s prioritizáciou investícií. Aktívne hľadať a prioritizovať využitie externých finančných prostriedkov. Identifikovať významné projekty, ktoré je možné realizovať na princípe verejno-súkromného partnerstva, iniciovať rokovania s potenciálnymi partnermi.	Vedenie jadrového mesta Zvolen	31.12.2023
Nedostatok informácií na implementáciu PHRSR UMR Zvolen (metodický rámec MIRRI, údaje o UMR)	Opatrenie č. 3 Pravidelne komunikovať s odbornými pracovníkmi MIRRI, BBSK, SPR Stred a Únie miest. Vytvoriť spoločný informačný systém a dátové súbory UMR Zvolen. Pravidelne aktualizovať webstránku UMR Zvolen.	Administratívne kapacity UMR Zvolen	Trvalo
Nízka súčinnosť s aktérmi regionálneho rozvoja pri implementácii IÚS UMR.	Opatrenie č. 3 Vytvoriť databázu kľúčových socio-ekonomických partnerov. Realizovať stretnutia s kľúčovými aktérmi regionálneho rozvoja s cieľom vzájomnej informovanosti a realizácie spoločných projektov. Koordinovať projekty s SPR Stred a BBSK.	Administratívne kapacity UMR Zvolen	Trvalo

7 RIADENIE IMPLEMENTÁCIE

Na implementáciu PHRSR budú využité **kooperačné štruktúry**, ktoré sa osvedčili v procese spracovania PHRSR, t.j. Riadiaci výbor, Kooperačná rada UMR, Tematické pracovné skupiny a Administratívne kapacity UMR Zvolen.

Pri **rozhodovacích a schvaľovacích procesoch** budú uplatnené kompetencie a pravidlá:

- monitoringu a hodnotenia plnenia úloh a výstupov implementácie PHRSR,
- operatívneho riadenia implementácie (koordinácie prác, komunikácia, riadenie využitia zdrojov a operatívne rozhodnutia),
- adaptácie a zmien stratégie na základe výstupov procesu monitorovania,
- manažmentu rizík.

V prípade spoločného PHRSR pre skupiny obcí je dôležité **inštitucionalizovať rozhodovacie pravidlá** a dohody o riadení implementácie PHRSR. Zmeny v stratégii (tzn. napríklad zmeny vízie, hlavného cieľa, priorít, systému cieľov alebo nástrojov/opatrení/aktivít) alebo v spôsobe jej implementácie môžu byť vynútené vonkajším okolím stratégie, výsledkami implementácie PHRSR zistenými v procese monitoringu, alebo môžu byť realizované na základe podnetu niektorého z partnerov implementácie stratégie. Zodpovednosť za monitoring a hodnotenie je súčasťou stanovenia pravidiel a procesov riadenia implementácie PHRSR.

V prípade **schvaľovania zmien, ktoré sa týkajú len jednej obce** zo skupiny obcí, bude použitý zjednodušený postup. Dotknutá obec bude mať právomoc schvaľovať zmeny a doplnenia PHRSR vecne príslušnej obce, v kombinácii s oznamovacou a registračnou povinnosťou vo vzťahu k ostatným obciam v rámci UMR.

7.1 ZABEZPEČENIE SÚLADU PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY S PODROBNÝM PLÁNOM IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE

Akčné a finančné plány miest a obcí sa zostavujú v **programovej štruktúre**. V prípade PHRSR skupiny obcí sú akčné a finančné plány jednotlivých miest a obcí vzájomne koordinované.

Vzťah (súlady) medzi programovou štruktúrou miest na území UMR Zvolen a tematickými oblasťami PHRSR UMR Zvolen je uvedený v tabuľke č. 37.

Tabuľka 34 Vzťah medzi programovou štruktúrou miest na území UMR Zvolen a oblasťami PHRSR UMR Zvolen

a) Mesto Zvolen

Programová štruktúra mesta Zvolen	Oblasti PHRSR UMR Zvolen
Podprogram 1.1 Vzdelávanie	Oblasť 15 Vzdelávanie
Podprogram 2.1 Kultúra	Oblasť 18 Kultúrne a spoločenské centrá
Podprogram 2.2 Šport	Oblasť 19 Športové a voľnočasové priestory
Podprogram 2.3 Voľný čas	Oblasť 19 Športové a voľnočasové priestory
Podprogram 2.4 Mládež	Oblasť 1 Inovácie a zamestnanosť (projekt Domino)
Podprogram 3.1 Sociálne služby,	Oblasť 13 Sociálne a zdravotné služby
Podprogram 3.2 Zdravotníctvo	Oblasť 13 Sociálne a zdravotné služby
Podprogram 4.1 Bývanie a služby	Oblasť 14 Bývanie

Podprogram 4.2 Bezpečnosť a poriadok	Oblasť 20 Bezpečnosť
Podprogram 5.1 Marketing mesta	Oblasť 1 Moderné služby samosprávy
Podprogram 5.2 Cestovný ruch	Oblasť 16 Kultúrne dedičstvo Oblasť 17 Cestovný ruch
Podprogram 5.3 Ekonomický rozvoj	Oblasť 2 Inovácie a zamestnanosť
Podprogram 6.1 Dopravná infraštruktúra	Oblasť 9 Doprava a komunikácie Oblasť 10 Verejná osobná doprava Oblasť 11 Nemotorová doprava Oblasť 12 Parkovanie
Podprogram 6.2 Technická infraštruktúra	Oblasť 1 Moderné služby samosprávy (projekt Zomes)
Podprogram 7.1 Životné prostredie	Oblasť 3 Monitorovanie kvality životného prostredia Oblasť 4 Vodné hospodárstvo Oblasť 5 Obehové hospodárstvo Oblasť 6 Energetická efektívnosť verejných budov Oblasť 7 Verejné priestory - modrá a zelená infraštruktúra Oblasť 8 Envirovýchova
Podprogram 8.1 Moderná samospráva	Oblasť 1 Moderné služby samosprávy

a) Mesto Sliač

Programová štruktúra mesta Sliač	Oblasti PHRSR UMR Zvolen
1 Manažment a kontrola	-
2 Propagácia a marketing	Oblasť 17 Cestovný ruch
3 Interné služby	Oblasť 1 Moderné služby samosprávy
4 Bezpečnosť	Oblasť 20 Bezpečnosť
5 Odpadové hospodárstvo	Oblasť 5 Obehové hospodárstvo
6 Komunikácie	Oblasť 9 Doprava a komunikácie Oblasť 12 Parkovanie
7 Vzdelávanie	Oblasť 15 Vzdelávanie
8 Šport	Oblasť 19 Športové a voľnočasové priestory
9 Prostredie pre život	Oblasť 4 Vodné hospodárstvo Oblasť 7 Verejné priestory - modrá a zelená infraštruktúra
10 Požiarna ochrana	-
11 Sociálne a spoločenské služby	Oblasť 18 Kultúrne a spoločenské centrá
12 Správa a údržba objektov mesta	Oblasť 16 Kultúrne dedičstvo
13 Rozvojový program mesta	-
14 Správa bytov	Oblasť 14 Bývanie
15 Domov pre seniorov	Oblasť 13 Sociálne a zdravotné služby

7.2 SYSTÉM TRANSPARENTNÉHO HODNOTENIA PLNENIA PRIORÍT A CIEĽOV STRATÉGIE

Hodnotenie plnenia priorít a cieľov stratégie bude realizované podľa plánu monitorovania, v pravidelných intervaloch a prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Uskutoční sa monitorovanie a hodnotenie PHRSR za jednotlivé mestá a obce a za celé územie UMR Zvolen. Bude spracovaná správa o hodnotení plnenia priorít a cieľov PHRSR.

Transparentnosť hodnotenia plnenia priorít a cieľov stratégie bude zabezpečená:

- pozvaním kľúčových aktérov z územia do procesu monitorovania a hodnotenia,
- prerokovaním hodnotiacej správy Kooperačnou radou UMR Zvolen, mestskými a obecnými zastupiteľstvami,
- sprístupnením akčných plánov, finančných plánov a hodnotiacich správ.

7.3 SYSTÉM IDENTIFIKÁCIE POTREBY AKTUALIZÁCIE ALEBO TVORBY NOVÉHO PHRSR UMR

Podnet na aktualizáciu alebo tvorbu nového PHRSR UMR Zvolen môže podať Kooperačná rada UMR Zvolen, mestské alebo obecné zastupiteľstvo na území UMR Zvolen a to formou uznesenia. Potreba aktualizácie alebo tvorba nového PHRSR UMR Zvolen môže nastať najmä v prípade, ak:

- nastane významná zmena v príslušnej legislatíve a to najmä v oblasti regionálneho rozvoja alebo financovania samospráv,
- nastane zmena príslušných nariadení Európskej komisie,
- dôjde k schváleniu nových strategických dokumentov s významným dopadom na územie UMR Zvolen na národnej a regionálnej úrovni,
- nastane neočakávaná zmena externého prostredia (pandémia, prírodná katastrofa a iná mimoriadna udalosť).

8 ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE ZO SPRACOVANIA PHRSR

Zo spracovania PHRSR vyplynuli odporúčania a požiadavky pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia a pre partnerské a spolupracujúce subjekty.

8.1 ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE ZO SPRACOVANIA PHRSR PRE NADRADENÉ A NIŽŠIE ÚROVNE STRATEGICKÉHO RIADENIA

1. Vytvoriť Administratívne kapacity UMR Zvolen na MsÚ Zvolen (odborný útvar UMR vedený manažérom UMR Zvolen).
2. Vytvoriť systém na zber, uchovávanie, hodnotenie a sprístupňovanie údajov pre rozhodovanie samosprávy. Systém nastaviť tak, aby prebiehal v maximálnej miere automaticky s väzbou na vlastný informačný systém samosprávy.
3. Zpracovať do implementácie PHRSR UMR skutočnosti vyplývajúce z nadradených strategických a programových dokumentov po ich schválení.
4. Prepojiť strategické a koncepčné dokumenty na úrovni UMR Zvolen.
5. Koordinovať investície, projekty a aktivity územia UMR Zvolen s SPR Stred a BBSK.
6. Podporovať spoločné projekty samosprávy a socio-ekonomických partnerov, spoločných projektov území UMR v SR.

8.2 ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY PRE PARTNERSKÉ A SPOLUPRACUJÚCE SUBJEKTY

- Vytvoriť a pravidelne aktualizovať databázu socio-ekonomických partnerov na území UMR Zvolen.
- Realizovať pravidelné stretnutia socio-ekonomických partnerov na území UMR Zvolen s cieľom zlepšenia informovanosti a realizácie spoločných aktivít a projektov.
- Vyčleniť časť webstránky mesta Zvolen na zverejňovanie výziev na spoluprácu samosprávy a socio-ekonomických partnerov a publikovať tieto výzvy v položke aktuality.

8.3 ZÁVEREČNÁ SPRÁVA

Manažérske zhrnutie o projekte tvorby stratégie – informácie o priebehu, výsledkoch a výstupoch projektu tvorby stratégie, je uvedené na začiatku dokumentu.

9 VYUŽITÉ INFORMAČNÉ ZDROJE

Zoznam informačných zdrojov využitých pri spracovaní PHRSR je uvedený v prílohe č. 1.

10 PRÍLOHY

PHRSR má 3 rozsiahle prílohy, ktoré obsahujú údaje a informácie pre analýzu plánovanie, monitorovanie a hodnotenie stratégie. Prílohy sú výsledkom intenzívnej práce s údajmi a aktérmi s územia.

Príloha 1 – Analýzy a zoznamy

Príloha 2 – Zásobník aktivít

Príloha 3 – Merateľné ukazovatele